

**Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ &
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ**

ΔΙΠΛΑΡΗ ΠΗΝΕΛΟΠΗ

**ΘΕΜΑ: ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΟ ΟΤΙ Η Ε.Ε. ΔΙΝΕΙ ΜΕΓΑΛΗ
ΣΗΜΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η
ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.**

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΝΤΑΚΟΥΛΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ**

**ΠΡΕΒΕΖΑ
2005 – 2006**

ΤΙΤΛΟΣ

ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΟ ΟΤΙ Η Ε.Ε. ΔΙΝΕΙ ΜΕΓΑΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	VII
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	
1.1 Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΝΕ.....	2
1.2 ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ 1971.....	3
1.3 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	4
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	
2.1 ΝΟΜΙΚΟ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	6
2.2 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....	8
2.3 ΛΟΓΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ.....	11
2.4 Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.....	13
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	
3.1 ΤΟ Γ΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ.....	15
3.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ.....	18
3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ.....	22
3.4 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ.....	24
3.5 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ.....	26
3.5.1 ΕΚΤ.....	26
3.5.2 ΕΤΠΑ.....	28
3.5.3 ΧΜΠΑ.....	31
3.5.4 ΕΓΤΠΕ.....	33
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	
4.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	34
4.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	36

4.3 ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	37
4.4 Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β΄ ΚΠΣ (1994-1999), ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ Γ΄ ΚΠΣ (2000-2006) ΚΑΙ ΕΝ ΟΨΗ ΤΗΣ ΕΙΣΔΟΧΗΣ ΤΗΣ ΩΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ (1.1.2001).....	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1 ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.....	45
5.2 ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ.....	48
5.3 ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006.....	53
5.4 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2006.....	56
5.5 Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.....	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1 ΒΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ, ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΜΕ ΜΕΣΩ ΟΡΟ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ Ε.Ε., ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ.....	64
6.2 ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	67
6.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.....	70
6.4 ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ: ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ, ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΑΣΕΩΝ.....	73
6.5 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	77
6.6 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7.1 Η ΝΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ.....	81
7.2 ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	91
7.3 ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....	92

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

8.1 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ.....	113
---	-----

8.2 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	115
8.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ.....	116
8.4 ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΝ & ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.....	118
8.5 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	119
8.6 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΓΓ/ΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Β΄ ΚΠΣ.....	121
8.7 ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.....	122
8.8 ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ – ΕΚΤ.....	125
8.9 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ.....	127
8.10 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΑΣΩΝ.....	128
8.11 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ & ΠΕΡΙΟΧΩΝ.....	130
8.12 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ.....	132
8.13 ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΥΠΑΙΘΡΟΥ.....	135

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

9.1 Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ.....	138
9.2 ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	139
9.3 Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ.....	141
9.4 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	142
9.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.....	144

9.6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	146
9.7 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ.....	148
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο	
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	151
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	154
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	155
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	170

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία με τίτλο: "Είναι γνωστό ότι η Ε.Ε. δίνει μεγάλη σημασία στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Η διάσταση της Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ελλάδα. Προοπτικές ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας", συντάχθηκε από την Πηνελόπη Διπλάρη, σπουδάστρια του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ηπείρου, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, του Παραρτήματος Πρέβεζας και του τμήματος Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής. Η εργασία έχει ως στόχο να επισημάνει και να γνωστοποιήσει ότι η Ε.Ε. δίνει μεγάλη σημασία στην Περιφερειακή Ανάπτυξη, επίσης να αναλύσει την διάσταση της Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ελλάδα, καθώς επίσης και την προοπτική ανάπτυξης της περιφέρειας Θεσσαλίας.

Η εργασία αποτελείται από 9 θεματικές ενότητες, οι οποίες είναι:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

(ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

(ΤΟ Γ΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

(ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

(Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

(ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

(Η ΝΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

(ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

(ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

(ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γνωστό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει μεγάλη σημασία στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Η προσπάθεια της περιφερειακής ανάπτυξης, που στοχεύει στην δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την χωροδιάταξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, προέρχεται από την διαπίστωση ότι, αντίθετα από τους φυσικούς παράγοντες όπως το κλίμα, η γεωγραφία ή οι πόροι του υπεδάφους, που είναι δεδομένοι, οι οικονομικές συνθήκες της εγκατάστασης των επιχειρήσεων μπορεί να επηρεαστούν από την πολιτική που ακολουθούν οι δημόσιες αρχές. Τώρα όλα τα κράτη – μέλη και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν μία περιφερειακή πολιτική η οποία επιδιώκει να διευκολύνει την ανάπτυξη των λιγότερων ευνοημένων περιοχών με μια μεταβίβαση πόρων από τις πλούσιες περιοχές. Επίσης ο Περιφερειακός Προγραμματισμός και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτελούν βασικά εργαλεία των κρατών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, που προκαλεί η άνιση κατανομή της ανάπτυξης στον χώρο και για την βελτίωση της ευημερίας των περιοχών και των ατόμων. Επιπλέον, συμβάλουν στην προσπάθεια προώθησης της συνοχής και της αρμονικής ανάπτυξης των μελών των υπερεθνικών οικονομικών ενώσεων, με πρωταρχικό παράδειγμα την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

1.1 Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΝΕ

Η Συνθήκη της Ρώμης δεν φιλοξενούσε βέβαια να ιδρύσει μια οικονομική και νομισματική ένωση. Περιοριζόταν να θέσει ορισμένες γενικές αρχές σχετικά με ένα συντονισμό των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών αναγκαίων για την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς. Για να είμαστε δίκαιοι έναντι των συγγραφέων της Συνθήκης, πρέπει να πούμε ότι, πριν ακόμη αρχίσει η κοινοτική οικοδόμηση, δύσκολα θα μπορούσαν να προβλέψουν συγκεκριμένα μέτρα νομισματικής πολιτικής, εφόσον μάλιστα ο δηλωμένος στόχος τους ήταν η δημιουργία μιας κοινής αγοράς και όχι μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Για να τεθούν οι βάσεις της νέας πτέρυγας του ευρωπαϊκού οικοδομήματος χρειαζόταν μια πολιτική απόφαση πρωτεύουσας σημασίας.

Αντί μιας τέτοιας απόφασης, τα κράτη μέλη της Κοινότητας δήλωσαν, στις 22 Μαΐου 1971, με ένα ψήφισμα μη αναγκαστικού χαρακτήρα τη θέληση τους να ξεπεράσουν τα πλαίσια της Συνθήκης ΕΟΚ και να πραγματοποιήσουν σταδιακά μια οικονομική και νομισματική ένωση η οποία να σήμαινε, μεταξύ άλλων, ένα στενό συντονισμό των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών τους. Όταν το εγχείρημα τους ναυάγησε μέσα στο διεθνές νομισματικό χάος, το οποίο βασίλευε τότε, το παραμέρισαν σιωπηρά επί μερικά χρόνια, αλλά στις 18 Δεκεμβρίου το 1978, αποφάσισαν να συσφίξουν τις μεταξύ τους νομισματικές σχέσεις στα πλαίσια του **Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος**. Αυτά τα εγχειρήματα ήταν ασφαλώς πολύ χρήσιμα, γιατί επέτρεψαν να τεθούν σε λειτουργία ορισμένοι οικονομικοί και νομισματικοί μηχανισμοί ολοκλήρωσης, αλλά τους έλειπαν οι στερεές βάσεις, γιατί δοκιμάστηκαν πριν ολοκληρωθεί η κοινή αγορά και γιατί δεν προβλέφθηκαν από θεμελιώδη κοινοτικό νόμο, δηλαδή από νέα Συνθήκη.¹

¹ ΝΙΚΟΣ Σ. ΜΟΥΣΗΣ, 1999, σ 132

Γι' αυτό η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υιοθετήθηκε από το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Μάαστριχ** στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1991 απέβλεπε, μεταξύ άλλων, στη δημιουργία μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

1.2 ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ 1971

Τα κράτη μέλη της ΕΟΚ είχαν επομένως πολλούς λόγους ν' αντιπαχθούν στη δυνάστευση του δολαρίου και να προσπαθήσουν να ενισχύσουν τις μεταξύ τους νομισματικές σχέσεις. Το «σχέδιο Barre» της 4^{ης} Μαρτίου 1970 και η «έκθεση Werner» της 8^{ης} Οκτωβρίου 1970 πρότειναν γι' αυτόν το σκοπό τη σταδιακή πραγματοποίηση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης μέσα στην Κοινότητα. Μετά την πρόταση της Επιτροπής εμπνευσμένη από την έκθεση Werner, το Συμβούλιο και οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών εξέφρασαν με ψήφισμα της 22ας Μαρτίου 1971, τη θέληση τους να θέσουν σε λειτουργία μian οικονομική και νομισματική ένωση σύμφωνα με ένα σχέδιο, την πρώτη φάση του οποίου άρχιζε αναδρομικά την 1η Ιανουαρίου 1971. Στο τέρμα του σχεδίου, η Κοινότητα θα έπρεπε να έχει ιδρύσει μια ζώνη, στο εσωτερικό της οποίας θα κυκλοφορούσαν ελεύθερα τα πρόσωπα, τα αγαθά, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια, η οποία θα αποτελούσε ένα εξατομικευμένο σύνολο στους κόλπους του διεθνούς συστήματος και η οποία θα είχε στο οικονομικό και νομισματικό πεδίο της αρμοδιότητες που θα επέτρεπαν στους θεσμούς της να διαχειρίζονται την οικονομική και νομισματική ένωση.²

Αλλά η Ευρώπη δεν είχε προβλέψει τις αντιδράσεις του «λοιπού κόσμου» στις προθέσεις της. Μέσα στις δύο εβδομάδες που ακολούθησαν την απόφαση των χωρών της ΕΟΚ να θέσουν τάξη στις νομισματικές υποθέσεις τους, αυτές οι χώρες δέχτηκαν μια τέτοια εισροή βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων, ώστε ορισμένα απ' αυτά αναγκάστηκαν να πάρουν μέτρα αντίθετα από τις προθέσεις τις οποίες είχαν εκφράσει στο ψήφισμα του Μαρτίου 1971, ιδίως ως προς το στένεμα των περιθωρίων διακύμανσης των συναλλαγματικών τιμών μεταξύ των νομισμάτων της κοινότητας.

² ΝΙΚΟΣ Σ. ΜΟΥΣΗΣ, 1999, σ133-134

Το πιο σοβαρό χτύπημα κατά της νομισματικής ένωσης της ΕΟΚ κατάφεραν πέντε μήνες μετά τη διακήρυξη των προθέσεων της ως προς αυτό το εγχείρημα. Στις 15 Αυγούστου 1971, ιστορική ημερομηνία για το διεθνές νομισματικό σύστημα, η αμερικανική κυβέρνηση την απόφασή της να αναστείλει τη μετατρεψιμότητα του δολαρίου σε χρυσό, να αφήσει να κυμαίνεται η συναλλαγματική τιμή του δολαρίου και να προστατεύει την αμερικανική αγορά έναντι των εισαγωγών από τον λοιπό αναπτυσσόμενο κόσμο.

Οι ΗΠΑ κατάφεραν έτσι το χαρακτηριστικό χτύπημα κατά του συστήματος του Bretton Woods. Συγχρόνως κατάφεραν ένα τόσο βαρύ χτύπημα κατά της οικονομικής και νομισματικής ένωσης της ΕΟΚ, ώστε αυτή να παραλύσει ουσιαστικά επί δέκα χρόνια έστω και αν τα κράτη μέλη δεν ήθελαν να το παραδεχτούν. Είναι αλήθεια ότι, σύμφωνα με την πρόσκληση του Συμβουλίου της 21ης Μαρτίου 1971, οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών αποφάσισαν να μειώσουν, από την 24η Απριλίου 1972, σε 2,25% τα περιθώρια διακύμανσης μεταξύ δύο κοινοτικών νομισμάτων. Έτσι γεννήθηκε το **κοινοτικό νομισματικό φίδι**. Αυτό το φίδι έπρεπε να εξελίσσεται μέσα σε μία σήραγγα την οποία σχημάτιζαν τα περιθώρια διακύμανσης των 4,5% μεταξύ των κοινοτικών νομισμάτων και του δολαρίου.

Στις 12 Μαρτίου 1973, το Συμβούλιο, διαπιστώνοντας τις δυσκολία τήρησης των περιθωρίων διακύμανσης των κοινοτικών νομισμάτων και του δολαρίου, αποφάσισε να αφήσει τις κεντρικές τράπεζες ελεύθερες να επεμβαίνουν όταν οι συναλλαγματικές τιμές των νομισμάτων τους έφθαναν τα περιθώρια διακύμανσης σχετικά με το δολάριο. Έγινε τότε λόγος για «**φίδι χωρίς σήραγγα**».

1.3 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η απόπειρα εγκαθίδρυσης της ΟΝΕ δεν εγκαταλείφθηκε παρά την αποτυχημένη προσπάθεια του "φιδιού". Έτσι διάφορα νέα σχέδια παρουσιάστηκαν με κυρίαρχο θέμα την αναζήτηση ενός ευέλικτου συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών, που θα μπορούσε να περιλάβει όλα τα νομίσματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Συγχρόνως πολλές προτάσεις επικεντρώνονται στην δημιουργία και ανάπτυξη ενός παράλληλου ευρωπαϊκού νομίσματος. Έτσι από τον Μάρτιο του 1979 η Κοινότητα έθεσε σε εφαρμογή το **Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ)**. Το **ΕΝΣ** υιοθετήθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας της Δ.Γερμανίας και της Γαλλίας.

Στόχος των ιδρυτών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος ήταν η δημιουργία μιας ζώνης σταθερότητας στην Ευρώπη με το χαμηλότερο δυνατό ποσοστό πληθωρισμού και τις σταθερότητες δυνατές συναλλαγματικές ισοτιμίες. Το ΕΝΣ αποσκοπεί στην βελτίωση της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών – μελών και στην ελάφρυνση για κάθε κράτος – μέλος των επιπτώσεων των εξωτερικών κλονισμών, όπως αυτών που προέρχονται από τις επανειλημμένες και υπερβολικές διακυμάνσεις της τιμής του δολαρίου.³

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα έχει τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα:

- 1) Το **ECU (Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα)** το οποίο είναι το καλάθι των νομισμάτων των 15 κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 2) Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Συνεργασίας (ΕΤΝΣ)**, στο οποίο οι χώρες καταθέτουν μέρος των αποθεμάτων τους σε ξένα νομίσματα, και από το οποίο μπορούν να δανειστούν για την στήριξη των εθνικών τους νομισμάτων και να αντιμετωπίσουν προσωρινά προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών τους.
- 3) Το **Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ)**: Κάθε νόμισμα έχει μια σταθερή διαπραγματεύσιμη Ισοτιμία σε σχέση με το ECU. Κάθε εθνικό νόμισμα έχει ορισμένα όρια διακύμανσης. Εάν ένα νόμισμα διακυμαίνεται περισσότερο από τα επιτρεπόμενα όρια, η χώρα θα πρέπει να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για την σταθεροποίησή του.

³ ΝΙΚΟΣ ΣΑΡΡΗΣ, 1999, σ 228

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο οικονομικός χάρτης της Ευρώπης έχει διαμορφωθεί κατά την διάρκεια των αιώνων από τους παράγοντες εγκατάστασης όπως είναι η φύση και η διαμόρφωση των εδαφών, το κλίμα, τα τρεχούμενα νερά και η φυσική προστασία από τους εχθρούς. Αυτοί οι παράγοντες, που ελάχιστα άλλαξαν διαμέσου των αιώνων, προσέλκυσαν προς κάποιες περιοχές περισσότερο από άλλες, πληθυσμούς οι οποίοι ζούσαν βασικά από την γη. Αυτή που άλλαξε ριζικά την γεωγραφία της Ευρώπης ήταν η βιομηχανική επανάσταση. Οι βιομηχανικές δραστηριότητες προσελκύνθησαν προς ορισμένες περιοχές από την ύπαρξη πηγών ενέργειας (άνθρακα), πρώτων υλών (μεταλλευμάτων), υδάτινων οδών, μεγάλων λιμανιών και μεγάλων αστικών κέντρων. Οι άλλοι παράγοντες έπαιζαν συνεχώς ένα μικρότερο ρόλο.

Οι πληθυσμοί ακολούθησαν τους επιχειρηματίες, το κράτος επίσης. Αυτό το τελευταίο έφερε τις υποδομές, τις συλλογικές εργασίες και τη διοικητική διάρθρωση που απαιτούνται για την ανάπτυξη των βιομηχανικών δραστηριοτήτων. **Οι υποδομές**, υπό ευρεία έννοια, περιλαμβάνουν όχι μόνο τα μέσα μεταφοράς, επικοινωνίας και τηλεπικοινωνίας, αλλά επίσης και τις κατοικίες και όλες τις εγκαταστάσεις που χρειάζονται για την δημιουργία και την ανάπτυξη μεγάλων αστικών κέντρων. Οι συλλογικές υπηρεσίες που συνδέονται με αυτές περιλαμβάνουν τόσο τις κλασικές υπηρεσίες, όπως είναι η διανομή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος, όσο και την επαγγελματική κατάρτιση, την πανεπιστημιακή εκπαίδευση και την έρευνα, και ακόμη και τις εγκαταστάσεις αναψυχής, αθλοπαιδιών και πολιτισμικής καλλιέργειας.⁴

Όλοι αυτοί οι οικονομικοί, διοικητικοί, κοινωνικοί και πολιτισμικοί παράγοντες δημιουργούν « εξωτερικές οικονομίες », δηλαδή πλεονεκτήματα που απορρέουν από

⁴ Νίκος Σ. Μουσης, 1999, σελ 162

ένα συνδυασμό παραγόντων χωρίς συγκεκριμένες δαπάνες των επιχειρήσεων. Πράγματι, πριν πάρουν τις αποφάσεις τους για εγκατάσταση, οι σύγχρονες επιχειρήσεις αναζητούν μια δέσμη ευνοϊκών στοιχείων, ιδίως ως προς τις υποδομές και τους ανθρώπινους πόρους. Όμως, η άνιση ανάπτυξη των ευρωπαϊκών περιοχών στο παρελθόν έχει οδηγήσει σε μεγάλες ανισότητες, τόσο ως προς την ποσότητα των υποδομών (μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, ενέργειας), όσο και ως προς την ποιότητα των ανθρώπινων πόρων από την άποψη των γνώσεων και των προσόντων.

Έτσι, η οικονομική επιτυχία μιας περιοχής εξαρτάται κατά μεγάλο μέρος από τις δυνατότητες εξασφάλισης σταθερούς πρόσβασης στην έρευνα και στην τεχνολογική πρόοδο. Όμως στις πιο φτωχές περιοχές, η παραγωγή προέρχεται ιδίως από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες εργάζονται σε παραδοσιακούς κλάδους μέσα στην περιοχή και δεν έχουν εξωτερικές προοπτικές. Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν διαθέτουν άτομα με ειδικά προσόντα ούτε βοηθητικές υπηρεσίες, π.χ. τραπεζικές, υψηλής ποιότητας. Αυτές οι ελλείψεις παρεμποδίζουν την καινοτομία. Έτσι οι ευνοϊκοί παράγοντες για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη (οργάνωση, διαχείριση, εμπόριο, χρηματοδότηση, τεχνική εισαγωγής στην αγορά νέων προϊόντων) συγκεντρώνονται σχεδόν αποκλειστικά στις αναπτυγμένες περιοχές.

Αυτοί οι παράγοντες συγκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων είναι τόσο ακαταμάχητοι, ώστε θα ήταν μάταιη η προσπάθεια αντίστασης, εάν οι ίδιοι δεν είχαν ορισμένα όρια και δεν προκαλούσαν αντίρροπες τάσεις οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναντίον τους. Επιπλέον οι παράγοντες της συγκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων δεν είναι ανυπέρβλητοι. Νέες απαιτήσεις εγκατάστασης εξασθενούν τις παλαιές και τελικά μπορεί να τις αντικαταστήσουν.

Πράγματι, **οι τεχνολογίες των πληροφοριών** έχουν συνενώσει βιομηχανίες, οι οποίες δεν ήταν άλλοτε συνδεδεμένες (τηλεπικοινωνίες, τεχνολογίες της πληροφορικής και μαζικά μέσα ενημέρωσης), περιορίζοντας τον ρόλο της απόστασης και ενθαρρύνοντας τη δημιουργία νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορούν να επωφεληθούν από αυτές τις τάσεις και τις μεταβολές για να ισορροπήσουν καλύτερα τις περιοχές τους. Αλλά αυτή τη φορά πρέπει να προηγηθούν των επιχειρηματιών και των πληθυσμών για να υπερνικήσουν τις αδράνειες τους και να επιδιώξουν να μη γίνουν οι απαραίτητες

αλλαγές με την ακαταστασία που έγιναν οι προηγούμενες. Τα κράτη μέλη και η ΕΕ πρέπει να ασχολούνται όλο και περισσότερο με τις προβληματικές περιοχές τους όχι μόνο για τις βοηθήσουν να αναπτύξουν τις αγορές τους προς το συμφέρον όλων, αλλά επίσης για ισορροπήσουν καλύτερα τις οικονομίες των ενόψει των μελλοντικών εξελίξεων. Η **Επιτροπή των Περιφερειών**, την οποία ίδρυσε η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η οποία καθιερώνει τη θέση των περιοχών στο θεσμικό σύστημα της Ένωσης μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο για την πρόβλεψη των περιφερειακών τάσεων και την διαχείριση των περιφερειακών παρεμβάσεων της Ε.Ε.

2.2 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Οι διαφορές ανάπτυξης και βιοτικού επιπέδου είναι εμφανείς μέσα στα κράτη που αποτελούν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις αρχές της δεκαετίας του 90, σχεδόν 52% του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης ζούσε σε προβληματικές περιοχές. Οι δέκα πτωχότερες περιοχές της Ένωσης είχαν ένα κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν περισσότερο από 3,5 φορές χαμηλότερο από εκείνο των δέκα πλουσιότερων. Το ποσοστό ανεργίας των δέκα λιγότερων ευνοημένων σε θέματα απασχόλησης περιοχών ξεπερνούσε μέχρι 7 φορές εκείνο των δέκα πιο ευνοημένων σε αυτά τα θέματα περιοχών. Από τη μια χώρα στην άλλη, η απόσταση ήταν 1 προς 2 για το ποσοστό των νέων με σχολική ή επαγγελματική κατάρτιση, 1 προς 3 για τις βασικές υποδομές και 1 προς 7 για τις επιδοτήσεις για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη.

Η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων της Κοινότητας, προσδιόρισε τρεις κατηγορίες προβληματικών περιοχών: τις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές, τις περιοχές σε βιομηχανική παρακμή και τις κατεξοχήν γεωργικές περιοχές. Κοινό χαρακτηριστικό των τριών κατηγοριών περιοχών είναι η υπερβολική εξάρτηση τους από μερικές παραδοσιακές οικονομικές δραστηριότητες που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν αρκετά την παραγωγικότητα, την απασχόληση και τα εισοδήματα. Κοινά φαινόμενα όλων αυτών των περιοχών είναι ένα κατά κεφαλήν εισόδημα χαμηλότερο από το κοινοτικό μέσο όρο, σημαντική και παρατεταμένη ανεργία και συνεχής μετανάστευση προς άλλες περιοχές.⁵

⁵ Νίκος Σ.Μούσης, 1999, σελ 164

Οι **αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές**, γνωστές σαν «περιοχές του στόχου 1» της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων, ορίζονται γενικά σαν εκείνες όπου το κατά κεφαλήν εισόδημα ΑΕΠ είναι τουλάχιστον κατά 25% χαμηλότερο από το κοινοτικό μέσο όρο. Αυτές οι περιοχές περιλαμβάνουν το σύνολο της Ελλάδας, της Πορτογαλίας και της Ιρλανδίας καθώς και τα μεγάλα τμήματα της Ισπανίας και της Ιταλίας, την Κορσική, τα Γαλλικά υπερπόντια εδάφη, τη Βόρεια Ιρλανδία, τα Islands and Hinglands, τα νέα γερμανικά Länder, το Βελγικό Hainaut, το αυστριακό Burgenland και τις πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές των σκανδιναβικών χωρών. Αυτές οι περιοχές αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα: ανεπαρκείς οι ερειπωμένες υποδομές στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, αδύναμες ή απαρχαιωμένες βιομηχανικές διαρθρώσεις, των οποίων οι μέθοδοι παραγωγής είναι συχνά καθυστερημένες και τα προϊόντα είναι λίγο προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της αγοράς, μικρές και παραδοσιακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, απερήμωση των αγροτικών περιφερειών και πληθυσμιακή υπερσυγκέντρωση στις πόλεις και σημαντική ανεργία ιδίως όσον αφορά τους νέους και τους λίγο ή καθόλου ειδικευμένους εργαζόμενους.

Όλες οι αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές βρίσκονται στην περιφέρεια της χώρας στην οποία ανήκουν ή και της Κοινότητας. Ένα τέταρτο του πληθυσμού αυτών των περιοχών ζει σε νησιά εκ των οποίων τα περισσότερα είναι πολύ μικρά (ελληνικά νησιά) ή πολύ απομακρυσμένα (Κανάριοι Νήσοι, Αζόρες, Μαδέρα, γαλλικά υπερπόντια εδάφη). Αυτό είναι ένα πρόσθετο εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, γιατί η απομάκρυνσή από τους κύριους πόλους της οικονομικής δραστηριότητας και από τα μεγάλα κέντρα κατανάλωσης κάνει τα προϊόντα τους λιγότερο ανταγωνιστικά και τις ίδιες λιγότερο ελκυστικές για τους ιδιώτες επενδυτές.

Οι **περιοχές σε βιομηχανική παρακμή**, επιλέξιμες υπό τον στόχο 2 της Κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής, είναι οι περιοχές των οποίων ένα μεγάλο μέρος του ενεργού πληθυσμού απασχολείται σε φθίνοντες βιομηχανικούς κλάδους: σιδηρουργία, ανθρακωρυχεία, μεταλλεία, ναυπηγεία, υφαντουργία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η παρακμή αυτών των κλάδων εξηγείται από την εξάντληση των φυσικών πόρων, τον ανταγωνισμό υποκατάστατων προϊόντων, των ανταγωνισμό τρίτων χωρών με φθηνές πρώτες ύλες και εργατική δύναμη και την υπερδυναμικότητα της παραγωγής σχετικά με την εσωτερική και την εξωτερική

ζήτηση. Γενικά αυτές οι περιοχές έχουν πολύ υψηλή πληθυσμιακή πυκνότητα (που ξεπερνάει συχνά τους 1000κατοίκους το τετραγωνικό χιλιόμετρο). Γι' αυτό προσκόπτουν συχνά σε σημαντικά χωροταξικά προβλήματα, που συνδέονται με τον υπερπληθυσμό, την εγκατάλειψη των βιομηχανικών εγκαταστάσεων και την μόλυνση του περιβάλλοντος. Το πιο ανησυχηστικό στοιχείο σε αυτές τις περιοχές, είναι η κατάσταση της απασχόλησης, πράγμα που κάνει την μείωση της ανεργίας τον κύριο στόχο της κοινοτικής πολιτικής.

Οι **αγροτικές ζώνες**, που είναι επιλέξιμες υπό τον στόχο 5β της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής, βρίσκονται σε οκτώ κράτη μέλη εκτός των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιοχών. Η ανεπαρκής διαφοροποίηση των βιομηχανιών και των υπηρεσιών καθώς και η απουσία δημιουργίας νέων απασχολήσεων οδήγησαν στην πληθυσμιακή ερήμωση αυτών των ζωνών κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια. Τώρα αυτές αντιπροσωπεύουν πάνω από το 20% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά μόνο 9% του πληθυσμού της. Στο πρόβλημα της χαμηλής πυκνότητας του πληθυσμού αυτών των ζωνών (που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι χαμηλότερη από 20 κατοίκους το τετραγωνικό χιλιόμετρο) προστίθεται ο νησιωτικός χαρακτήρας, η απόσταση από τα οικονομικά κέντρα, η ορεινή φύση και άλλα εμπόδια στην πρόσβαση στη μεγάλη αγορά της Ένωσης.

Οι σχετικά ανέπαφοι οικολογικοί πόροι των αγροτικών ζωνών αποτελούν, ένα πλεονέκτημα τόσο για τους κατοίκους τους όσο και για τους αστούς που τις επισκέπτονται. Αυτό μπορεί να στην ανάπτυξη σε αυτές τις ζώνες του τουρισμού, της χειροτεχνίας και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που χρειάζονται προηγμένο αλλά ελαφρό τεχνολογικό εξοπλισμό.

Οι **περιοχές με ιδιαίτερη χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού**, (κάτω από 8 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο), οι οποίες βρίσκονται στην βόρεια και την ανατολική Φιλανδία καθώς και στο βόρειο τμήμα της Σουηδίας, είναι επιλέξιμες για κοινοτική ενίσχυση βάσει του στόχου 6 της περιφερειακής πολιτικής. Αυτές οι περιοχές μειονεκτούν λόγω της περιφερειακής θέσης τους και του σκληρού πολιτικού ή υποπολικού κλίματος και αντιμετωπίζουν προβλήματα μείωσης του πληθυσμού.

Οι **πολύ απομακρυσμένες περιοχές**, τα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα, οι Αζόρες, η Μαδέρα και οι Κανάριοι Νήσοι αναγνωρίζονται από την Συνθήκη του Άμστερνταμ ως εκείνες που έχουν διαρθρωτικά και οικονομικά προβλήματα, που

επιδεινώνονται από την μεγάλη απόσταση, τον νησιωτικό τους χαρακτήρα, τη μικρή έκταση, τη δύσκολη μορφολογία, το κλίμα καθώς και την οικονομική εξάρτηση από μικρό αριθμό προϊόντων. Μία δήλωση προσαρτημένη στην τελική πράξη της Συνθήκης του Άμστερνταμ αναγνωρίζει ότι οι νησιωτικές περιοχές(κυρίως τα νησιά του Αιγαίου) αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα οφειλόμενα στον νησιωτικό τους χαρακτήρα, η μονιμότητα των οποίων εμποδίζει την οικονομική και κοινωνική τους ανάπτυξη.

2.3 ΛΟΓΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ ακολουθεί κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο τη δική του περιφερειακή πολιτική. Αυτές οι πολιτικές στοχεύουν όλες γενικά να ευνοήσουν την ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιοχών της εθνικής επικράτειας με μία μεταφορά πόρων από τις πιο εύπορες περιοχές. Τα μέσα τα οποία χρησιμοποιούν συνήθως τα κράτη μέλη για να αντιμετωπίσουν τα περιφερειακά προβλήματα είναι δύο ειδών: αφενός η βελτίωση των υποδομών και η κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξη των καθυστερημένων περιοχών και, αφετέρου διάφορες προνομιώδεις, επιχορηγήσεις και φορολογικές απαλλαγές για την προσέλκυση των ιδιωτικών επενδύσεων σε αυτές τις περιοχές. Ο γενικός σκοπός αυτών των μέτρων είναι να δημιουργήσουν ή να επαναφέρουν μια καλύτερη ισορροπία των οικονομικών δραστηριοτήτων και των πληθυσμών στην εθνική επικράτεια.

Γι' αυτό τον σκοπό ορισμένες κυβερνήσεις επιδιώκουν επίσης να αποθαρρύνουν τις επενδύσεις στις υψηλά αναπτυγμένες περιοχές. Τα πλεονεκτήματα αυτών των τελευταίων μέτρων είναι διττά: ευνοούν την μεταβίβαση πόρων προς τις περιοχές που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη και συγχρόνως παρεμποδίζουν την συμφόρηση των υπεραναπτυγμένων περιοχών. Είναι ευνόητο ότι οι εθνικές αρχές είναι κυρίως υπεύθυνες για την λύση των προβλημάτων των περιοχών τους, ιδίως με την κατασκευή των κατάλληλων υποδομών.⁶

Οι **περιφερειακές ενισχύσεις**, όταν εφαρμόζονται σωστά, αποτελούν απαραίτητα μέσα όχι μόνο για την περιφερειακή ανάπτυξη, αλλά και για την συνεχή και ισόρροπη πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεδομένου όμως ότι η ενιαία αγορά

⁶ Νίκος Σ.Μούσης, 1999, σελ 167

καθιστά δυνατό τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων περιοχών των κρατών μελών για την προσέλκυση ευρωπαϊκών και ξένων επενδύσεων, τα πλεονεκτήματα που παρέχονται μπορεί να ξεπεράσουν την κάλυψη των υλικών μειονεκτημάτων τα οποία αντιμετωπίζουν οι επενδυτές από την εγκατάσταση στις υπό ανάπτυξη περιοχές.

Επιπλέον, η Ε.Ε. έχει και ίδια ευθύνη στο πεδίο της περιφερειακής ανάπτυξης. Το νόημα της οικονομικής ολοκλήρωσης είναι η **καλύτερη χρησιμοποίηση των μηχανισμών της αγοράς** σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Πράγματι μέχρι τη δημιουργία της κοινής αγοράς, οι οικονομικές δραστηριότητες είχαν αναπτυχθεί σε εθνικό επίπεδο και τα τελωνειακά εμπόδια είχαν χρησιμοποιηθεί για να προστατεύσουν από τον διεθνή ανταγωνισμό μερικές δραστηριότητες, οι οποίες είχαν συχνά συγκεντρωθεί σε ορισμένες περιοχές.

Είναι αλήθεια ότι η μεγάλη ευρωπαϊκή αγορά έχει την τάση να ενισχύει τους προϋπάρχοντες πόλους έλξης των οικονομικών δραστηριοτήτων και επομένως να επιταχύνει τη **διαδικασία της συγκέντρωσης**. Εάν δεν παίρνονταν μέτρα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς θα έτεινε να διευρύνει τις υφιστάμενες ανισότητες στην κατανομή των οικονομικών δραστηριοτήτων στο έδαφος της Ένωσης. Γι' αυτό, ο στόχος της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, δηλαδή η μείωση των αποστάσεων μεταξύ των διαφόρων περιοχών της Κοινότητας εισήχθη στην Συνθήκη από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.

Η μείωση του κόστους των διασυνοριακών συναλλαγών και η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου μπορεί να ευνοήσουν την περιφερειακή εξειδίκευση και τις ενδοκοινοτικές ανταλλαγές αγαθών και υπηρεσιών. Οι λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές μπορεί να επωφεληθούν από αυτή την εξειδίκευση εκμεταλλευόμενες τα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους. Εξάλλου η γενική ανάπτυξη των ανταλλαγών μπορεί να ευνοήσει την οικονομική ανάπτυξη, η οποία με την σειρά της μπορεί να δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για τις προβληματικές περιοχές που να τους επιτρέψουν να καλύψουν την καθυστέρησή τους.

Επιπλέον, αυτές οι χώρες μπορεί να χάσουν το **πλεονέκτημα της φθηνότερης εργασίας**. Όσον καιρό οι αγορές ήταν χωρισμένες, οι μισθοί ήταν πολύ χαμηλότεροι σε ορισμένα κράτη μέλη και αυτό αντιστάθμιζε για τις επιχειρήσεις τους το μειονέκτημα της λιγότερο παραγωγικής εργασίας. Αλλά μέσα μία ενιαία αγορά και ακόμη περισσότερο μέσα σε μια οικονομική και νομισματική ένωση, η ελεύθερη

κυκλοφορία των εργαζομένων, η καλύτερη πληροφόρηση ως προς τις προσφερόμενες θέσεις απασχόλησης και οι κοινές διεκδικήσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων θα τείνουν προς μια εξίσωση των μισθών και ημερομισθίων προς τα επίπεδα τα οποία υφίστανται στις πλουσιότερες περιοχές: αποτέλεσμα θετικό βέβαια από κοινωνική άποψη, αλλά το οποίο προκαλεί πληθωριστικές πιέσεις και θέτει σε δύσκολη θέση τις επιχειρήσεις οι οποίες είναι εγκατεστημένες στις περιοχές όπου η παραγωγικότητα είναι χαμηλή.

Καθώς προχωρά ή ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η Ένωση μοιράζεται όλο και περισσότερο με τα κράτη μέλη την ευθύνη για την διατήρηση του κοινωνικού μοντέλου. Αυτό αντανakλά τις αξίες της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς, η οποία προσπαθεί να συνδυάσει ένα σύστημα κοινωνικής οργάνωσης βασιζόμενο στις δυνάμεις της αγοράς, στην ελευθερία ευκαιριών και στην επιχειρηματικότητα με τις αρχές και της αλληλεγγύης και της πρόσβασης όλων των μελών της κοινωνίας στην κοινωνική προστασία και στις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.

2.4 Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Η επιτροπή των περιφερειών είναι συμβουλευτική συνέλευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιφορτισμένη με την έκδοση γνωμοδοτήσεων σχετικά με τα σχέδια « νόμων ». Ιδρύθηκε από την συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Νοέμβριο του 1993) και πραγματοποίησε την πρώτη σύνοδο ολομέλειας τον Μάρτιο του 1994. Αποτελείται από 222 εκπροσώπους των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

Η ίδρυση της συνέλευσης αυτής εκφράζει την προσπάθεια διαβούλευσης με τις δημόσιες αρχές που είναι πλησιέστερες στον πολίτη (δήμαρχοι, δημοτικοί και νομαρχιακοί σύμβουλοι και περιφερειάρχες) σχετικά με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τις αφορούν άμεσα, είτε επειδή θα κληθούν να συμμετάσχουν στην εφαρμογή των προγραμμάτων είτε επειδή είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή των νέων νόμων.

Η Επιτροπή των Περιφερειών αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην τήρηση της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται από το επίπεδο εξουσίας που μπορεί να τους εξασφαλίσει τη

μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Αυτό σημαίνει ότι η Ένωση θα πρέπει να υιοθετεί μόνο μέτρα που τα κράτη μέλη, αν ενεργούσαν μόνα τους, δεν θα μπορούσαν να εφαρμόσουν δεόντως και ότι τα κράτη μέλη, με την σειρά τους, θα πρέπει να αναθέτουν την δράση στις τοπικές και περιφερειακές αρχές όταν αυτές μπορούν να την διεξάγουν με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών έχουν την ευθύνη, αφενός, να γνωστοποιούν στα άλλα ευρωπαϊκά όργανα την τοπική και περιφερειακή άποψη για τις προτάσεις της Ένωσης και, αφετέρου, να ενημερώνουν τους πολίτες σχετικά με τις κοινοτικές πολιτικές που αποφασίζονται και διευθύνονται από την Ευρωπαϊκή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΤΟ Γ΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

3.1 ΤΟ Γ΄ ΚΠΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

Την περίοδο 2000-2006, η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί αναμένεται να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, να οδηγήσουν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των κρατών μελών και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων και της παραγωγικότητας. Η στήριξη που παρέχει στην Ελλάδα η Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιείται μέσω: **α)** του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης **β)** των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και **γ)** του Ταμείου Συνοχής.

Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 51,14 δις ευρώ. Η συνολική δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 39,56 δις ευρώ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 11,58 δις ευρώ.

	ΚΠΣ 2000-2006	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Κοινοτική Συμμετοχή	22,71	3,32	26,03
Εθνική Συμμετοχή	11,56	1,97	13,53
Σύνολο Δημοσίας Δαπάνης	34,27	5,29	39,56
Ενδεικτική Ιδιωτική Συμμετοχή	10,48	1,1	11,58
ΣΥΝΟΛΟ	44,75	6,39	51,14

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Παράλληλα σημαντικοί πόροι αντλούνται μέσω των 4 Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, η συνολική δημόσια δαπάνη των οποίων ανέρχεται σε 1,28 δις ευρώ (εκ των οποίων η κοινοτική συμμετοχή είναι 918 εκατ. Ευρώ) για την περίοδο 2000-2006.

Για την επίτευξη του στόχους του, το Γ΄ ΚΠΣ υλοποιεί 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων:

- Τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές.
- Τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μια από τις 13 περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006.
- Και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική βοήθεια που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγχρηματοδοτούν, εκτός από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Οι 4 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000-2006 είναι: **α)** EQUAL (ισότητα στην αγορά εργασίας), **β)** LEADER+ (αγροτική ανάπτυξη), **γ)** URBAN II (αστική ανάπτυξη), **δ)** INTERREG III (διασυνοριακή, διακρατική, διαπεριφερειακή συνεργασία).

Το Ταμείο Συνοχής παρέχει συγχρηματοδότηση σε έργα ή ομάδες έργων ή στάδια έργων τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων τόσο στον τομέα "Περιβάλλοντος" όσο και στον τομέα "Μεταφορές". Ειδικότερα για τον τομέα "Περιβάλλον" η χρηματοδοτική στήριξη παρέχεται σε τομείς παρέμβασης όπως ύδρευση με πόσιμο νερό, αποχέτευση και καθαρισμός λυμάτων, διαχείριση στερεών αποβλήτων, πιθανές παρεμβάσεις για αντιπλημμυρική προστασία, προστασία δασικών συστημάτων, περιβαλλοντική αναβάθμιση και φυσική κληρονομιά.

Όσον αφορά τον τομέα “Μεταφορές”, το Τ.Σ. παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε έργα υποδομής κοινού ενδιαφέροντος για την Ανάπτυξη του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (π.χ. οδικοί άξονες, σιδηροδρομικά έργα, λιμενικά έργα, κλπ).

Η επιτυχία των προγραμμάτων της περιόδου 2000-2006 είναι ουσιαστική, προκειμένου να παγιωθούν στην Ελλάδα τα μέσα μιας αειφόρου ανάπτυξης για όλους.

Η ορθή χρηματοδοτική διαχείριση των διατιθεμένων πόρων και η μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στη χώρα, αποτελεί θέμα πρώτης προτεραιότητας. Με άξονα την προτεραιότητα αυτή, οι ελληνικές αρχές εφαρμόζουν συστηματικά αυστηρές διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου.

Οι διαδικασίες αυτές εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο κανονισμών και θεσμών με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του συνολικού συστήματος διοίκησης των Προγραμμάτων και παραγωγής των έργων.

Τα Προγράμματα του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης αφορούν όλο τον Ελληνικό πληθυσμό. Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι είναι οι άνεργοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι επιχειρήσεις τους, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι οργανισμοί, οι μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, κλπ, σε όλους τους τομείς της παραγωγικής και κοινωνικής δραστηριότητας (Αγροτική ανάπτυξη, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Τουρισμός, Τεχνολογική Έρευνα και Καινοτομία, Κοινωνία της Πληροφορίας, Ενέργεια, Περιβάλλον, Κοινωνικές υποδομές και Δημόσια Υγεία, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, Αστική ανάπτυξη, ανάπτυξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών).

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι το ΚΠΣ 2000-2006 αποτελεί το σημαντικότερο μέσο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο και συνάδει σε μεγάλο βαθμό στη συντριπτική πλειοψηφία των στόχων, με το 63,5% του διαθέσιμου προϋπολογισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων στην Ελλάδα να χρηματοδοτεί δράσεις που συμβάλουν άμεσα στη στρατηγική αυτή.

3.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. συγχρηματοδοτούν, εκτός από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και τα Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού, και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 48 έως 51 του Κανονισμού 1260/99 (περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία) και μετά από κοινοποίηση προς ενημέρωση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή εγκρίνει κατευθύνσεις που περιγράφουν, για κάθε πρωτοβουλία, τους στόχους, το πεδίο εφαρμογής και τις ενδεδειγμένες διατάξεις εφαρμογής. Οι κατευθύνσεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Οι τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000-2006 είναι:

A) EQUAL: Η equal αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων πρωτοβουλιών EMPLOYMENT & ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει την αποσπασματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών.

Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

- 1) Η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσα από : την διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας των ομάδων που υφίστανται διακρίσεις **(Μέτρο 1.1)**
την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας **(Μέτρο 1.2)**

- 2) Η ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος μέσα από: την βελτίωση της πρόσβασης στην διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης **(Μέτρο 2.1)**
την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας **(Μέτρο 2.2)**.
- 3) Η ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων μέσα από:
την προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης **(Μέτρο 3.1)**
την υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιριών και των εργαζομένων **(Μέτρο 3.2)**
- 4) Η ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες μέσα από:
τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής **(Μέτρο 4.1)**
την ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού **(Μέτρο 4.2)**
- 5) Η υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο **(Μέτρο 5.1)**

Οι άμεσα επωφελούμενοι από τα προγράμματα είναι οι ομάδες που βιώνουν τη διάκριση, την ανισότητα ή και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται ότι άμεσα επωφελούμενες ομάδες μπορούν να αποτελούν οι νέοι, οι γυναίκες, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι απασχολούμενοι με ελλιπή εκπαίδευση, οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι φυλακισμένοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανήλικες παραβάτες, οι τσιγγάνοι, οι Πομάκοι, τα απεξαρτημένα άτομα.

B) LEADER+ :Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ είναι η πρωτοβουλία του αγροτικού τομέα κατά την 3η προγραμματική περίοδο (2000-2006). Δηλαδή η ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω ολοκληρωμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων και συνεργασίας ομάδων τοπικής δράσης.

Το συνολικό κόστος του Επιχειρησιακού Προγράμματος εκτιμάται να ανέλθει στα 392,6 εκ Ευρώ περίπου, ενώ το ύψος της Δημόσιας Δαπάνης ανέρχεται σε 251,18 εκ Ευρώ, από τα οποία τα 182,90 εκ Ευρώ αποτελούν την κοινοτική συμμετοχή (ταμείο ΕΓΤΠΕ-Π).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υιοθετεί δύο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους:

α) Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών.

β) Η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Γ) URBAN II : Η URBAN είναι μια από τις τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε.

Στην σημερινή Ευρώπη πολλά ουσιαστικά προβλήματα - κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά – εμφανίζονται κυρίως στα αστικά κέντρα. Τα 80% περίπου των Ευρωπαίων ζουν σε πόλεις. Αυτό καθιστά την Ευρωπαϊκή Ένωση την πλέον αστικοποιημένη περιοχή του κόσμου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζοντας ότι απαιτείται να δοθεί, σε κοινοτικό επίπεδο, μεγαλύτερη προσοχή στα προβλήματα των πόλεων, προχώρησε στην ανάληψη της κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN που αφορά την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών σε κρίση, ώστε να προωθηθεί η αειφόρος αστική ανάπτυξη.

Στόχοι της κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN :

α) Η συμβολή στην αναζήτηση ολοκληρωμένων και βιώσιμων παρεμβάσεων, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν το ιδιαίτερα οξύ κοινωνικό πρόβλημα της κρίσης των πολυάριθμων αστικών κέντρων, με ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής εξυγίανσης, ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών και βελτίωσης του περιβάλλοντος.

β) Η προώθηση της διαμόρφωσης και εφαρμογής ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεων και πόλεων ή μειονεκτικών αστικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις.

γ) Η ανάπτυξη της γνώσης και η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών στον αστικό χώρο, σε σχέση με οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και διοικητικά θέματα, για την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δ) INTERREG III : Το INTERREG III είναι μία Κοινοτική Πρωτοβουλία που έχει ως στόχο να προωθήσει την διασυνοριακή, τη διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την χρηματοδοτική περίοδο 2000-2006 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης(ΕΤΠΑ).

Αυτή η νέα φάση της Πρωτοβουλίας INTERREG σχεδιάστηκε για να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την ενθάρρυνση της ισόρροπης ανάπτυξης της Ηπείρου. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην ενσωμάτωση απομακρυσμένων περιοχών και των περιοχών που συνορεύουν με τις υποψήφιας χώρες.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III διακρίνεται σε τρεις Δέσμες:

A) Δέσμη Α´ - Διασυνοριακή συνεργασία: μεταξύ αρχών γειτονικών κρατών με στόχο την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και πολιτικών για μια ολοκληρωμένη περιφερειακή και αειφόρο χωροταξική ανάπτυξη.

B) Δέσμη Β´ - Διακρατική συνεργασία: μεταξύ κρατικών, περιφερειακών και τοπικών αυτοδιοικήσεων, ώστε να επιτευχθεί αειφόρος, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ικανοποιητικότερη χωροταξική ολοκλήρωση με υποψήφιας και άλλες γειτονικές χώρες.

Γ) Δέσμη Γ´ - Διαπεριφερειακή συνεργασία: με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και μέσων για την περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών ανέρχεται σε 1,44 δις ευρώ, εκ των οποίων η κοινοτική συμμετοχή είναι 918 εκ ευρώ.

Ταμεία ανά Κοινοτική Πρωτοβουλία

Πρωτοβουλίες	Ταμεία
Leader plus	ΕΓΤΠΕ-Π
Interreg III	ΕΤΠΑ
Urban II	ΕΤΠΑ
Equal	ΕΚΤ

3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Στα μέσα της δεκαετίας του '80, προσπάθεια της Κοινότητας να εξασθενήσει τις ανομοιότητες των περιοχών της φαινόταν ανεπαρκής μπροστά στον στόχο της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη που είχε θέσει αυτόν στόχο, εισήγαγε επίσης την περιφερειακή πολιτική στα θεμελιώδη κείμενα της Κοινότητας και αναγνώρισε τον ρόλο της για την επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Τον Φεβρουάριο 1987, η Επιτροπή επεδίωξε τον διπλασιασμό της χρηματοοικονομικής προικοδότησης των διαρθρωτικών ταμείων μέχρι το 1993 ως μία από τις προϋποθέσεις της ολοκλήρωσης χωρίς πρόσκομμα της εσωτερικής αγοράς.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση δηλώνει στο άρθρο 2 ότι η οικονομική και κοινωνική συνοχή είναι θεμελιώδης στόχος της Ένωσης. Το άρθρο 158 (ΣΕΚ) διευκρινίζει ότι, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, η Κοινότητα αναπτύσσει και εξακολουθεί την δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής της συνοχής, η οποία αποσκοπεί στην μείωση των διαφόρων περιοχών και στην μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών, συμπεριλαμβανόμενων των αγροτικών περιοχών. Μολονότι όλες οι κοινοτικές πολιτικές μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, όπως το καθορίζει το άρθρο 159 (ΣΕΚ), τον βασικό ρόλο παίζουν, τα **διαρθρωτικά ταμεία** (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, Τμήμα Προσανατολισμού) τα οποία μπορούν να συνενωθούν ακολουθώντας τη διαδικασία, την οποία προβλέπει το άρθρο 161 (ΣΕΚ).⁷

Η οικονομική κατάσταση ορισμένων κρατών μελών απαιτεί μια ειδική προσπάθεια, αφενός, για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας και, αφετέρου, για να μπορέσουν αυτά να ανταποκριθούν στα κριτήρια της σύγκλησης που απαιτούνται για την μετάβαση στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Πράγματι, ένα από αυτά τα κριτήρια είναι ο περιορισμός των δημοσίων δαπανών. Για να πληρώσουν αυτόν τον όρο, τα λιγότερα εύπορα κράτη πρέπει να εφαρμόσουν πολύ αυστηρή πειθαρχία επί του προϋπολογισμού, ενώ συγχρόνως η επιτάχυνση της προσέγγισης του επιπέδου της ανάπτυξης τους προς

⁷ Νίκος Σ. Μούσης, 1999, σελ 170

την κατεύθυνση του κοινοτικού μέσου όρου απαιτεί την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων.

Για να ξεπεραστεί αυτό το παράδοξο, το άρθρο 161 (ΣΕΚ) και ένα πρωτόκολλο προσαρτημένο στην Συνθήκη του Μάαστριχ πρόβλεψαν την δημιουργία ενός **Ταμείου Συνοχής** το οποίο συμμετέχει χρηματοδοτικά σε σχέδια περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών στα κράτη μέλη τα οποία το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερο από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιρλανδία) και τα οποία διαθέτουν πρόγραμμα με στόχο την εκπλήρωση των όρων της οικονομικής σύγκλισης, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 104 της Συνθήκης ΕΚ. Επιπλέον της μεγαλύτερης ελαστικότητας όσον αφορά την διάθεση πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία, το ύψος της συγχρηματοδότησης της Κοινότητας στα πλαίσια του Ταμείου Συνοχής κυμαίνεται μεταξύ 80 και 85%. Οι διαθέσιμοι πόροι του Ταμείου, για την περίοδο 1993-1999 φθάνουν τα 15 δισεκατ. ECU.

Σε ανακοίνωση της 15η Ιουλίου 1997, ονομαζόμενη **«Ατζέντα 2000»**, η οποία αναφέρεται στις προοπτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις αρχές του 21ου αιώνα, η επιτροπή έθεσε τρεις προτεραιότητες για την οικονομική και κοινωνική συνοχή :την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, την στήριξη των περιοχών υπό οικονομική μετεξέλιξη και την ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού σε όλη την Ένωση. Αυτές οι προτεραιότητες πρέπει κατά την Επιτροπή, να λάβουν την μορφή τριών στόχων αντί των τωρινών επτά, αυξάνοντας έτσι την αποτελεσματικότητα και την διαφάνεια των κοινοτικών διαρθρωτικών δραστηριοτήτων. Επίσης η Επιτροπή προέταξε την ανάγκη μεγαλύτερης γεωγραφικής συγκέντρωσης, μέσω μείωσης από 50% σε 40% του πληθυσμού της Ένωσης που μπορεί να τυγχάνει ενίσχυσης. Αυτή η προσέγγιση συνδυαζόμενη με την διατήρηση της συνολικής προσπάθειας για την επίτευξης συνοχής στο επίπεδο του 1999, μπορεί κατά την Επιτροπή να καταστήσει δυνατή την κάλυψη των διαρθρωτικών αναγκών των παρόντων κρατών μελών και των έξι κρατών τα οποία υποδεικνύει στο ίδιο έγγραφο σαν ώριμα για ένταξη μετά το 2002.

Συγκεκριμένα, η χρηματοοικονομική προσπάθεια, την οποία προτείνει η Επιτροπή, φθάνει τα 230 δισεκατ. ECU (σε σταθερές τιμές 1997) για την περίοδο 2000-2006 για τα παρόντα κράτη μέλη και 45 δισεκατ. ECU για τα νέα κράτη μέλη εκ των οποίων 7 δισεκατ. Υπό μορφή προενταξιακής ενίσχυσης. Το Ταμείο Συνοχής

οφείλει, κατά την Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειες του υπέρ των κρατών τα οποία θα συμμετέχουν στην ζώνη ευρώ και των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕΠ θα είναι κατώτερο από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου. Η Επιτροπή φιλοδοξεί να απλουστεύσει και άλλο την διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων και να περιορίσει τον αριθμό των στόχων τους.

3.4 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Ένας από τους βασικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής των κρατών μελών με απώτερο στόχο την μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών της Ένωσης.

Το **Ταμείο Συνοχής** επίσημα από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1164/94 του Συμβουλίου της 14η Μαΐου 1994 και τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 1264/99 και 1265/99 και ορίστηκε ότι η δράση του είναι συμπληρωματική εκείνης των Διαρθρωτικών Ταμείων, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων και στοχεύει στην υποβοήθηση των λιγότερο εύπορων Κρατών Μελών.

Επιλέξιμες χώρες για συνδρομή από το από το Ταμείο Συνοχής για την περίοδο 2000-2006 είναι η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία.

Το Ταμείο Συνοχής παρέχει χρηματοδοτική συνδρομή σε έργα ή σε ανεξάρτητα από τεχνική και χρηματοδοτική άποψη στάδια έργων ή σε ομάδες έργων που συνδέονται με μία ορατή στρατηγική και σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο και τα οποία συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στην συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα του περιβάλλοντος και στον τομέα των μεταφορών.

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται προκειμένου να διασφαλίζεται κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των έργων στον τομέα του περιβάλλοντος και εκείνων που αφορούν στον τομέα μεταφορών. Το Ταμείο Συνοχής μπορεί επίσης να χορηγεί ενίσχυση για τη σύνταξη προπαρασκευαστικών μελετών που συνδέονται με τα έργα και την λήψη μέτρων τεχνικής υποστήριξης συμπεριλαμβανόμενων των ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας.

Κανένα από τα προτεινόμενα προς ένταξη έργα, δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής και ταυτόχρονα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής

Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ) ή το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

Για την περίοδο 2000-2006 ισχύει ο ιδρυτικός κανονισμός του Ταμείου Συνοχής όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς (ΕΚ) 1264 και 1265 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999, ο Κανονισμός 1386/2002 «για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, και την διαδικασία πραγματοποίησης των δημοσιονομικών διορθώσεων σε σχέση με τις ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής», ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 16/2003 της Επιτροπής «για την θέσπιση ειδικών λεπτομερειών εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής» και ο Κανονισμός (ΕΚ) 621/2004 της Επιτροπής «σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας σχετικά με τις δραστηριότητες του Ταμείου Συνοχής».

Αν και ο ιδρυτικός κανονισμός του Ταμείου δεν τροποποιήθηκε ριζικά, τροποποιήθηκαν ορισμένες διατάξεις προκειμένου να ληφθούν υπόψη η εμπειρία από την διαχείριση της περιόδου 1993-1999, η νέα μακροοικονομική κατάσταση (εισαγωγή του ευρώ, περίοδος της σύγκλισης), η βούληση να ενισχυθούν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, όσο και η ανάγκη απλούστευσης της δημοσιονομικής διαχείρισης, εξορθολογισμού της παρουσίασης των έργων και ένταξής τους σε μια στρατηγική προσέγγιση σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι στο παρελθόν.

Κατά την περίοδο 2000-2006, οι διαθέσιμοι πόροι για την χώρα ανέρχονται σε 3060 εκ. Ευρώ (τιμές 1999), οι οποίοι λαμβανομένου υπόψη του πληθωρισμού, αναμένεται να διαμορφωθούν σε 3030 εκ. Ευρώ περίπου.

3.5 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

3.5.1 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Στόχος

Εκ του νέου ορισμός του πλαισίου και των πολιτικών προτεραιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) για την περίοδο 2000-2006 προκειμένου να δοθεί στήριξη στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων που προβλέπει το Πρόγραμμα Δράσης 2000 (Agenda 2000). Εξασφάλιση της συνοχής και της συμπληρωματικότητας των ενεργειών που αναλαμβάνονται με σκοπό την βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Καθήκοντα

Τα καθήκοντα του ΕΚΤ είναι η στήριξη των μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη και καταπολέμηση της ανεργίας, στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης στην αγορά εργασίας με στόχο την αύξηση του επιπέδου απασχόλησης, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, την βιώσιμη ανάπτυξη και την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Το ΕΚΤ πρέπει, ιδίως να συνεισφέρει στις ενέργειες που αναλαμβάνονται με βάση την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.

Πεδίο εφαρμογής

Το ΕΚΤ παρεμβαίνει στο πλαίσιο τριών νέων στόχων τους οποίους ορίζει ο κανονισμός (ΕΚ) 1260/99 σχετικά με τις γενικές διατάξεις για τα διαρθρωτικά ταμεία.

Ο κανονισμός προβλέπει πέντε βασικούς τομείς πολιτικής για την δραστηριότητα του ΕΚΤ:

- Ανάπτυξη ενεργών πολιτικών στην αγορά εργασίας για την καταπολέμηση και πρόληψη της ανεργίας, στην προστασία τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών από την μακροχρόνια ανεργία, την διευκόλυνση της επανένταξης των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας και στην υποστήριξη της επαγγελματικής ενσωμάτωσης των νέων και των ατόμων που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας μετά από απουσία κάποιου χρόνου.

- Προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας, με ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.
- Ανάπτυξη και βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών στο πλαίσιο της πολιτικής για την δια βίου εκμάθηση.
- Προώθηση ενός ειδικευμένου, καταρτισμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού, ενθάρρυνση της καινοτομίας και της προσαρμοσιμότητας όσον αφορά την οργάνωση της εργασίας και την υποστήριξη του επιχειρηματικού πνεύματος.
- Ειδικά μέτρα για την βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (προοπτικές σταδιοδρομίας, πρόσβαση σε νέες ευκαιρίες απασχόλησης, στην επιχειρηματική δραστηριότητα κλπ).

Επιλέξιμες δραστηριότητες

Σε γενικές γραμμές, υπάρχουν τρεις επιλέξιμες μορφές βοήθειας από το ΕΚΤ:

- Παροχή υποστήριξης σε άτομα, που αναμένεται να αποτελέσει την κυριότερη μορφή βοήθειας και καλύπτει τομείς όπως η κατάρτιση ή η επαγγελματική εκπαίδευση, ο προσανατολισμός, κα.
- Παροχή υποστήριξης σε δομές και συστήματα προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων στήριξης των ατόμων για παράδειγμα, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητά τους.
- Συνοδευτικά μέτρα (παροχή υπηρεσιών και εξοπλισμού φροντίδας των εξαρτώμενων ατόμων, προώθηση συνοδευτικών μέτρων κοινωνικό – παιδαγωγικού χαρακτήρα, εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης).

Το ΕΚΤ πρέπει να παρεμβαίνει με βάση τις εθνικές προτεραιότητες που καθορίζονται στα εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση, τα οποία καταρτίζονται από τα κράτη μέλη. Η δράση του ΕΚΤ πρέπει να συνεκτιμά, επίσης την εκ των προτέρων αξιολόγηση.

Κοινοτικές πρωτοβουλίες, καινοτόμες ενέργειες και τεχνική συνδρομή

Σύμφωνα με τις διατάξεις του γενικού κανονισμού για τα διαρθρωτικά ταμεία το ΕΚΤ συμβάλει στην υλοποίηση της κοινοτικής πρωτοβουλίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων και των ανισοτήτων οποιασδήποτε μορφής στην αγορά εργασίας.

Η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ατόμων που ζητούν πολιτικό άσυλο θα συνεκτιμάται επίσης στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας EQUAL.

Επίσης το ΕΚΤ χρηματοδοτεί ενέργειες προετοιμασίας και αξιολόγησης στα κράτη μέλη ή σε κοινοτικό επίπεδο που θεωρούνται απαραίτητες για την εκτέλεση:

- Καινοτόμων ενεργειών και δοκιμαστικών σχεδίων για την αγορά εργασίας, την απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση.
- Μελετών και ανταλλαγής εμπειριών με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.
- Της τεχνικής συνδρομής που συνδέεται με την προετοιμασία, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση και τον έλεγχο των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτεί το ΕΚΤ.
- Ενεργειών που επικεντρώνονται στο προσωπικό των επιχειρήσεων σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη στο πλαίσιο του κοινοτικού διαλόγου.
- Ενημέρωσης των διαφόρων εταιριών που συμμετέχουν, των τελικών δικαιούχων και του κοινού γενικά.

3.5.2 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (FEDER)

Στόχος

Να διευκρινιστεί το πεδίο παρέμβασης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για την περίοδο 2000 – 2006, γνωρίζοντας ότι το εν λόγω ταμείο έχει ως στόχο την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με την διάρθρωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοροπιών και την συμμετοχή στην ανάπτυξη και στην αναδιάρθρωση των περιφερειών, εξασφαλίζοντας παράλληλα συνεργασία με τις παρεμβάσεις των άλλων διαρθρωτικών ταμείων.

Πεδίο εφαρμογής

Για την επίτευξη της αποστολής υπέρ της περιφερειακής ανάπτυξης, το ΕΤΠΑ συμμετέχει στην χρηματοδότηση των ακόλουθων μέτρων:

- Παραγωγικές επενδύσεις που επιτρέπουν την δημιουργία ή τη διατήρηση σταθερών θέσεων απασχόλησης.
- Επενδύσεις σε έργα υποδομής που συμβάλλουν, στις περιφέρειες του στόχου 1 στην ανάπτυξη, στην διαρθρωτική προσαρμογή, στην δημιουργία και στην διατήρηση θέσεων απασχόλησης και σε όλες τις επιλέξιμες περιφέρειες, στην διαφοροποίηση, στην αναζωογόνηση, στην άρση της απομόνωσης και στην ανακαίνιση των οικονομικών εγκαταστάσεων και των παρακαμαζουσών βιομηχανικών περιοχών, των αστικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή καθώς και των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία. Οι εν λόγω επενδύσεις μπορούν να επίσης να εστιάσουν στην ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας στις περιφέρειες του στόχου 1.
- Ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού με μέτρα ενίσχυσης των πρωτοβουλιών τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης και των δραστηριοτήτων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι εν λόγω ενισχύσεις αφορούν την παροχή υπηρεσιών στις επιχειρήσεις, τη μεταφορά των τεχνολογιών, την ανάπτυξη των χρηματοδοτικών μέσων , τις άμεσες ενισχύσεις στις επενδύσεις, την πραγματοποίηση υποδομών γειτονίας και την ενίσχυση των διαρθρώσεων των υπηρεσιών γειτονίας.
- Επενδύσεις στους τομείς της παιδείας και της υγείας, μόνο στο πλαίσιο του στόχου 1.

Οι τομείς που ενισχύονται από τα εν λόγω μέτρα είναι ιδίως η ανάπτυξη παραγωγικού περιβάλλοντος, η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη, η ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών, η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την απασχόληση, και η διεθνική, διασυνοριακή και διαπεριφερειακή συνεργασία.

Καινοτόμες ενέργειες του ΕΤΠΑ

Κοινοποίηση της Επιτροπής, της 31ης.01.2001, “ Οι περιφέρειες στην νέα οικονομία: κατευθυντήριες γραμμές για τις καινοτόμες ενέργειες του ΕΤΠΑ για την περίοδο 2000-2006”.

Η εν λόγω κοινοποίηση που βασίζεται στο άρθρο 22 του Κανονισμού 1260/99 του Συμβουλίου προβλέπει ότι ο στόχος των καινοτόμων ενεργειών (μελέτες, πρότυπα

σχέδια και ανταλλαγή εμπειριών) στις οποίες συμμετέχει το ΕΤΠΑ, είναι η ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας μέσω της μείωσης των διαφορών μεταξύ των περιφερειών με την ενίσχυση της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της χρησιμοποίησης νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η εν λόγω κοινοποίηση εγγράφεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική που εγκρίθηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Λισσαβόνας (23/24 Μαρτίου 2000), η οποία εστιάζεται στην ενίσχυση της απασχόλησης, της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής συνοχής στο πλαίσιο μιας οικονομίας που στηρίζεται στην γνώση.

Οι καινοτόμες ενέργειες της περιόδου 2000-2006 πρέπει επομένως να ανταποκρίνονται στα τρία θέματα προτεραιότητας:

- Την περιφερειακή οικονομία που στηρίζεται γνώση και την και στην τεχνολογική καινοτομία, ενίσχυση των μειονεκτικών περιφερειών ώστε να ανυψωθεί το τεχνολογικό τους επίπεδο.
- Την κοινωνία πληροφόρησης στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Την περιφερειακή ταυτότητα και την διαρκεί ανάπτυξη: Ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής και ανταγωνιστικότητα μέσω ολοκληρωμένης προσέγγισης των οικονομικών περιβαλλοντικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Η εφαρμογή των καινοτόμων ενεργειών θα πρέπει να επιτρέπει:

- Τη βελτίωση της ποιότητας των παρεμβάσεων των προγραμμάτων των στόχων 1 και 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ.
- Την αξιοποίηση και την ενίσχυση της περιφερειακής εταιρικής σχέσης στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.
- Την εκμετάλλευση των συνεργιών μεταξύ της περιφερειακής πολιτικής και των άλλων κοινοτικών πολιτικών.
- Τις ανταλλαγές μεταξύ περιφερειών και τη συλλογική εκμάθηση χάρη στην σύγκριση και στην διάδοση των καλύτερων πρακτικών.

Οι καινοτόμες ενέργειες πλαισιώνονται από περιφερειακά προγράμματα καινοτόμων ενεργειών των οποίων η στρατηγική καθορίζεται, στο πλαίσιο της τήρησης της αρχής της περιφερειακής εταιρικής σχέσης, από οργανωτική επιτροπή. Οι προτάσεις των προγραμμάτων υποβάλλονται στην επιτροπή από το 2001 έως το

2005 το αργότερο μέχρι της 31 Μαΐου κάθε έτους ώστε το όργανο αυτό να είναι σε θέση να επιλέξει προγράμματα τα οποία θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

Για τις καινοτόμες ενέργειες προβλέπονται ετησίως συνολικά κονδύλια ύψους 400 εκ ευρώ, δηλαδή 0,4 του ετησίου προϋπολογισμού που χορηγείται στο ΕΤΠΑ. Η συγχρηματοδότηση των εξόδων τους μπορεί να ανέρχεται.

- Μέχρι 80% στις περιφέρειες του στόχου 1.
- Μέχρι 50% στις περιφέρειες του στόχου 2.

3.5.3 Χρηματοδοτικό Μέσω Προσανατολισμού Της Αλιείας (ΧΜΠΑ)

Στόχος

Να διευκρινιστούν οι πολιτικές προτεραιότητες και το πλαίσιο παρέμβασης του Χρηματοδοτικού Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ) για την περίοδο 2000-2006 ώστε να επιτευχθεί διαρκής ισορροπία μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσής τους, να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των διαρθρώσεων εκμετάλλευσής και η ανάπτυξη των οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων, να αξιοποιηθούν τα προϊόντα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας και να αναζωογονηθούν οι περιοχές που εξαρτώνται από τους τομείς αυτούς.

Πεδίο εφαρμογής

Για την επίτευξη της αποστολής του ΧΜΠΑ, ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1263/99 παρέχει την ενίσχυση του Ταμείου τα ακόλουθα μέτρα:

- Στην ανανέωση του αλιευτικού στόλου και στον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών σκαφών : οι εν λόγω παρεμβάσεις πρέπει να συμφωνούν με τα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού των αλιευτικών στόλων.
- Στην προσαρμογή της αλιευτικής ικανότητας.
- Στην παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας.
- Στα κοινωνικοοικονομικά μέτρα.
- Στην προστασία των υδάτινων πόρων.
- Στην υδατοκαλλιέργεια.
- Στον εξοπλισμό των λιμένων αλιείας.
- Στην μεταποίηση και την εμπορία των αλιευτικών προϊόντων.

- Στην έρευνα νέων αγορών για τα προϊόντα.
- Στις καινοτόμες ενέργειες: πρόκειται κυρίως για ενέργειες διεθνικού χαρακτήρα και για την ένταξη σε δίκτυο των επιχειρηματιών του τομέα και των περιοχών που εξαρτώνται από αυτόν. Στο μέτρο που οι εν λόγω ενέργειες χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΧΜΠΑ, το πεδίο εφαρμογής του Ταμείου μπορεί να διευρυνθεί στα μέτρα ενεργειών τα οποία κανονικά υπάγονται σε άλλα διαρθρωτικά ταμεία.
- Στην τεχνική βοήθεια.

Μεταγενέστερες εργασίες

Κανονισμός (ΕΚ) 2792/99 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1999, για τον καθορισμό των κριτηρίων και των όρων των διαρθρωτικών ενεργειών στον τομέα της αλιείας(Επίσημη Εφημερίδα L 337 της 30.12.1999).

Ο κανονισμός αυτός καθορίζει την διαδικασία έγκρισης πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού για τους αλιευτικούς στόλους (ΠΠΠ) κατά την περίοδο που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2002, ορίζοντας το περιεχόμενο των σχεδίων (περιγραφή της κατάστασης, στρατηγική, μέσα, εφαρμογή) των ΠΠΠ. Ορίζει επίσης τους κανόνες σχετικά με την παρακολούθηση των ΠΠΠ (ετήσια ενημέρωση σχετικά με την κατάσταση της προόδου τους κλπ) καθώς και τα σχετικά με τις επιτροπές υποστήριξης της Επιτροπής στον τομέα της εφαρμογής του κανονισμού.

Όσον αφορά τα διαρθρωτικά μέτρα που ενδέχεται να καλυφθούν από τα ΠΠΠ, ο κανονισμός θεσπίζει ιδιαίτερες διατάξεις σχετικά με την ανανέωση του στόλου και τον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών σκαφών, την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας, την ανάπτυξη κοινών επιχειρήσεων, τις κρατικές ενισχύσεις για την ανανέωση του στόλου και τον εκσυγχρονισμό των σκαφών και την κοινοποίηση τους στην Επιτροπή, καθώς και για την παράκτια αλιεία περιορισμένης κλίμακας και τα μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα.

Καθορίζονται επίσης συγκεκριμένοι κανόνες στον τομέα της προστασίας και της ανάπτυξης των υδάτινων πόρων, τις υδατοκαλλιέργειες, του εξοπλισμού των αλιευτικών λιμένων, της μεταποίησης, της εμπορίας και της αλιείας στα εσωτερικά ύδατα καθώς και στον τομέα της προώθησης και της έρευνας νέων αγορών, των οργανώσεων παραγωγών και των αποζημιώσεων στους αλιείς και στους πλοιοκτήτες

για την προσωρινή διακοπή των δραστηριοτήτων. Ο κανονισμός προβλέπει, τέλος, τη στήριξη πειραματικών έργων καθώς και δράσεων τεχνικής υποστήριξης.

3.5.4. Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργικού Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργικού Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ.25 του 1962, σχετικά με την χρηματοδότηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, απορροφά μεγάλο μέρος του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το τμήμα των Εγγυήσεων του Ταμείου χρηματοδοτεί συγκεκριμένα τις δαπάνες της κοινής οργάνωσης γεωργικών αγορών, τις ενέργειες στο χώρο της αγροτικής ανάπτυξης, οι οποίες συνοδεύουν τη στήριξη των αγορών και τα αγροτικά μέτρα εκτός των περιφερειών του στόχου 1, δαπάνες ορισμένων κτηνιατρικών μέτρων, καθώς και ενέργειες πληροφόρησης με αντικείμενο την ΚΓΠ.

Το τμήμα Προσανατολισμού χρηματοδοτεί τις λοιπές δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης (εκείνες που δεν χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεις).

Το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Εγγυήσεων μπορεί να χρηματοδοτήσει (μέχρι ύψους 50% των επιλέξιμων δαπανών, ή και 75%) τις δράσεις που αποσκοπούν στην επεξήγηση των εξελίξεων της κοινής γεωργικής πολιτικής και στην προώθηση του ευρωπαϊκού γεωργικού προτύπου στους γεωργούς, στους λοιπούς παράγοντες του αγροτικού κόσμου και στην κοινή γνώμη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

4.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τρεις είναι οι άξονες δράσης της περιφερειακής πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο: ο συντονισμός των περιφερειακών πολιτικών των κρατών μελών, η συνεκτίμηση του περιφερειακού αντίκτυπου των άλλων κοινοτικών πολιτικών, οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις σε συγκεκριμένες περιοχές.

Α) Συντονισμός των εθνικών περιφερειακών πολιτικών

Ο συντονισμός των περιφερειακών πολιτικών των χωρών μελών αποσκοπεί στο να εναρμονιστούν οι εθνικές περιφερειακές πολιτικές τόσο μεταξύ τους όσο και με τους κοινοτικούς στόχους, έτσι ώστε οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά και εκεί όπου είναι απαραίτητοι. Δύο είναι τα μέσα με τα οποία πραγματοποιείται ο συντονισμός των περιφερειακών πολιτικών: ο συντονισμός των κρατικών ενισχύσεων για περιφερειακούς σκοπούς και τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης.⁸

Αναφορικά με τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για επενδυτικούς σκοπούς σε περιφερειακό επίπεδο, πριν θεσπιστούν οι κοινοτικοί κανόνες, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών είχαν την τάση να συναγωνίζονται μεταξύ τους για να προσελκύσουν τις επενδύσεις. Έτσι αν μια κυβέρνηση εξήγγειλε ένα ορισμένο αριθμό πλεονεκτημάτων και ορισμένες επιδοτήσεις για επενδύσεις σε μια περιοχή, η γειτονική κυβέρνηση ήταν αναγκασμένη να δώσει περισσότερες επιδοτήσεις για να προσελκύσει το μεγαλύτερο αριθμό επενδύσεων στη χώρα της. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να επιβαρύνονται δυσμενώς τα δημόσια οικονομικά των λιγότερο εύπορων χωρών προς όφελος των πιο πλούσιων και ισχυρών χωρών που συχνά ήταν χώρες εκτός κοινότητας. Για τους παραπάνω λόγους η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ορίζει τις περιοχές εκείνες που είναι δυνατόν να υπαχθούν

⁸ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α.ΣΚΟΥΝΤΖΟΣ, 1996, σελ 191

στο καθεστώς των ενισχύσεων για επενδυτικούς σκοπούς και καθαρίζει παράλληλα το ανώτατο ύψος των ενισχύσεων αυτών.

Αναφορικά με το δεύτερο μέρος συντονισμού των περιφερειακών πολιτικών (τα περιφερειακά προγράμματα) κάθε κράτος μέλος πρέπει να καταρτίζει παρόμοια προγράμματα με βάση ένα κοινό σχέδιο για κάθε περιφέρεια του. Στα προγράμματα αυτά πρέπει να προσδιορίζονται τα προβλήματα κάθε περιοχής που είναι δυνατό να λάβει ενισχύσεις για αναπτυξιακούς σκοπούς, καθώς και τα εθνικά μέτρα που προβλέπεται να θεσπιστούν για την αντιμετώπιση τους. Δεδομένου ότι τα προγράμματα αυτά καταρτίζονται με βάση ένα κοινό πλαίσιο, παρέχουν τη δυνατότητα σύγκρισης των παρεμβάσεων των επί μέρους κρατών μελών για σκοπούς περιφερειακής ανάπτυξης. Επιπλέον τα προγράμματα αυτά αποτελούν τα πλαίσια αναφοράς για την χρησιμοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Αναπτύξεως και τη χορήγηση δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Β) Περιφερειακοί αντίκτυποι άλλων κοινοτικών πολιτικών

Μεταξύ της περιφερειακής πολιτικής και της πολιτικής που ακολουθεί η Κοινότητα σε άλλους τομείς υπάρχει στενή συνάρτηση. Πράγματι τα κοινοτικά μέτρα πολιτικής για την γεωργία, για την βιομηχανία, για την ενέργεια, για την έρευνα και άλλους τομείς έχουν και περιφερειακούς αντίκτυπους, άλλοτε μικρότερους και άλλοτε μεγαλύτερους. Από την στιγμή που ένας απ' αυτούς τους τομείς αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο των δραστηριοτήτων κάποιας περιοχής δεν είναι δυνατό να αγνοηθούν οι επιπτώσεις σε περιφερειακό επίπεδο των κοινοτικών μέτρων πολιτικής γι' αυτών. Ο στόχος για τον οποίο θα πρέπει να γίνεται αξιολόγηση των περιφερειακών επιπτώσεων των άλλων κοινοτικών πολιτικών είναι διπλός: να μην αυξηθούν τα μειονεκτήματα των προβληματικών περιοχών της Κοινότητας και να δοθεί η δυνατότητα σ' αυτές να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τις πολιτικές αυτές.

Γ) Χρηματοδοτικές παρεμβάσεις σε συγκεκριμένες περιοχές

Τον τρίτο άξονα της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής αποτελούν προφανώς οι διάφορες χρηματοδοτικές παρεμβάσεις υπέρ των περιφερειών και ιδίως οι ενισχύσεις που χορηγούν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως και η Ευρωπαϊκή

Τράπεζα Επενδύσεων αλλά και τα ποσά που διατίθενται από τα άλλα διαρθρωτικά ταμεία.

4.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οι αντικειμενικοί σκοποί της περιφερειακής πολιτικής μπορεί να ταξινομηθούν στις παρακάτω βασικές κατηγορίες:

- 1)** Μείωση των περιφερειακών διαφορών στο κατά κεφαλήν εισόδημα.
- 2)** Μείωση της ανεργίας στις περιφέρειες, όπου αυτή είναι πειστική.
- 3)** Αύξηση του μέσου ρυθμού εκμεταλλεύσεων των εθνικών πόρων.
- 4)** Μείωση των πληθυσμιακών πιέσεων στις περιφέρειες όπου παρατηρείται πληθυσμιακή συμφόρηση.
- 5)** Διατήρηση και ενίσχυση του πολιτιστικού περιβάλλοντος των περιφερειών.
- 6)** Επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας μεταξύ του πληθυσμού και του περιβάλλοντος.

Οι αντικειμενικοί σκοποί της περιφερειακής πολιτικής δεν είναι μόνο οικονομικοί αλλά κοινωνικοί και περιβαλλοντολογικοί. Θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι οι οικονομικοί και μη οικονομικοί σκοποί μπορεί να είναι στενά συνδεδεμένοι μεταξύ τους.⁹

Η ακριβής εξειδίκευση των αντικειμενικών σκοπών της περιφερειακής οικονομικής πολιτικής είναι αναγκαία για τρεις λόγους:

1) Ο πρώτος λόγος είναι ότι η ακριβής εξειδίκευση των αντικειμενικών σκοπών διευκολύνει την περιφερειακή υποδιαίρεση της χώρας. Χωρίς την ύπαρξη μιας σειράς αντικειμενικών σκοπών, ο διαχωρισμός των περιφερειών για σκοπούς περιφερειακής πολιτικής καταλήγει να είναι απλώς μια αυθαίρετη ενέργεια, με συνέπεια τα λαμβανόμενα μέτρα πολιτικής να μην έχουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

2) Η ακριβής εξειδίκευση των αντικειμενικών σκοπών είναι απαραίτητη για την ολοκληρωμένη αξιολόγηση της περιφερειακής οικονομικής πολιτικής. Χωρίς σαφή εξειδίκευση των αντικειμενικών σκοπών δεν είναι δυνατή η μέτρηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων πολιτικής. Σφαιρική αξιολόγηση της περιφερειακής πολιτικής σημαίνει ότι θα πρέπει να γίνει μια σύγκριση μεταξύ του κόστους που

⁹ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α.ΣΚΟΥΝΤΖΟΣ, 1996, σελ 113

συνεπάγεται η πολιτική και των ωφελειών που θα προκύψουν από αυτή, ώστε να διαπιστωθεί το καθαρό κοινωνικό όφελος της πολιτικής.

3) Η επιλογή των συγκεκριμένων μέτρων περιφερειακής πολιτικής εξαρτάται από τους σκοπούς που πρόκειται να εξυπηρετήσουν. Συνεπώς, η επιλογή των κατάλληλων μέτρων πολιτικής δεν μπορεί να γίνει χωρίς την ύπαρξη σαφώς προσδιορισμένων σκοπών.

4.3 ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το βασικό νομοθέτημα που διέπει την παροχή κινήτρων περιφερειακής οικονομικής αναπτύξεως στην χώρα μας είναι ο νόμος 1892/ 90 « **Κίνητρα για επενδύσεις στην Ελλάδα** ». Εκτός από τον νόμο 1892 στη χώρα μας υπάρχει ολόκληρο πλέγμα μέσων περιφερειακής πολιτικής που συνδέονται με τις βιομηχανικές περιοχές, την κατανομή των δημοσίων επενδύσεων, τους φορείς περιφερειακής αναπτύξεως, την αποκέντρωση κ.τ.λ.

Οι βασικές διατάξεις του νόμου 1892 αναφέρονται στην έννοια της παραγωγικής επένδυσης, στις οικονομικές δραστηριότητες που υπάγονται τα κίνητρα, στο διαχωρισμό της χώρας σε περιοχές κινήτρων, στα παρεχόμενα κίνητρα.¹⁰

A) Έννοια παραγωγικής επένδυσης

Ως παραγωγικές επενδύσεις που υπάγονται στις διατάξεις του νόμου θεωρούνται:

- Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός βιομηχανοστασίων, κτιριακών εγκαταστάσεων, ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων και βοηθητικών εγκαταστάσεων των υπαγόμενων επιχειρήσεων.
- Η αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού και τεχνικού εξοπλισμού. Η αγορά καινούργιων ηλεκτρονικών υπολογιστών και λοιπών συστημάτων μηχανογράφησης ή αυτοματοποίησης διαδικασιών.
- Οι δαπάνες επενδύσεων που αποσκοπούν στην εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας. Οι δαπάνες επενδύσεων για εφαρμοσμένη έρευνα και η αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ή μεταλλευτικής έρευνας.

¹⁰ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α.ΣΚΟΥΝΤΖΟΣ, 1996, σελ 174

- Οι δαπάνες μεταφοράς για μετεγκατάσταση υφισταμένων παραγωγικών μονάδων σε λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές ή μέσα στην ίδια την περιοχή, αλλά βιομηχανική ή βιοτεχνική ζώνη.
- Η κατασκευή καινούργιων αποθηκευτικών χώρων, χώρων ξήρανσης και συντήρησης προϊόντων καθώς και η αγορά καινούργιων αυτοκινήτων-ψυγείων ή πλοίων-ψυγείων, εγχώριας κατασκευής.
- Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και μαζικής μεταφοράς εργατοτεχνικών και υπαλληλικού προσωπικού, εξοπλισμού και εγκαταστάσεων διακίνησης υλικού.
- Η ανέγερση καινούργιων εργατικών κατοικιών για την στέγαση προσωπικού της επιχείρησης καθώς και κτιρίων ή εγκαταστάσεων ή εξοπλισμού προοριζομένων να χρησιμοποιηθούν για την αναψυχή ή συνεστίαση εργατών και υπαλλήλων.
- Οι δαπάνες επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών κτιρίων σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές μονάδες, καθώς και οι δαπάνες ανακαίνισης παραδοσιακού χαρακτήρα ξενοδοχειακών μονάδων, και παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σε χώρους για κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες.
- Η αγορά υλικού για αναπαραγωγή των κτηνοτροφικών επιχειρήσεων και του πολλαπλασιαστικού υλικού των γεωργικών, κτηνοτροφικών ή ιχθυοκαλλιεργητικών επιχειρήσεων.
- Η αγορά βιοτεχνικών χώρων σε τυποποιημένα βιοτεχνικά κτίρια των βιομηχανικών περιοχών ή σε πολυώροφα βιοτεχνικά κέντρα που κατασκευάζει η ΕΤΒΑ.
- Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνες) σε ειδικές θέσεις και με ειδικές προδιαγραφές.
- Κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός συνεδριακών κέντρων.
- Οι δαπάνες για την κατασκευή ή την μετατροπή κτιριακών εγκαταστάσεων στο εσωτερικό ή το εξωτερικό για τις ανάγκες των εξαγωγικών εμπορικών εταιρειών.
- Η αγορά και εγκατάσταση μεταχειρισμένων μηχανολογικών εξοπλισμών και η αγορά ημιτελών ή αποπερατωθεισών βιομηχανικών εγκαταστάσεων.

B) Επιχειρήσεις που αφορούν τα κίνητρα στην Ελλάδα

Οι επιχειρήσεις που καλύπτονται από τις διατάξεις του νόμου είναι:

- Μεταποιητικές βιομηχανικές, βιοτεχνικές και χειροτεχνικές επιχειρήσεις όλων των κλάδων.
- Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας.
- Μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις.
- Κέντρα τεχνικής βοήθειας για την βιομηχανία και βιοτεχνία που έχουν σκοπό την παροχή τεχνικών συμβουλών και πληροφόρησης στους επενδυτές, σχετικά με την τεχνολογική κατάσταση του κλάδου, την οργάνωση της παραγωγής, τη διαχείριση της επιχείρησης, τη σύνθεση του προσωπικού, τη μελέτη της αγοράς και του απαραίτητου μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Επιχειρήσεις αξιοποίησης γεωργικών, βιομηχανικών και αστικών απορριμμάτων και αποβλήτων.
- Επιχειρήσεις αγροτικών ή αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών για επενδύσεις σε μηχανικά μέσα σποράς, καλλιέργειας, συγκομιδής, και συσκευασίας αγροτικών προϊόντων.
- Επιχειρήσεις που έχουν αντικείμενο δραστηριότητας την παραγωγή μηχανισμών για την εξοικονόμηση ενέργειας.
- Επιχειρήσεις αποξήρανσης αγροτικών προϊόντων, κατάψυξης ή αφυδάτωσης γεωργικών, κτηνοτροφικών και ισχυρών προϊόντων.
- Επιχειρήσεις υγρών καυσίμων και υγραερίων, εφόσον πραγματοποιηθούν επενδύσεις για την δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης ή για την προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς ή διακίνησης υγρών καυσίμων και υγραερίων σε νησιωτικές περιοχές, εφόσον οι επιχειρήσεις αυτές έχουν την έδρα τους σε νομούς που υπάγονται στις περιοχές Γ' και Δ' για τους σκοπούς εφαρμογής του νόμου 1892.
- Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και ξενώνες καθώς και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στήριξης τουριστικών ξενοδοχειακών μονάδων εκμετάλλευσης κεντρικών πλυντηρίων και παρασκευαστηρίων, έτοιμων ή ημιέτοιμων τροφίμων για τις ανάγκες των παραπάνω μονάδων.

- Κατασκηνωτικά κέντρα, που κατασκευάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές και με την έγκριση του ΕΟΤ, μόνο για τις δαπάνες μόνιμων εγκαταστάσεων τους και διαμόρφωσης του χώρου καθώς επίσης και διαμερίσματα για τουριστική χρήση.
- Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρα χειμερινού τουρισμού.
- Επιχειρήσεις συνεταιρισμών ή επιχειρήσεις Οργανισμών τοπικής Αυτοδιοικήσεως. Επίσης επιχειρήσεις αυτών των φορέων που κάνουν επενδύσεις για την ανέγερση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στα πλαίσια του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού καθώς και των χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, κεντρικών αγορών, σφαγείων και άλλων υπηρεσιών.
- Επιχειρήσεις υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.
- Επιχειρήσεις παραγωγής βιομάζας από ετήσια ή πολυετή φυτά που θα χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ενέργειας.
- Ιερές μονές και ορθόδοξες ακαδημίες για την ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμό ξενώνων.
- Εκδοτικές και εκτυπωτικές επιχειρήσεις ημερησίου τύπου.
- Εργαστήρια εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής και μεταλλευτικής έρευνας, επιχειρήσεις ανάπτυξης τεχνολογιών και επιχειρήσεις ανάπτυξης λογισμικού.
- Επιχειρήσεις με αντικείμενο την παραγωγή ηλεκτρισμού από την εκμετάλλευση ήπιων μορφών ενέργειας και ειδικότερα της αιολικής, ηλιακής, υδροηλεκτρικής, γεωθερμικής και βιομάζας.
- Τεχνικές εταιρείες για τον εκσυγχρονισμό τους, την αντικατάσταση των μηχανημάτων τους και του λοιπού εξοπλισμού τους.

Γ) Διάρθρωση της επικράτειας σε περιοχές ανάπτυξης

Προκειμένου να ενισχυθεί η αποκέντρωση των οικονομικών δραστηριοτήτων και η περιφερειακή ανάπτυξη, ολόκληρη η επικράτεια έχει διαιρεθεί σε ευρείες περιοχές ανάπτυξης.

Για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις η χώρα διαιρείται στις παρακάτω περιοχές ανάπτυξης:

ΠΕΡΙΟΧΗ Α´

Ο νομός Αττικής (εκτός από τις επαρχίες Τροιζηνίας, Κυθήρων και Λαυρεωτικής), το τμήμα του νομού Κορινθίας που συνορεύει με τον νομό Αττικής και μέχρι τον Ισθμό Κορίνθου, ο νομός Θεσσαλονίκης, εκτός από το τμήμα δυτικά του ποταμού Αξιού και της επαρχίας Λαγκαδά.

ΠΕΡΙΟΧΗ Β´

Οι νομοί Βοιωτίας, Μαγνησίας, Λάρισας, Κορινθίας (εκτός από το τμήμα που συνορεύει με το νομό Αττικής και μέχρι τον Ισθμό Κορίνθου), Αχαΐας, πλην της επαρχίας Καλαβρύτων, Ηρακλείου, η περιοχή της πόλης της Ρόδου που καθορίζεται από ακτίνα 15 χιλιομέτρων από το νομαρχιακό κατάστημα της πόλης, οι επαρχίες Λαυρεωτικής και Τροιζηνίας, το τμήμα του νομού Θεσσαλονίκης δυτικά του ποταμού Αξιού, η επαρχία Λαγκαδά και η πόλη της Χαλκίδας.

ΠΕΡΙΟΧΗ Γ´

Οι νομοί Ημαθίας, Κοζάνης, Καβάλας, Φωκίδας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Αιτωλοακαρνανίας, Ευβοίας, (πλην της πόλης της Χαλκίδας), Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Πέλλας, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Σερρών, Δράμας, Ηλείας, Χανίων, Κέρκυρας, Φθιώτιδας, Πιερίας, Αργολίδας, Αρκαδίας, Λακωνίας, Λευκάδας, Κεφαλονιάς, Ζακύνθου, Ευρυτανίας, Γρεβενών, Φλώρινας, Ρεθύμνου, Λασιθίου, Κυκλάδων, και οι επαρχίες Κυθήρων και Καλαβρύτων. Επίσης τα τμήματα της επικράτειας που δεν εμπίπτουν στις λοιπές περιοχές εκτός των ακριτικών περιοχών των διαφόρων νομών (πλην της Νήσου Κέρκυρας) σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από τα σύνορα καθώς και των δήμων και κοινοτήτων των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από την ζώνη των 20 χιλιομέτρων.

ΠΕΡΙΟΧΗ Δ´

Οι νομοί Λέσβου, Χίου, Σάμου, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Μεσσηνίας, Δωδεκανήσου πλην της περιοχής της πόλης Ρόδου που καθορίζεται από ακτίνα 15 χιλιομέτρων από το νομαρχιακό κατάστημα της πόλης, οι ακριτικές περιοχές των διαφόρων νομών (πλην της νήσου Κέρκυρας) σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από τα

σύνορα, καθώς και οι δήμοι ή οι κοινότητες των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από την ζώνη των 20 χιλιομέτρων.

Δ) Μορφές των παρεχομένων κινήτρων

Τα κίνητρα που παρέχονται για επενδύσεις έχουν τις παρακάτω 4 μορφές:

1. Επιχορήγηση επενδύσεων.
2. Επιδότηση επιτοκίου.
3. Αφορολόγητες εκπτώσεις.
4. Αυξημένες αποσβέσεις.

4.4 Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΠΣ (1994-1999), ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΠΣ (2000-2006) ΚΑΙ ΕΝΟΨΕΙ ΤΗΣ ΕΙΣΔΟΧΗΣ ΤΗΣ ΩΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΜΕΛΟΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ (1.1.2001)

Ο σχεδιασμός του Αναπτυξιακού Προγράμματος για την περίοδο 2000-2006 πραγματοποιήθηκε σε ένα οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον πολύ διαφορετικό από εκείνο της περιόδου σχεδιασμού για το 2^ο ΚΠΣ (τέλη 1993-αρχές 1994):

- ❖ Το μακροοικονομικό περιβάλλον έχει βελτιωθεί σημαντικά και διαγράφει μια σαφή προοπτική εισόδου της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση το 2001, που είναι το δεύτερο έτος της νέας περιόδου προγραμματισμού. Η μείωση του πληθωρισμού και του ελλείμματος του δημοσίου τομέα στα κατώτερα επίπεδα των τελευταίων 25 ετών, η μείωση του δημοσίου χρέους, η συνακόλουθη μείωση του κόστους του χρήματος και η εισαγωγή της Δραχμής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της βελτίωσης των οικονομικών δεικτών.
- ❖ Τα έξη χρόνια εφαρμογής του 2^{ου} ΚΠΣ έχουν θέσει τις βάσεις για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, του παραγωγικού περιβάλλοντος και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της χώρας. Σε πολλές περιπτώσεις υιοθετήθηκε ένας διαφορετικός και καινοτόμος αναπτυξιακός προσανατολισμός. Οι αυξημένες διοικητικές ανάγκες και οι νέοι θεσμοί που απαιτήθηκαν για την υλοποίηση του 2^{ου} ΚΠΣ, οδήγησαν σε οργανωτικές και

θεσμικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως σε ότι αφορά τα δημόσια έργα, την βιομηχανική υποδομή, τη στήριξη και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού.

- ❖ Η κοινή γνώμη, οι κοινωνικοί εταίροι, οι φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα αποβάλλουν σταδιακά νοοτροπίες προστατευτισμού και εσωστρέφειας και αντιλαμβάνονται σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό τους νέους όρους που επιβάλλει η τεχνολογική εξέλιξη και η παγκοσμιοποίηση των οικονομιών. Παράλληλα θέτουν νέες παραμέτρους αξιολόγησης της κυβερνητικής πολιτικής. Η πρόοδος η οποία επήλθε με τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο πεδίο των δημοσίων επιχειρήσεων των οργανισμών, το άνοιγμα τους στην αγορά και τις δυνάμεις ανταγωνισμού αίρει ένα κρίσιμο ανασταλτικό παράγοντα για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας.
- ❖ Η διείσδυση Ελληνικών επιχειρήσεων και προϊόντων στις οικονομίες των χωρών της Βαλκανικής και του Εύξεινου Πόντου ακολουθεί μία επιταχυνόμενη πορεία, έχοντας ήδη φτάσει σε σημαντικά επίπεδα και δημιουργεί τις προϋποθέσεις επενδύσεων σε μία διευρυμένη και συνεχώς ανερχόμενη καταναλωτική αγορά. Οι παράγοντες αυτοί ενισχύουν τις δυνατότητες μιας συνεκτικότερης πολιτικής συνεργασίας για την ειρήνη και την ανάπτυξη στην περιοχή. Τα ενεργειακά δίκτυα, οι υποδομές τηλεπικοινωνιών και μεταφορών είναι επίσης τομείς στους οποίους πραγματοποιείται σημαντική πρόοδος στη διασυνοριακή συνεργασία.
- ❖ Οι εξελίξεις που αναφέρονται παραπάνω έχουν οδηγήσει τα τελευταία χρόνια σε σημαντική αύξηση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων, σε μεγέθυνση του κύκλου εργασιών τους και των χρηματιστηριακών αξιών και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για επιτάχυνση ιδιωτικών επιχειρηματικών επενδύσεων και κυρίως, για βελτίωση του τρόπου χρηματοδότησης μέσω ιδιωτικών κεφαλαίων.

Η βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο εφαρμογής του 2^{ου} ΚΠΣ, η συμβολή του ίδιου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών, έχουν δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της νέας διαρθρωτικής παρέμβασης κατά την περίοδο 2000-2006.

Πάντως, η πρόοδος η οποία έχει έως τώρα επιτευχθεί, θα πρέπει να συνεχισθεί και η προσπάθεια να ενταθεί, δεδομένου ότι ολοένα και μεγαλύτερος βαθμός ενσωμάτωσης στη ζώνη του Ευρώ και στην παγκόσμια οικονομία αποτελούν μέγιστη πρόκληση αλλά και ευκαιρία στην επερχόμενη περίοδο προγραμματισμού. Το γεγονός αυτό δημιουργεί την ανάγκη περαιτέρω ρυθμίσεων ώστε να καταστεί δυνατή η ταχύτερη προσαρμογή στις αλλαγές και η πλήρης αξιοποίηση του ανεκμετάλλετου δυναμικού της χώρας, με θετικές επιπτώσεις στην παραγωγικότητα και την απασχόληση. Επίσης, απαιτείται συνέχιση των προσπαθειών ώστε να διασφαλισθεί η βελτίωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αποτελούν ένα σημαντικό παράγοντα επιτυχίας, δεδομένου ότι χωρίς να δημιουργούνται πληθωριστικές πιέσεις, οδηγούν σε υψηλότερη παραγωγικότητα και κατά συνέπεια αυξάνουν την δυναμική της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Επιπροσθέτως, ενισχύουν την ικανότητα της οικονομίας να προσαρμόζεται και να αντιμετωπίζει εξωτερικές διαταραχές. Η Ελλάδα έχει προωθήσει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και αυτές θα πρέπει να ολοκληρωθούν και αν επεκταθούν. Οι περαιτέρω βελτιώσεις στο οικονομικό και διαρθρωτικό πεδίο θα ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και τις επιπτώσεις του 3^{ου} ΚΠΣ. Οι βελτιώσεις αυτές θα πρέπει να στοχεύουν στην προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών και στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, σε υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης μακροπρόθεσμα και στην πραγματική σύγκλιση, μέσω κυρίως της συγκέντρωσης κεφαλαίων σε επενδύσεις που πιθανότατα θα αυξήσουν περισσότερο την παραγωγικότητα και την απασχόληση.

Την εφαρμογή του 2^{ου} ΚΠΣ δυσχέρανε μια σειρά προβλημάτων και δυσλειτουργιών που αφορούσαν τους μηχανισμούς διαχείρισης και υλοποίησης, οι οποίοι δεν ήταν επαρκείς για να αντιμετωπίσουν μια αυξημένη κλίμακα παρεμβάσεων. Για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του 2^{ου} ΚΠΣ μια σειρά θεσμικών και οργανωτικών μέτρων ελήφθησαν από τις Ελληνικές αρχές. Κατά την περίοδο προγραμματισμού του 3^{ου} ΚΠΣ θα ενταθεί η προσπάθεια και θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην περαιτέρω βελτίωση των μηχανισμών διαχείρισης, παρακολούθησης και υλοποίησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

5.1 ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Όπως είναι γνωστό στην Περιφερειακή Επιστήμη, οι Περιφέρειες του Προγραμματισμού είναι γεωγραφικές ενότητες που αποτελούνται από ομοιόμορφες χωρικές μονάδες και οριοθετούνται για την άσκηση της Περιφερειακής Πολιτικής και την εφαρμογή του Περιφερειακού Προγραμματισμού. Η λειτουργία τους προϋποθέτει ενιαία προγραμματική ή και διοικητική δικαιοδοσία, που απαιτείται για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την προσαρμογή της περιφερειακής πολιτικής και των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Παρά το γεγονός ότι οι αναπτυξιακές περιφέρειες δεν έχουν σταθερά όρια, αλλά όρια τα οποία μεταβάλλονται όταν μεταβληθούν οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες των χωρικών μονάδων που τις αποτελούν, για τον προσδιορισμό και ιδίως για την λειτουργία των Περιφερειών Προγραμματισμού, απαιτείται η ακριβής χάραξη των ορίων τους. Οι Περιφέρειες Προγραμματισμού μπορεί να είναι είτε Ομοιογενείς είτε Πολιτικές Περιφέρειες.

Η ανάγκη για παροχή ενιαίας, ομοιόμορφης διαίρεσης των εδαφικών μονάδων των χωρών – μελών της Ε.Ε. για την παραγωγή των περιφερειακών στατιστικών στην Ε.Ε. οδήγησε την Στατιστική Υπηρεσία της Ένωσης (τη γνωστή Eurostat) στην δημιουργία των **NUTS: Nomenclature of Territorial Units for Statistics** (Ονοματολογία Εδαφικών Στατιστικών Ενοτήτων). Ο πρωταρχικός στόχος των NUTS είναι η κατάταξη όλων των περιφερειών συγκρίσιμου μεγέθους στο ίδιο επίπεδο για την διευκόλυνση της εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης της Κοινής Περιφερειακής Πολιτικής της Ένωσης.

Η ονοματολογία NUTS αναπτύχθηκε σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές:

- 1. Η NUTS ευνοεί τις θεσμικές διαιρέσεις.** Βασίζονται κυρίως στις θεσμικές διαιρέσεις που ισχύουν στα κράτη – μέλη, γιατί έτσι εξασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό η διαθεσιμότητα των δεδομένων και η εφαρμογή των περιφερειακών πολιτικών.

Για την οριοθέτηση περιφερειών σε εθνικό επίπεδο χρησιμοποιούνται δύο βασικές ομάδες κριτηρίων, που προσδιορίζουν και τις αντίστοιχες μορφές περιφερειών :

- **Τις Κανονιστικές Περιφέρειες**, οι οποίες αποτελούν έκφραση πολιτικής βούλησης και τα όρια τους καθορίζονται ανάλογα με την αποστολή και τους στόχους που καλούνται να εξυπηρετήσουν, σύμφωνα με το αναγκαίο, για την επίτευξη των στόχων αυτών, μέγεθος του πληθυσμού και βάση ιστορικών, πολιτιστικών και άλλων παραγόντων.
- **Τις Αναλυτικές ή Λειτουργικές Περιφέρειες**, οι οποίες καθορίζονται σύμφωνα με τις αναλυτικές απαιτήσεις, ομαδοποιώντας ζώνες βάσει γεωμορφολογικών (όπως το κλίμα, το υψόμετρο, τα χαρακτηριστικά του εδάφους κλπ) ή κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων (π.χ. ομοιογένεια, πόλωση).

Στο πλαίσιο αυτό, οι κατηγορίες NUTS είναι θεσμικές διαιρέσεις, που η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) αποκαλεί και Κανονιστικές Περιφέρειες, αλλά στην ουσία στις περισσότερες περιπτώσεις είναι Διοικητικές Περιφέρειες, οροθετημένες βάσει ιστορικοπολιτικών κριτηρίων. Επίσης, οι αναφερόμενες από την Eurostat ως Αναλυτικές ή Λειτουργικές Περιφέρειες είναι οι Ομοιογενείς ή Πολικές Περιφέρειες. Σε πρακτικό επίπεδο δεν παρατηρείται επανοριοθέτηση Κανονιστικών ή Θεσμικών Περιφερειών (λόγω των διοικητικών, οργανωτικών και πολιτικών περιορισμών) αλλά μια προσπάθεια, μέσα από τον αναπτυξιακό σχεδιασμό, να μετατραπούν οι Θεσμικές σε Λειτουργικές Περιφέρειες. Δηλαδή η διαμόρφωση Αναπτυξιακής Στρατηγικής, η αναμόρφωση του Θεσμικού Πλαισίου και η εφαρμογή Προγραμμάτων θα μετασχηματίσει τις Διοικητικές Περιφέρειες σε Περιφέρειες Προγραμματισμού.

- 2. Η NUTS ευνοεί τις περιφερειακές μονάδες γενικού χαρακτήρα.** Συνήθως οι υποδιαιρέσεις NUTS δεν περιλαμβάνουν ειδικές εδαφικές μονάδες (π.χ. εξορυκτικές περιοχές, περιοχές κατοικίας εργατικού δυναμικού κλπ), αλλά ευνοούν περιφερειακές μονάδες γενικότερου χαρακτήρα.

3. Η NUTS αποτελεί ιεραρχική ταξινόμηση σε πέντε επίπεδα (τρία περιφερειακά και δύο τοπικά). Η NUTS διαχωρίζει κάθε κράτος – μέλος σ' έναν ακέραιο αριθμό περιφερειών NUTS 1, καθεμία από τις οποίες διαχωρίζεται σε έναν ακέραιο αριθμό NUTS 2 κοκ.

Ο τρόπος ταξινόμησης των εδαφικών ενοτήτων στα επίπεδα NUTS διαφέρει από χώρα σε χώρα, γεγονός που εξαρτάται κυρίως από το μέγεθος, τα χαρακτηριστικά και την διοικητική διάρθρωση της κάθε χώρας. Συνεπώς, παρά την προσπάθεια για την κατάταξη όλων των περιφερειών συγκρίσιμου μεγέθους στο ίδιο επίπεδο NUTS, εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στο ίδιο επίπεδο περιφέρειες διαφορετικές ως προς την έκταση, τον πληθυσμό, την οικονομική βαρύτητα και την διοικητική δομή, με αποτέλεσμα την ύπαρξη σημαντικού βαθμού ετερογένειας μεταξύ τους. **Στην Ελλάδα, η ταξινόμηση των εδαφικών ενοτήτων στα επίπεδα NUTS έχει ως εξής:**

NUTS 0: Ελλάς, δηλαδή όλη η χώρα.

NUTS 1: Μείζονες Περιφέρειες.

NUTS 2: Περιφέρειες Προγραμματισμού (οι 13 Διοικητικές Περιφέρειες της χώρας).

NUTS 3: Νομοί.

NUTS 4: Επαρχίες.

NUTS 5: Δήμοι – Κοινότητες.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα με έντονη γεωγραφική πολυμορφία και συνεπώς είναι αναμενόμενο η αναπτυξιακή της πορεία και η σύγκλιση να παρουσιάζει πολυπλοκότητα και ανομοιογένεια μεταξύ των περιφερειών. Ωστόσο, μολονότι υπάρχουν περιφερειακές διαφορές, δεν είναι τόσο έντονες όσο και σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Η χώρα διαιρείται σε 13 περιφέρειες NUTS 2, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη περιλαμβάνει τις Περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας και τις δύο νησιωτικές περιφέρειες (Κρήτη, Νότιο Αιγαίο). Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τις περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Βορείου Αιγαίου. Οι περιφέρειες αυτές είναι αραιοκατοικημένες ή βρίσκονται στην ορεινή ραχοκοκαλιά της Ελλάδας και φαίνεται να ακολουθούν όλες τις υπόλοιπες με βραδύτερους ρυθμούς ανάπτυξης. Η τρίτη και τελευταία κατηγορία περιλαμβάνει τις υπόλοιπες, με ενδιάμεσους ρυθμούς

ανάπτυξης. Οι περιφέρειες αυτές που αναπτύσσονται με μέτριους ρυθμούς, είναι η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, η Θεσσαλία, τα Ιόνια νησιά και η Στερεά Ελλάδα.

Σε γενικές γραμμές, οι κύριες εφαρμογές των εδαφικών ενότητων NUTS είναι:

- ❖ Η συλλογή, ανάπτυξη και εναρμόνιση των Κοινοτικών Περιφερειακών Στατιστικών.
- ❖ Η διενέργεια κοινωνικοοικονομικών αναλύσεων σε περιφερειακό επίπεδο, ο συσχετισμός αυτών και η συγκριτική αξιολόγηση,
- ❖ Η πλαισίωση της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής, με τον προσδιορισμό των περιοχών επιλεξιμότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων.

5.2 ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Για να διασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων, το 94% των ενισχύσεων που παρέχουν κατευθύνεται σε στόχους, που καθορίζονται ως στόχοι προτεραιότητας.

Για την προγραμματική περίοδο 2000-2006 η Κοινοτική Περιφερειακή Πολιτική, μετά από την μεταρρύθμιση για την προσαρμογή της στη Συνθήκη του Άμστερνταμ, αφού βελτιώνει περαιτέρω την λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων, προσδιορίζει τις δράσεις της σε τρεις στόχους.¹¹ Οι στόχοι αυτοί βέβαια αφενός μεν κινούνται στις βασικές κατευθύνσεις της Περιφερειακής Πολιτικής της περιόδου 1994-1999, αφετέρου επεκτείνονται σε νέα πεδία δράσεων. Ειδικότερα, αποτελούν ομαδοποίηση των στόχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, ενώ παράλληλα διευρύνονται περιλαμβάνοντας νέες περιοχές επιλεξιμότητας και τομείς παρέμβασης. Ειδικότερα, οι πρωταρχικοί στόχοι της Περιφερειακής Πολιτικής της Ένωσης, που τίθενται για την προγραμματική περίοδο 2000-2006, σε σύγκριση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, 1994-1999 είναι οι εξής.

¹¹ ΑΘ. Δ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, 2002, σελ 78

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1994-1999

1. Προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιοχών.
2. Οικονομική ανασυγκρότηση των περιφερειών με βιομηχανική παρακμή.
3. Καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας, διευκόλυνση της επαγγελματικής αποκατάστασης των νέων και ένταξη των προσώπων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.
4. Διευκόλυνση της προσαρμογής των εργαζομένων, ανδρών και γυναικών, στις μεταβολές της βιομηχανίας και στην εξέλιξη των συστημάτων παραγωγής.
- 5α. Επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ και διευκόλυνση της προσαρμογής της αλιείας στο πλαίσιο της αναθεώρησης της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.
- 5β. Οικονομική διαφοροποίηση των ευάλωτων αγροτικών περιοχών.
6. Προώθηση της ανάπτυξης των ιδιαίτερα αραιοκατοικημένων περιφερειών (στόχος που διαμορφώθηκε μετά την προσχώρηση στην Ε.Ε. της Αυστρίας, Φιλανδίας, Σουηδίας).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006

1. Προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (περιφέρειες των προηγούμενων στόχων 1 και 6, καθώς και ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιφέρειες).
2. Στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών με διαρθρωτικές δυσκολίες (περιφέρειες των προηγούμενων στόχων 2 και 5β, καθώς και άλλες περιοχές αστικές, εξαρτώμενες από την αλιεία, τις υπηρεσίες με όμοια προβλήματα).
3. Στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (περιφέρειες των προηγούμενων στόχων 3 και 4).

Από τους τρεις στόχους της προγραμματικής περιόδου 2000-2006 οι δύο πρώτοι έχουν χωρική διάσταση, ενώ ο τρίτος αν και αποτελεί θεματικό στόχο, έχει έμμεση χωρική αναφορά.

Στόχος 1: Προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών.

Επιλέξιμες περιοχές:

- Περιφέρειες NUTS 2 με ΑΕΠ < 75% του μ.ο. της Ε.Ε.
- Ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιφέρειες με ΑΕΠ < 75% του μ.ο. της Ε.Ε.
- Περιοχές του παλαιού στόχου 6.

Στόχος 2: Στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες.

Επιλέξιμες περιοχές:

Για την περίοδο 2000 – 2006, οι περιοχές που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες και καλύπτονται από τον στόχο της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης, είναι τεσσάρων τύπων: βιομηχανικές (συμπεριλαμβανομένου του τομέα των υπηρεσιών), αγροτικές, αστικές και εξαρτώμενες από την αλιεία. Οι επιλέξιμες περιοχές στο πλαίσιο του στόχου 2 καλύπτουν κατ' ανώτατο όριο το 18% του πληθυσμού της Ε.Ε., ποσοστό το οποίο κατανέμεται ως εξής κατά κατηγορία:

- Βιομηχανικές 10%
- Αγροτικές 5%
- Αστικές 2%
- Εξαρτώμενες από την αλιεία 1%
- Ενώ προβλέπεται επίσης πιθανή επέκταση του στόχου 2 και σε άλλες περιοχές.

Αναλυτικά, οι επιλέξιμες κατηγορίες περιοχών στο πλαίσιο του στόχου 2 και τα κριτήρια επιλεξιμότητας αυτών είναι τα εξής:

Βιομηχανικές περιοχές:

Οι επιλέξιμες περιοχές αντιστοιχούν ή ανήκουν σε περιφέρειες επιπέδου NUTS 3. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας που αφορούν τη NUTS 3 είναι:

- Ποσοστό ανεργίας μεγαλύτερο από τον κοινοτικό μέσω όρο, που έχει καταγραφεί κατά τα τελευταία τρία έτη.
- Ποσοστό απασχόλησης στη βιομηχανία ίσο ή ανώτερο από τον κοινοτικό μέσω όρο, για κάθε έτος αναφοράς από το 1985 και μετά.
- Μείωση της απασχόλησης στην κατηγορία αυτή, με έτος αναφοράς το 1985.

Επίσης, στην κατηγορία αυτή μπορούν να ενταχθούν και περιφέρειες ειδικευμένες στον τουρισμό.

Αγροτικές περιοχές:

Οι επιλέξιμες περιοχές αντιστοιχούν ή ανήκουν σε περιφέρειες επιπέδου NUTS 3 και πρέπει να πληρούν 2 από τα ακόλουθα 4 συνδυασμένα σε ζεύγη κριτήρια:

- Είτε πυκνότητα πληθυσμού κατώτερη των 100 κατοίκων ανά Km² , είτε ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία ίσο ή ανώτερο από το διπλάσιο του κοινοτικού μέσου όρου για κάθε έτος αναφοράς από το 1985 και μετά.
- Είτε ποσοστό ανεργίας μεγαλύτερο από τον κοινοτικό μέσω όρο, είτε μείωση του πληθυσμού από το 1985 και μετά.

Αστικές περιοχές:

Οι περιοχές αυτές πρέπει να πληρούν τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας υψηλότερο από τον κοινοτικό μέσω όρο.
- Υψηλό επίπεδο φτώχειας, συμπεριλαμβανομένων και των επισφαλών συνθηκών στέγασης.
- Ιδιαίτερα υποβαθμισμένη κατάσταση του περιβάλλοντος.
- Υψηλό δείκτη εγκληματικότητας.
- Χαμηλό επιμορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού.

Εξαρτώμενες από την αλιεία περιοχές:

Κριτήρια επιλεξιμότητας:

- Σημαντικό ποσοστό απασχόλησης στον τομέα της αλιείας.

- Προβλήματα αναδιάρθρωσης με συνέπεια τη σημαντική μείωση των θέσεων απασχόλησης στον τομέα αυτό.

Άλλες περιοχές:

Η επιλεξιμότητα για τον στόχο 2 μπορεί να επεκταθεί σε:

- Ορισμένες άλλες περιοχές: κατά κύριο λόγο περιοχές γειτονικές με τις βιομηχανικές ή αγροτικές περιοχές του στόχου 2.
- Αγροτικές περιοχές που πλήττονται από τη γήρανση ή την μείωση του δυναμικού του γεωργικού πληθυσμού.
- Περιοχές που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα ή υψηλή ανεργία λόγω της αναδιάρθρωσης μιας ή περισσότερων καθοριστικών δραστηριοτήτων στους τομείς της γεωργίας, της βιομηχανίας ή των υπηρεσιών.

Στόχος 3: Στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.

Ο στόχος αυτός στρέφεται κυρίως προς την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης. Χρησιμεύει ως πλαίσιο αναφοράς για το σύνολο των ενεργειών προς όφελος του ανθρώπινου δυναμικού και λαμβάνει υπόψη τις κατευθύνσεις για την απασχόληση που περιλαμβάνονται (σύμφωνα με την Συνθήκη του Άμστερνταμ) στην νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση.

Στο πλαίσιο αυτό, το πεδίο εφαρμογής του στόχου 3 καθορίζεται με μεγάλη ευρύτητα, είτε πρόκειται για ενεργητικές πολιτικής αγοράς εργασίας με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας, για προώθηση της κοινωνικής ένταξης και για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας, μέσω των συστημάτων εκπαίδευσης και συνεχιζόμενης κατάρτισης, είτε για μέτρα με στόχο την πρόληψη και την διευκόλυνση της προσαρμογής στις οικονομικές και κοινωνικές μεταλλαγές ή για την προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.

5.3 ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006

Η προγραμματική περίοδος του 2000-2006 για την χώρα μας, εγκαινιάζεται με την κατάρτιση του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006 για την εφαρμογή του Τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, που αποτελεί το βασικό προγραμματικό και αναπτυξιακό πλαίσιο της Ελλάδας για όλη σχεδόν την πρώτη δεκαετία της νέας χιλιετίας.

Στο πρώτο μέρος, στο **γενικό μέρος** του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006 αναλύεται το μακροοικονομικό πλαίσιο και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα εφαρμοσθεί το Σχέδιο και θα πραγματοποιηθεί η αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας. Εξετάζεται η κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα σε σχέση με την με την έκταση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων με την ΕΕ και μεταξύ των περιφερειών της χώρας, η κατάσταση των υποδομών, του περιβάλλοντος, της απασχόλησης και της ισότητας των δύο φύλλων, το επίπεδο ανταγωνιστικότητας, η κατάσταση σχετικά με τις ΜΜΕ κ.λ.π. Η ανάλυση αυτή προσδιορίζει το βασικό πλαίσιο διαμόρφωσης της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια.

Επίσης, περιγράφονται συνοπτικά τα κυριότερα επιτεύγματα των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων (Α΄ και Β΄ ΚΠΣ), με έμφαση στην πλέον πρόσφατη προγραμματική περίοδο εφαρμογής του δεύτερου ΚΠΣ και στην συνέχεια αναφέρονται οι βασικές κατευθύνσεις τις εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής, στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών προσανατολισμών, τις οποίες καλείται να υπηρετήσει το Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006. Γίνεται ανάλυση των συνολικών χρηματοδοτικών πόρων που θα διατεθούν στην περίοδο αναφοράς (εθνικοί, Κοινοτικοί, ιδιωτικοί πόροι, δάνεια). Επιπλέον, σκιαγραφείται το πλαίσιο και οι μηχανισμοί εφαρμογής του προγράμματος και τέλος, το μέρος αυτό ολοκληρώνεται με την εκ των προτέρων αξιολόγηση του Σχεδίου συνολικά, στην οποία εκτιμώνται οι επιπτώσεις από τις προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις, κυρίως στο μακροοικονομικό επίπεδο, με έμφαση στην εκτίμηση της πραγματικής συνεισφοράς των κοινοτικών πόρων στην εθνική αναπτυξιακή προσπάθεια.

Το δεύτερο μέρος, το **Τομεακό Σκέλος** του Σχεδίου, επικεντρώνεται στους τομείς κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας, που ανήκουν στην αρμοδιότητα της πολιτικής

των διαφόρων υπουργείων της χώρας. Οι τομείς για τους οποίους γίνεται ανάλυση στο Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006, ανά βασική στρατηγική κατεύθυνση, είναι οι εξής:

- ❖ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση – Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση, για το ανθρώπινο δυναμικό.
- ❖ Μεταφορές και Ενέργεια, για τις οικονομικές υποδομές.
- ❖ Γεωργία – Αλιεία, Μεταποίηση – Υπηρεσίες, Τουρισμός – Πολιτισμός, Έρευνα και Τεχνολογία, για τους παραγωγικούς τομείς.
- ❖ Υγεία – Πρόνοια και Περιβάλλον, για την ποιότητα ζωής.
- ❖ Κοινωνία της Πληροφορίας.

Για τους τομείς αυτούς, οι οποίοι υπάγονται σε βασικούς στρατηγικούς άξονες, που προσδιορίζουν τις κατευθύνσεις της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής για την περίοδο 2000-2006, διαμορφώνονται επιμέρους αναπτυξιακές στρατηγικές. Ειδικότερα για κάθε τομέα γίνεται ανάλυση των βασικών του χαρακτηριστικών και των μεγεθών που τον προσδιορίζουν διαχρονικά, εξετάζονται τα προβλήματα, τα πλεονεκτήματα, οι διαφορές και οι αποκλίσεις από το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο και διερευνώνται το αναπτυξιακό δυναμικό και οι προοπτικές του τομέα, καθώς και τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προηγούμενου ΚΠΣ.

Στη συνέχεια σκιαγραφείται η στρατηγική, με τον προσδιορισμό των στόχων και των προτεραιοτήτων παρέμβασης για την υλοποίηση τους, με αναφορά στην συνεκτικότητα με τις άλλες εθνικές ή κοινοτικές πολιτικές. Τέλος, παρουσιάζεται το προτεινόμενο χρηματοδοτικό σχήμα και η εκ των προτέρων αξιολόγηση με την προσπάθεια προσδιορισμού, με ποιοτικές και όπου είναι δυνατόν ποσοτικές αναλύσεις, των αναμενόμενων επιπτώσεων από την εφαρμογή της στρατηγικής.

Το τρίτο μέρος του Σχεδίου έχει αποκλειστικά χωρική διάσταση και αναφέρεται στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας. Πρόκειται για το **Περιφερειακό Σκέλος** του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006. Έχει ανάλογη δομή με τις τομεακές αναλύσεις, σύμφωνα βέβαια και με τις Κοινοτικές κατευθύνσεις και προδιαγραφές, λαμβάνει όμως υπόψη τις σχετικές χωρικές ιδιαιτερότητες. Το Σχέδιο αρχίζει με μια εισαγωγική ενότητα που αφορά μια σύντομη επισκόπηση της πορείας και της σημερινής κατάστασης των περιφερειακών ανισοτήτων της Ελλάδας, με παράθεση συγκριτικών στοιχείων για τις δημογραφικές εξελίξεις, την κατανομή του περιφερειακού προϊόντος, την τομεακή εξειδίκευση, την κατάσταση των περιφερειών όσον αφορά την

απασχόληση και την ανεργία και την κατανομή των πόρων της προηγούμενης περιόδου, μαζί με μια εισαγωγή στους στόχους και την στρατηγική της περιφερειακής ανάπτυξης της περιόδου 2000-2006.

Σε μία τελευταία ενότητα του Περιφερειακού Σκέλους του ΣΑ 2000-2006 εισάγονται για πρώτη φορά τρία ειδικά αναπτυξιακά σχέδια , που αναφέρονται στις Ορεινές και Νησιωτικές Περιοχές και στα Μητροπολιτικά Κέντρα, οι δράσεις των οποίων ενσωματώνονται στα αντίστοιχα τομεακά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα.

Η όλη ανάλυση αυτού του Σκέλους του ΣΑ συνοδεύεται με την συστηματική χρήση και ενσωμάτωση των βασικών υποδειγμάτων και των αναλυτικών τεχνικών της Περιφερειακής Επιστήμης, όπως και των μεθόδων και δεικτών Περιφερειακής Ανάλυσης, Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, καθώς και των νέων θεωρητικών απόψεων, που επηρεάζουν τον αναπτυξιακό σχεδιασμό και αναφέρονται στον κυρίαρχο ρόλο του ανθρώπινου παράγοντα στην αναπτυξιακή διαδικασία, στην ενίσχυση του ρόλου του ενδογενές δυναμικού, στην αναβάθμιση των ποιοτικών παραγόντων, στη χωροθέτηση των δραστηριοτήτων, στην προστασία του περιβάλλοντος και στον αειφόρο χαρακτήρα της ανάπτυξης.

Το σύνολο των παρεμβάσεων οι οποίες πραγματώνουν τη συνολική εθνική αναπτυξιακή στρατηγική και θα περιληφθούν στα Επιχειρησιακά Προγράμματα, εντάσσονται σε έξι άξονες προτεραιότητας του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006.

Οι άξονες αυτοί είναι:

1. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού.
2. Ενίσχυση των Βασικών Υποδομών.
3. Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας των Παραγωγικών Τομέων.
4. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και του Περιβάλλοντος.
5. Ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας.
6. Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Ο τελευταίος άξονας αναφέρεται στην αναπτυξιακή στρατηγική των δεκατριών περιφερειών της χώρας, η οποία θα εξειδικευθεί και θα πραγματοποιηθεί μέσω των δεκατριών ΠΕΠ.

5.4 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2006

Τα νέα στοιχεία της Περιφερειακής Αναπτυξιακής Στρατηγικής, η οποία προωθείται στην προγραμματική περίοδο 2000-2006, μέσου του Σχεδίου Ανάπτυξης, είναι συνοπτικά τα εξής:

- ❖ Η προσπάθεια **ενίσχυσης της εξωστρέφειας της οικονομίας των περιφερειών**, της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομικής τους βάσης και της ανάδειξης των συγκριτικών τους πλεονεκτημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση αποκτούν αυτές οι παρεμβάσεις στη Βόρειο Ελλάδα και στην Δυτική Ελλάδα στα πλαίσια του νέου ρόλου που αναλαμβάνουν στον ευρύτερο χώρο των Βαλκανίων, της Νοτιοδυτικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Παρευξείνιας Συνεργασίας.
- ❖ Η **εξειδίκευση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων** σε περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο μέσω της αξιοποίησης των επιχειρηματικών και αναπτυξιακών υποδομών τους, της βελτίωσης των αστικών υπερδομών και υποδομών και της στήριξης και ανάπτυξης των «Πρωθητικών Δραστηριοτήτων » τους, σε συνδυασμό με την ενίσχυση των δυναμικών τοπικών κέντρων ανάπτυξης για την ισόρροπη ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου.
- ❖ Ο σχεδιασμός ένταξης των δυναμικών αστικών κέντρων στα διευρωπαϊκά δίκτυα και τους πανευρωπαϊκούς διαδρόμους και **δημιουργίας αξόνων ανάπτυξης** εθνικής και υπερεθνικής σημασίας, καθώς και η προσπάθεια διεύρυνσης της διεθνούς ακτινοβολίας των **Μητροπολιτικών Κέντρων** της χώρας (Αθήνας – Θεσσαλονίκης).
- ❖ Η **αξιοποίηση της Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης**, της Προσαρμοσμένης Τεχνολογίας και της Πολιτικής για την Καινοτομία στην αναπτυξιακή διαδικασία.
- ❖ Η **ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων**, πρώτον με την προσπάθεια διασύνδεσης των ενισχυμένων κλάδων με συμπληρωματικές δραστηριότητες και δεύτερον με την καλύτερη δυνατή ένταξη των δραστηριοτήτων στο φυσικό και αστικό περιβάλλον.

- ❖ Η **προώθηση των ενδογενούς ανάπτυξης**, στηριγμένης σε τοπικούς φυσικούς, επιχειρηματικούς, ανθρώπινους και πολιτιστικούς πόρους, με έμφαση στις ορεινές και στις νησιωτικές περιοχές.
- ❖ Η ενίσχυση της προσπάθειας για **μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων στις ευκαιρίες** για ανάπτυξη, επιχειρηματική δραστηριότητα, επενδύσεις, απασχόληση, επαγγελματική σταδιοδρομία, περίθαλψη, εκπαίδευση.

5.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Η ανάλυση που γίνεται στο ΣΑ για κάθε περιφέρεια ακολουθεί μια δομή, που όπως έχει αναφερθεί, είναι η ίδια με τις τομεακές αναλύσεις, σύμφωνα με τους Κανονισμούς και τα σχετικά έγγραφα – οδηγούς για τον προγραμματισμό, της ΕΕ.

Ενδεικτικά, η βασική δομή του Σχεδίου Ανάπτυξης μιας περιφέρειας είναι η εξής:¹²

1. Παρούσα Κατάσταση – Αποτελέσματα 2ου Κ.Π.Σ.

- Βασικοί περιφερειακοί δείκτες: συγκρίσεις με μέσω όρο χώρας και ΕΕ, διαχρονική εξέλιξη.
- Τομείς παραγωγής.
- Υποδομές – Ποιότητα ζωής.
- Ενδοπεριφερειακές ανισότητες: διαχρονική εξέλιξη, εκτίμηση τάσεων.
- Αποτελέσματα 2ου Κ.Π.Σ.

2. Στόχοι και Στρατηγική για την περίοδο 2000-2006.

- Συγκριτικά πλεονεκτήματα, προβλήματα και περιορισμοί.
- Στρατηγικοί στόχοι (Γενικός και κύριοι στρατηγικοί στόχοι).
- Ειδικότεροι στόχοι κατά τομέα παραγωγής.

3. Άξονες παρέμβασης – Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων ανά Στρατηγικό Στόχο.

4. Εκ των προτέρων αξιολόγηση.

- Αξιολόγηση στόχων και στρατηγικής.

¹² ΑΘ. Δ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, 2002, σελ 226

- Εναρμόνιση με Κοινοτικές Πολιτικές.
- Αναμενόμενα αποτελέσματα.

5. Προτεινόμενη Χρηματοδότηση Προγράμματος

Παρακάτω σκιαγραφούνται συνοπτικά οι βασικές κατευθύνσεις της αναπτυξιακής στρατηγικής των δεκατριών περιφερειών της χώρας, για την περίοδο 2000-2006. Παρατίθεται ο γενικός αναπτυξιακός στόχος της περιόδου προγραμματισμού για κάθε περιφέρεια και οι κύριοι στρατηγικοί στόχοι.

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η θετική πληθυσμιακή εξέλιξη, με έμφαση στην ομαλή κοινωνική ενσωμάτωση παλιννοστούντων και μεταναστών, που θα στηρίζεται στην αξιοποίηση της οικονομικής δυναμικής και στην διάχυση της ευημερίας.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Η αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας.
- ❖ Η διαμόρφωση σύγχρονης αυτοδύναμης οικονομίας και ενίσχυση της εξωστρέφειας.
- ❖ Η προστασία και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος και του ορυκτού πλούτου.
- ❖ Η Άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών και των κοινωνικών ανισοτήτων και βελτίωση της ποιότητας ζωής.

2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η αξιοποίηση του νέου μητροπολιτικού ρόλου της Θεσσαλονίκης με παράλληλη ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής ισορροπίας και της αειφορείας.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Η Ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης σε μητροπολιτικό κέντρο με διεθνείς λειτουργίες.
- ❖ Η Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- ❖ Η Μείωση ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και αειφόρος ανάπτυξη.

- ❖ Η Μείωση της ανεργίας και παροχή ίσων ευκαιριών στη γνώση και τις δεξιότητες.

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η αξιοποίηση των φυσικών της αποθεμάτων και της θέσης της στα Δυτικά Βαλκάνια για την δημιουργία νέων δυνατοτήτων παραγωγικής απασχόλησης.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης και μείωση της ανεργίας.
- ❖ Αξιοποίηση των Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα αστικά και παραγωγικά κέντρα της Περιφέρειας.
- ❖ Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών και παραλίμνιων περιοχών.
- ❖ Αναδιάρθρωση κρίσιμων κλάδων της τοπικής οικονομίας και ενίσχυση της εξωστρέφειας.
- ❖ Βελτίωση ποιότητας ζωής και προστασία του περιβάλλοντος.

4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η θέση της Περιφέρειας, αλλά και ο πολιτιστικός και φυσικός πλούτος της για έξοδο από την απομόνωση.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Αναπτυξιακή αξιοποίηση των μεγάλων έργων μεταφορών, που καθιστούν την περιφέρεια «Δυτική Πύλη» για την Βόρειο Ελλάδα.
- ❖ Ενεργοποίηση της πόλης των Ιωαννίνων ως Περιφερειακού – Διακρατικού Πόλου Ανάπτυξης.
- ❖ Ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος του ορεινού χώρου.
- ❖ Αξιοποίηση των νέων προοπτικών της Ηπείρου από τις πεδινές και παράκτιες περιοχές της.
- ❖ Εξασφάλιση κατάλληλα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού προσαρμοσμένου στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται για την Ήπειρο.

5. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας με έμφαση στη ποιότητα, την αιεφορία και την ενδοπεριφερειακή συνοχή.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας και της αιεφορίας του αγροτικού τομέα.
- ❖ Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και του ρόλου της αστικοβιομηχανικής συγκέντρωσης Λάρισας – Βόλου και δικτύωση με τα λοιπά αστικά κέντρα της Περιφέρειας.
- ❖ Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών και νησιωτικών τμημάτων της Περιφέρειας.

6. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας, με έμφαση την προστασία του περιβάλλοντος και στη συνοχή του νησιωτικού χώρου.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Ποιοτική αναβάθμιση και διαφοροποίηση των τουριστικών υπηρεσιών.
- ❖ Προστασία του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.
- ❖ Μείωση της περιφερειακότητας και του ελλείμματος υποδομής.

7. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η αξιοποίηση της κομβικής θέσης της Περιφέρειας και η αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων για την υπέρβαση των προβλημάτων της ανεργίας και της ενδοπεριφερειακής ανισότητας.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Ενίσχυση και αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας ως Δυτικής Πύλης της χώρας.
- ❖ Αξιοποίηση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 για την πολιτιστική και τουριστική ανάδειξη της Περιφέρειας και ιδιαίτερα της Ολυμπίας.

- ❖ Αναδιάρθρωση και επέκταση της βιομηχανικής βάσης της Περιφέρειας για την αναστροφή της αποβιομηχάνισης.
- ❖ Βιώσιμη αξιοποίηση των υδατικών πόρων της Περιφέρειας ιδιαίτερα του Νομού Αιτωλοακαρνανίας.
- ❖ Μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.
- ❖ Προώθηση της απασχόλησης και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού.

8. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η αξιοποίηση των νέων μεταφορικών υποδομών, της γειτνίασης με το μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας και της βιομηχανικής βάσης για την μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την αύξηση της απασχόλησης.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Εκσυγχρονισμός της μεταποίησης και διασύνδεση της με την τοπική οικονομία.
- ❖ Ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων.
- ❖ Μείωση των έντονων φαινομένων δυσίμου με έμφαση στις ορεινές και αγροτικές περιοχές.
- ❖ Προστασία, αποκατάσταση και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος. Αξιοποίηση των πολιτιστικών – ιστορικών πλεονεκτημάτων.

9. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η ανάδειξη του διεθνούς ρόλου της Πρωτεύουσας με παράλληλη εξομάλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και της ποιότητας ζωής.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Διεύρυνση του διεθνούς ρόλου της Πρωτεύουσας και ένταξή της στο δίκτυο των μεγάλων ευρωπαϊκών αστικών κέντρων.
- ❖ Αποκατάσταση της ποιότητας ζωής και της περιβαλλοντικής ισορροπίας.
- ❖ Μείωση της ανεργίας και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.
- ❖ Μείωση των ενδοαστικών ανισοτήτων με έμφαση στη Δυτική Αττική, τις εσωτερικές ζώνες και το νησιωτικό χώρο.

10. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η μείωση της αναπτυξιακής υστέρησης της ενδοχώρας αξιοποιώντας τα φυσικά και πολιτισμικά της αποθέματα και η βιώσιμη διαχείριση των πόρων στις ήδη ανεπτυγμένες περιοχές.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Αξιοποίηση της γειννίας με τη μητροπολιτική περιφέρεια της Αττικής μέσω των νέων οδικών αξόνων.
- ❖ Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.
- ❖ Ολοκληρωμένη ανάπτυξη της ορεινής ενδοχώρας και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- ❖ Ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας στη Νοτιοδυτική Πελοπόννησο, εξυγίανση και ορθολογική ανάπτυξη των υφιστάμενων τουριστικών περιοχών.

11. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η άρση της γεωγραφικής απομόνωσης, τις φθίνουσας πληθυσμιακής εξέλιξης και της οικονομικής υστέρησης που έχει προκαλέσει ο παραμεθόριος νησιωτικός χαρακτήρας της Περιφέρειας.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Αναστροφή της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και της περιθωριοποίησης της νησιωτικής οικονομίας, με την αξιοποίηση της τεχνολογίας και των τοπικών πλεονεκτημάτων.
- ❖ Εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης σε αναβαθμισμένες υπηρεσίες υγείας – πρόνοιας, εκπαίδευσης και πολιτισμού – αναψυχής.
- ❖ Διαφοροποίηση της νησιωτικής οικονομίας από την αποκλειστική εκμετάλλευση του τουρισμού, με την αξιοποίηση της κοινωνίας της πληροφορίας.

12. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η άμβλυση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και η διασφάλιση μιας βιώσιμης ανάπτυξης, με την ορθολογική αξιοποίηση του ιδιαίτερου ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Αντιμετώπιση απομόνωσης και νησιωτικού χαρακτήρα με έμφαση στην εξασφάλιση επαρκούς συστήματος μεταφορών και δικτύου υπηρεσιών και την άμβλυση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.
- ❖ Προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.
- ❖ Ενίσχυση – αξιοποίηση των δυναμικών νησιωτικών κέντρων ανάπτυξης.
- ❖ Έλεγχος της τουριστικής ανάπτυξης και αναπροσανατολισμού της.

13. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος 2000-2006:

Η ενίσχυση του κεντρικού ρόλου της Περιφέρειας στο νησιωτικό χώρο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, με σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ποιότητα ζωής.

Κύριοι στρατηγικοί στόχοι:

- ❖ Καταχώρηση και ενίσχυση της Περιφέρειας ως πρότυπου ερευνητικού και τεχνολογικού πόλου στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο.
- ❖ Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και προστασία του περιβάλλοντος.
- ❖ Μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και αντιμετώπιση φαινομένων υπερσυγκέντρωσης.
- ❖ Συμμετοχή της περιφέρειας στα διεθνή μεταφορικά δίκτυα ως κόμβος διαμετακόμισης.
- ❖ Βελτίωση των οικονομικών λειτουργιών και της ποιότητας ζωής στα μεγάλα αστικά κέντρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

6.1 ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ: ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΜΕ ΜΕΣΟ ΟΡΟ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ Ε.Ε. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Γεωγραφικά – μορφολογικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας καταλαμβάνει το κεντρικό – ανατολικό τμήμα του ηπειρωτικού κορμού της Ελλάδος. Αποτελείται από τους Νομούς Καρδίτσας, Λαρίσης, Μαγνησίας και Τρικάλων και καταλαμβάνει συνολική έκταση 14.036 χλμ² (10,6% της συνολικής έκτασης της χώρας). Συνορεύει προς Βορρά με τις Περιφέρειες Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας, προς Νότο με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, Δυτικά με την Περιφέρεια Ηπείρου, ενώ Ανατολικά βρέχεται από το Αιγαίο Πέλαγος.

Το 36,0% του εδάφους είναι πεδινό, το 17,1% ημιορεινό, ενώ το 44,9% είναι ορεινό. Η εδαφική της διαμόρφωση είναι τέτοια ώστε ψηλά βουνά περιβάλλουν το Θεσσαλικό κάμπο, ο οποίος αποτελεί τη μεγαλύτερη πεδιάδα της χώρας που διαρρέετε δυτικά προς τα ανατολικά από τον ποταμό Πηνειό που είναι το τρίτο μεγαλύτερο ποτάμι της χώρας. Τα βουνά αυτά είναι ο Όλυμπος, το νότιο τμήμα της οροσειράς της Πίνδου, ο Ιταμός, το Πήλιο και η Όθρυς. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η τεχνητή λίμνη του Ταυρωπού, η οποία δημιουργήθηκε ύστερα από απόφραξη της κοίτης του Ταυρωπού, παραπόταμου του Αχελώου.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας έχει αξιόλογο ορυκτό πλούτο όπως χρωμίτη, θειούχα μεταλλεύματα, αμίαντο, ιλμενίτη και τελευταία, ανακαλυφθέντα κοιτάσματα λιγνίτη.

Πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Θεσσαλίας ανέρχεται σε 743.075 κατοίκους σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΣΥΕ για το 1998, που αντιπροσωπεύει το 7,1% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Αποτελεί την τρίτη σε πληθυσμιακό μέγεθος Περιφέρεια.

Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού της Περιφέρειας είναι μικρότερος από τον ρυθμό αύξησης του πληθυσμού της Χώρας την περίοδο 1993-98 (0,55% έναντι

1,56%). Η πληθυσμιακή πυκνότητα της Περιφέρειας είναι 52,9 κατ. ανά τετρ. χλμ. έναντι 79,7 της χώρας.

Από τον συνδυασμό έκτασης και πληθυσμού, προκύπτει ότι κατά την τελευταία απογραφή η Περιφέρεια έχει πυκνότητα 52,9 κατοίκους ανά τ. χλμ., η οποία είναι αρκετά χαμηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο των 79,7 κατοίκων ανά τ. χλμ.

Ο αστικός πληθυσμός ανέρχεται στο 44% του συνολικού πληθυσμού (1991) και παρουσιάζει αυξητικές τάσεις σε σχέση με το 1981. Ο αγροτικός πληθυσμός ανέρχεται στο 40% του συνολικού και παρουσιάζει πτώση, ενώ ο ημιαστικός πληθυσμός σταδιακά αυξάνεται και ανέρχεται στο 16% του συνόλου.

Περιφερειακό ΑΕΠ

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι χαμηλότερο του αντίστοιχου μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας. Συγκεκριμένα καλύπτει το 90% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας για το έτος 1994.

Η Περιφέρεια παράγει το 6,6% του συνολικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας. Στον πρωτογενή τομέα παράγεται το 35,5%, στον δευτερογενή το 22,4% και στον τριτογενή τομέα το 43,1% του περιφερειακού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τη χώρα είναι 15% για τον πρωτογενή τομέα, 25% για τον δευτερογενή και 60% για τον τριτογενή.

Διαχρονικά, παρατηρείται, μικρή τάση στροφής της περιφερειακής οικονομίας προς τον τριτογενή τομέα, αφού αυξάνεται η συμμετοχή του τομέα αυτού στο συνολικό περιφερειακό και μικρή κάμψη του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα.

Όσον αφορά την παραγωγικότητα, η Περιφέρεια βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο από τη χώρα. Σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση η παραγωγικότητα της Περιφέρειας βρίσκεται στο 68% του μέσου όρου της Ε.Ε. για το 1996, ενώ το 1993 βρισκόταν στο 69%, σημειώνοντας μικρή μείωση.

Απασχόληση

Το εργατικό δυναμικό του Θεσσαλίας ανέρχεται σε 299,3 χιλ. άτομα ενώ οι απασχολούμενοι είναι 273,9 χιλ. (1997). Η διαχρονική εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού και της απασχόλησης τα τελευταία χρόνια (1993-97) παρουσιάζεται αύξουσα.

Το 38,7% των απασχολουμένων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα, το 17,4% στον δευτερογενή τομέα και το 43,9% στον τριτογενή τομέα, ενώ τα αντίστοιχα εθνικά ποσοστά είναι 19,8%, 22,5% και 57,7% (1997). Κατά την περίοδο 1993-1997 φαίνεται μια σαφής τάση ενίσχυσης του τριτογενή τομέα και μείωσης του δευτερογενή, ενώ ο πρωτογενής τομέας παραμένει στο ίδιο επίπεδο.

Η τόσο υψηλή συγκέντρωση εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή τομέα παραπέμπει σε παραγωγικά πρότυπα που υποδηλώνουν διαρθρωτική υστέρηση. Στο βαθμό που η αναδιάρθρωση της γεωργίας συνδυαστεί με έξοδο του εργατικού δυναμικού, τίθεται ένα σημαντικό πρόβλημα σχεδιασμού διαρθρωτικών πολιτικών. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να στοχεύουν στην απορρόφηση του πλεονάζοντος δυναμικού σε εναλλακτικές (ή συμπληρωματικές) δραστηριότητες τοπικής κλίμακας για την αποφυγή της αποψίλωσης των αγροτικών περιοχών και την επιδείνωση του αναπτυξιακού προβλήματος.

Ιδιαίτερο πρόβλημα είναι η σημαντική μείωση της βιομηχανικής απασχόλησης στις βιομηχανικές περιοχές κυρίως του Βόλου αλλά και της Λάρισας. Η μείωση αυτή της απασχόλησης, αν και σε κάποιο βαθμό αντισταθμίστηκε από την αύξηση των δραστηριοτήτων του τριτογενή τομέα, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα επανακατάρτισης του εργατικού δυναμικού που παρουσιάζουν ή προβλέπεται να παρουσιάσουν αυξημένη ζήτηση.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια φθάνει το 8,5% και είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό, που ανέρχεται στο 10,25% (1997). Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανεργίας στη Θεσσαλία διαφέρουν από τα εθνικά. Έτσι το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στη Θεσσαλία το 1997 ήταν 65,6%, ενώ στη χώρα 57,1. Το ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες και στους νέους είναι 14,5% και 30,3% στην Περιφέρεια, ενώ στη χώρα είναι 15,9% και 32,3% αντίστοιχα.

Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας της Θεσσαλίας τα τελευταία χρόνια δείχνει τάσεις σταθεροποίησης. Συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας το έτος 1993 ήταν 7,9%, το 1995 ανέβηκε στο 8,9% και το 1997 έπεσε στο 8,5% (τα εθνικά ποσοστά ανεργίας είναι 9,7% για το 1993, 10,0% το 1995 και 10,3% για το 1997).

Επίπεδο εκπαίδευσης

Το εργατικό δυναμικό με εκπαίδευση μέχρι και το Δημοτικό καλύπτει το 52,2% του συνόλου και είναι σημαντικά ανώτερο από το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας που είναι 38,1% (1997). Το εργατικό δυναμικό Γυμνασιακής εκπαίδευσης αποτελεί το 9,8%, ενώ το εργατικό δυναμικό Λυκειακής εκπαίδευσης καλύπτει το 21,5% του συνόλου. Το εργατικό δυναμικό με ανώτερη και ανώτατη μόρφωση ανέρχεται στο 16,6% του συνόλου του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας.

Σε γενικές γραμμές αν και η Περιφέρεια υστερεί σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης της χώρας, διαθέτει γενικά υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο δημιουργεί τις προϋποθέσεις τόσο για την ενεργοποίηση της ενδογενούς ανάπτυξης, όσο και για προσέλκυση δραστηριοτήτων αιχμής στην περιοχή.

6.2 ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Πρωτογενής τομέας

Ο τομέας αυτός εξακολουθεί να είναι σημαντικός για τις οικονομικές εξελίξεις στην Περιφέρεια, αλλά και σε κάθε Νομό ξεχωριστά, τόσο από άποψη συμμετοχής στο ΑΠΠ και την απασχόληση, όσο και επειδή παρέχει πρώτες ύλες σε σημαντικό μέρος της μεταποίησης. Στα συγκριτικά πλεονεκτήματα συγκαταλέγονται ο Θεσσαλικός κάμπος (μεγαλύτερη πεδιάδα της χώρας) και η προσαρμοστικότητα των παραγωγών στις νέες εξελίξεις της τεχνολογίας και της αγοράς. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη γεωργία, που συνεισφέρει κατά 66% στο εισόδημα της Περιφέρειας από τον πρωτογενή τομέα, υπήρξαν κατά τα τελευταία 10-15 χρόνια σημαντικές μεταβολές τόσο στον όγκο της παραγωγής, όσο και στη διάρθρωση των καλλιεργειών (με πρώτα τα προϊόντα από άποψη αύξησης το σκληρό σιτάρι και το βαμβάκι).

Ο τύπος της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών που συνέβη επέτρεψε την άμεση μεγιστοποίηση του γεωργικού εισοδήματος, αλλά όχι και την προσαρμογή στις μέσο και μακροπρόθεσμες προοπτικές της ισορροπίας προσφοράς και ζήτησης.

Η κτηνοτροφία παρουσιάζει επίσης αναπτυξιακές τάσεις, που εκφράστηκαν με την αύξηση της ζωικής παραγωγής και του ζωικού κεφαλαίου χοίρων και βοοειδών κατά την προηγούμενη δεκαετία, αλλά έχει μεγάλα περιθώρια βελτίωσης, κυρίως στον τομέα της αιγοπροβατοτροφίας.

Η δασοπονία έχει σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης. Το ότι οι περιοχές στις οποίες υπάρχουν δάση συμπίπτουν κυρίως με τις προβληματικές ζώνες της Περιφέρειας, είναι ένας από τους παράγοντες της μη επαρκούς ανάπτυξης του τομέα (κυρίως λόγω ελλείψεων σε υποδομές), αλλά ταυτόχρονα επιτρέπουν τη χρησιμοποίησή του στο πλαίσιο προσπαθειών για τη βελτίωση της κατάστασης στις ζώνες αυτές.

Οι νεώτερες μορφές αλιείας (ιχθυοκαλλιέργειες) δεν έχουν ιδιαίτερη ανάπτυξη παρότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του τομέα. Σημαντικό μέρος των αλιευμάτων προέρχεται από τον Παγασητικό, η μείωση της ρύπανσης του οποίου μπορεί να συνδυάσει την περιβαλλοντική και οικονομική.

Δευτερογενής τομέας

Επίκεντρο της ανάπτυξης της μεταποίησης στη Θεσσαλία είναι οι περιοχές της Μαγνησίας και της Λάρισας (δίπολο Λάρισα – Βόλος), ιδίως για τις μεγαλύτερες μονάδες, οι οποίες συγκεντρώνονται περισσότερο στον πρώτο νομό. Οι μικρές παραγωγικές μονάδες όμως και κυρίως οι οικογενειακές που λειτουργούν σε παραδοσιακούς κλάδους είναι διάσπαρτες σε όλη τη Θεσσαλία και κυρίως στις μεγάλες αστικές συγκεντρώσεις και στους οδικούς άξονες. Η πορεία της βιομηχανίας στη Θεσσαλία ήταν ιδιαίτερα θετική στην περίοδο 1970-1985, όπου οι ρυθμοί αύξησης του προϊόντος και της απασχόλησης ήταν υψηλότεροι από αυτούς της χώρας.

Ωστόσο, κατά τα τελευταία χρόνια και ιδίως στην περίοδο 1988-1995, η γενικότερη αποβιομηχάνιση έχει γίνει ιδιαίτερα αισθητή στην Περιφέρεια, και ιδιαίτερα στους δυο πιο ανεπτυγμένους Νομούς. Σε αυτή την περίοδο εκτιμάται ότι έχουν χαθεί στη Μαγνησία μόνο πάνω από 7.000 θέσεις εργασίας με το κλείσιμο μεγάλων επιχειρήσεων και τη συρρίκνωση των θέσεων απασχόλησης σε άλλες. Ας σημειωθεί πάντως ότι το κλίμα αυτό της αποβιομηχάνισης έχει αρχίσει να ανατρέπεται και να αντικαθίσταται από ένα κλίμα συγκρατημένης αλλά υπαρκτής αισιοδοξίας για τις προοπτικές της βιομηχανίας στην Περιφέρεια. Η αισιοδοξία αυτή στηρίζεται στο δυναμισμό που δείχνει η Περιφέρεια στον τομέα των ιδιωτικών επενδύσεων.

Η βιομηχανική βάση της Περιφέρειας περιλαμβάνει τρεις ομάδες δραστηριοτήτων:
α) βιομηχανίες που είναι εγκατεστημένες στην Περιφέρεια λόγω γειννίασης με τις πρώτες ύλες, **β)** μονάδες προσανατολισμένες τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και

στις αγορές του εξωτερικού, κυρίως της Ευρώπης και των Βαλκανίων, και γ) βιομηχανίες που εγκαταστάθηκαν στην Περιφέρεια λόγω γεωγραφικών ή άλλων πλεονεκτημάτων (λιμάνι Βόλου, εργατικό δυναμικό), αλλά δεν έχουν σχέση με τις τοπικές αγορές πρώτων υλών ή τελικών προϊόντων. Το μέλλον των δύο πρώτων ομάδων είναι ευκολότερα προβλέψιμο. Οι αλλαγές που πρέπει να αναμένονται στην πρωτογενή παραγωγή θα δημιουργήσουν νέες δυνατότητες μεταποίησης προϊόντων, κυρίως του αγροδιατροφικού τομέα, ενώ η εσωτερική και εξωτερική ζήτηση θα μεγαλώσει με αντίστοιχες προοπτικές για τις σχετικές μονάδες. Όσον αφορά την τρίτη ομάδα, οι προοπτικές τους θα εξαρτηθούν από τη γενικότερη πορεία του κλάδου στον οποίο ανήκουν και γενικότερα, από τις συνολικές βιομηχανικές εξελίξεις.

Τριτογενής τομέας

Η συνιστώσα «υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις» δεν είναι ανεπτυγμένη σε σημαντικό βαθμό, παρά τη συνολική αυξητική τάση του τριτογενούς τομέα. Δεδομένου του στρατηγικού ρόλου αυτών των υπηρεσιών, θα πρέπει να επιδιωχθεί η προσέλκυση και στήριξη τέτοιων δραστηριοτήτων, μέσα από το ΠΕΠ αλλά και από άλλα προγράμματα και πολιτικές. Θα πρέπει να σημειωθεί όμως ότι στον τομέα αυτό αναμένεται σημαντική βελτίωση, καθώς η ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και κυρίως του τεχνολογικού κύκλου του, αποτελεί ένα σημαντικό πόλο παροχής παραγωγικών υπηρεσιών ο οποίος θα πρέπει να ενισχυθεί. Αυτή τη στιγμή το Πανεπιστήμιο διαθέτει 103 εργαστήρια εκ των οποίων τα 70 περίπου ήδη παρέχουν υπηρεσίες προς ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς τοπικής και εθνικής κλίμακας.

Πέρα από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας που έχει σημαντική ερευνητική δραστηριότητα, λειτουργεί στην Θεσσαλία και Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Επίσης, σημαντικό είναι και το ποσοστό των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που φτάνει το 7% του συνόλου των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της χώρας (1993), κατατάσσοντάς τη στην 4^η θέση μεταξύ των 13 Περιφερειών της χώρας.

Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικούς τουριστικούς πόρους (φυσικό περιβάλλον, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους) που συγκεντρώνονται κυρίως στην ανατολική παραλιακή ζώνη, τα νησιά και τις ορεινές ζώνες. Η μεγαλύτερη τουριστική ανάπτυξη παρατηρείται στην ευρύτερη περιοχή του Βόλου (Πήλιο και Σποράδες, με φαινόμενα κορεσμού στην περίπτωση της Σκιάθου και λιγότερο της Σκοπέλου), την περιοχή των Τεμπών και στην παράκτια ζώνη του Ν. Λάρισας, την

περιοχή της Καλαμπάκας – Μετεώρων και τη Λίμνη Πλαστήρα.

Τα τελευταία χρόνια σημειώθηκε αύξηση των κλινών των ξενοδοχειακών καταλυμάτων. Παρόλα αυτά η ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια παραμένει συνολικά περιορισμένη (σε σύγκριση με τις υπάρχουσες δυνατότητες) και ταυτόχρονα άνισα κατανομημένη στο χώρο και έντονα εποχιακή. Κύριοι ανασταλτικοί παράγοντες είναι: **α)** οι ανεπάρκειες των υπερτοπικών συνδέσεων, **β)** το χαμηλό επίπεδο των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών, **γ)** η ανεπαρκής τουριστική υποδομή και **δ)** η απουσία ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού, παρά την καταλληλότητα της Περιφέρειας γι' αυτούς (ιαματικός τουρισμός, περιηγητικός τουρισμός, οικοτουρισμός, ορεινός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός κλπ.) για την άμβλυνση της εποχικότητας και την ποιοτική αναβάθμιση του τομέα.

6.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Μεταφορές

Ο ρόλος της Περιφέρειας στον τομέα των συγκοινωνιών και μεταφορών είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Η Θεσσαλία λόγω γεωγραφικής θέσης διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα «θέσεις» διότι είναι στο κέντρο της χώρας και διασχίζεται από το βασικό άξονα (ΠΑΘΕ) ανάπτυξης που είναι ενταγμένος στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών. Αντίθετα, η Περιφέρεια δεν έχει σήμερα άμεση επαφή με τους νεώτερους άξονες ανάπτυξης του Ελληνικού χώρου. Πρόκειται για τον βόρειο άξονα της χώρας, που βρίσκεται υπό ανάδυση και αναμένεται να ενισχυθεί και να αποκτήσει συνοχή, με την κατασκευή της Εγνατίας οδού. Η διευκόλυνση της επαφής με τον δυτικό – ευρωπαϊκό χώρο θα αυξήσει το δυναμισμό των περιοχών κατά μήκος του άξονα αυτού.

Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι κυρίαρχη στρατηγική επιλογή είναι η σύνδεση της Περιφέρειας με την Εγνατία που θα συμβάλλει στην άρση της απομόνωσης της Δυτικής Θεσσαλίας και θα την συνδέσει με τους βασικούς οικονομικούς άξονες της χώρας και τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, αναδεικνύοντας την Θεσσαλία σε στρατηγικό «κόμβο δικτύων» και σε ένα σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο. Επίσης η Περιφέρεια, συνδέεται με μικρότερης σημασίας οδικούς άξονες με τις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδος, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου.

Όσον αφορά τις σιδηροδρομικές συγκοινωνίες στην Περιφέρεια λειτουργούν τα εξής τμήματα σιδηροδρομικών γραμμών:

A) Αθηνών – Θεσσαλονίκης (τμήμα)

B) Λάρισας – Βόλου

Ενώ το τμήμα Παλαιοφαρσάλων – Καρδίτσας – Καλαμπάκας βρίσκεται υπό ανακαίνιση.

Στο βασικό σιδηροδρομικό δίκτυο Αθηνών – Θεσσαλονίκης έχουν γίνει σημαντικές βελτιώσεις και προβλέπεται η ηλεκτροκίνησή του. Οι χαράξεις των τοπικών γραμμών δεν είναι ικανοποιητικές για την ορθολογική χρησιμοποίηση του υπάρχοντος εξοπλισμού. Παρατηρούνται μικρές ακτίνες καμπυλότητας που αυξάνουν το λειτουργικό κόστος.

Όσον αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές το σημαντικό λιμάνι της Περιφέρειας είναι αυτό του Βόλου, το οποίο με τις κατάλληλες βελτιώσεις θα μπορέσει να εξελιχθεί σε βασικό λιμάνι της Κ. Ελλάδας προς τις αγορές της Ν.Α. Μεσογείου και των Παρευξείνιων περιοχών. Άλλα λιμάνια της Περιφέρειας είναι της Σκιάθου, της Σκοπέλου, της Γλώσσας, της Αλοννήσου και του Αγιοκάμπου .

Οι αεροπορικές μεταφορές έχουν μικρή συμμετοχή στην εκτέλεση του επιβατικού μεταφορικού έργου. Στην Περιφέρεια λειτουργούν τρία αεροδρόμια, Σκιάθου, Ν. Αγχιάλου και Λάρισας (Τα δύο τελευταία είναι στρατιωτικά). Τα αεροδρόμια της Σκιάθου και Ν. Αγχιάλου εξυπηρετούν πτήσεις Charters για τις ανάγκες τις τουριστικής περιόδου με αυξητικές τάσεις.

Ενέργεια

Όσον αφορά τα ενεργειακά δίκτυα από την Περιφέρεια διέρχεται ο κεντρικός αγωγός φυσικού αερίου και έχουν προχωρήσει σημαντικά οι υποδομές στα δίκτυα μέσης και χαμηλής πίεσης στη Λάρισα και στο Βόλο. Ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις έχουν ήδη συνδεθεί με το δίκτυο και λειτουργούν με τη χρήση φυσικού αερίου. Στη νέα προγραμματική περίοδο η ολοκλήρωση των δικτύων και η γενίκευση της χρήσης του αερίου στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις (π.χ. θερμοκήπια), στις βιομηχανικές επιχειρήσεις και στην οικιακή κατανάλωση αποτελούν κυρίαρχο στόχο με θετικές προοπτικές στην ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Υγεία – Πρόνοια

Στον τομέα της υγείας η Περιφέρεια Θεσσαλίας υστερεί σε σχέση με τη χώρα. Ο δείκτης νοσοκομειακές κλίνες ανά 1.000 κατοίκους, φτάνει το 1994 μόλις το 67,4% του αντίστοιχου δείκτη της χώρας, ενώ ο δείκτης γιατροί ανά 1.000 κατοίκους για το 1995 είναι μόλις στο 61,1% του αντίστοιχου εθνικού δείκτη. Σήμερα η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά με την λειτουργία του Περιφ/κού Νοσοκομείου της Λάρισας την βελτίωση του Γενικού Νοσοκομείου Λάρισας και θα βελτιωθεί ακόμα περισσότερο με την ολοκλήρωση του Νομαρχιακού Νοσοκομείου Τρικάλων και Βόλου.

Εκπαίδευση

Οι υποδομές εκπαίδευσης έχουν ολοκληρωθεί σε μεγάλο βαθμό τις προηγούμενες περιόδους. Εντούτοις απομένει ακόμη προς συμπλήρωση το πρόγραμμα «μιας βάρδιας» με την ολοκλήρωση Σχολικών κτιρίων στα μεγάλα κυρίως Αστικά κέντρα και η συμπλήρωση της υποδομής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Στην Περιφέρεια για το σχολικό έτος 1996-97, φοιτούσαν 93.146 μαθητές, κατανεμημένοι σε 1.946 τμήματα.

Στην δημοτική εκπαίδευση η αναλογία των μαθητών ανά αίθουσα είναι 15,5 και η Περιφέρεια βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τη χώρα όπου η αντίστοιχη αναλογία είναι 17,3. Επίσης, το 73,8% των Δημοτικών σχολείων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί, χωρίς διπλή βάρδια (το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας είναι 81,4%). Στα Γυμνάσια, η αναλογία μαθητών ανά αίθουσα είναι 25,0 και η Περιφέρεια βρίσκεται πάλι σε καλύτερο επίπεδο από την χώρα, όπου η αντίστοιχη αναλογία είναι 25,4. Το 83,3% των Γυμνασίων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί (ενώ στη χώρα το 69,4%). Όσον αφορά τέλος τα Γενικά Λύκεια, ο λόγος μαθητές ανά αίθουσα είναι 24,8 (ενώ στη χώρα είναι 24,4). Επίσης, το 86,6% των Λυκείων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί (ενώ σε επίπεδο χώρας το 66,9%).

Στην Περιφέρεια λειτουργεί το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με τμήματα στο Βόλο και στη Λάρισα, καθώς και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Λάρισας.

Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

Η Θεσσαλία συγκεντρώνει μια αξιόλογη ποικιλία οικοσυστημάτων και ένα περιβάλλον με ιδιαίτερα υψηλή αισθητική, πολιτιστική και ιστορική αξία και ιδιαίτερο φυσικό κάλλος. Ένας μακρύς κατάλογος θεσμοθετημένων και μη περιοχών

προστασίας της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπίων φυσικού κάλλους (Θαλάσσιο Πάρκο Σποράδων, Όλυμπος, Κοιλιάδα Τεμπών, Αμπελάκια, Πήλιο, Σκιάθος, Σκόπελος, Μετέωρα, Λίμνη Πλαστήρα, Ασπροπόταμος, Πίνδος, Περούλι κλπ.) επιβεβαιώνει τη σημασία του περιβάλλοντος για τη ζωή και την ταυτότητα της Θεσσαλίας, επισημαίνοντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες αξιοποίησης και τις αυξημένες ευθύνες προστασίας.

Η Θεσσαλία γενικά χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικές συνθήκες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής στον οικιστικό χώρο, καλές συνθήκες στο φυσικό περιβάλλον και γενικά ανταγωνιστικές συνθήκες περιβάλλοντος με διεθνή κριτήρια, ιδίως αν ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης.

Στα προβλήματα του περιβάλλοντος, παρουσιάζεται η ανάγκη αντιμετώπισης της επιβάρυνσης των φυσικών οικοσυστημάτων (υδατικών κυρίως, αλλά και χερσαίων) από την υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων (ευτροφισμός, μόλυνση, μείωση πανίδας κλπ.), καθώς και η ανάγκη βελτιστοποίησης της διαχείρισης των υδατικών πόρων και της αντιμετώπισης του προβλήματος των αποβλήτων (και των άλλων οχλήσεων) από τη λειτουργία των κτηνοτροφικών μονάδων.

Άλλες κατηγορίες υποδομών

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών η Θεσσαλία βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο από το μέσο επίπεδο της χώρας. Ειδικότερα, ο δείκτης τηλεφώνων/1000 κατοίκους για το 2000 είναι 44 για την Περιφέρεια έναντι 54 για τη χώρα.

Ιδιαίτερα υψηλό είναι το ποσοστό κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στη βιομηχανία (1997) όπου φθάνει το 37,9% (έναντι 33,6 σε επίπεδο χώρας), ενώ για οικιακή χρήση καταναλώνεται το 24,3% (το αντίστοιχο ποσοστό για τη χώρα είναι 33,7).

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας λειτουργούν δύο οργανωμένες Βιομηχανικές Περιοχές στο Βόλο και μία στη Λάρισα.

6.4 ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ: ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ, ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΑΣΕΩΝ

Διανομαρχιακές ανισότητες

Η Θεσσαλία είναι μια Περιφέρεια που διακρίνεται από διαφορές στους δείκτες ευημερίας, παραγωγικής διάρθρωσης και ανάπτυξης μεταξύ του ανατολικού της

τμήματος που περιλαμβάνει τους Νομούς Λαρίσης και Μαγνησίας και του δυτικού της τμήματος που περιλαμβάνει τους νομούς Καρδίτσας και Τρικάλων. Οι διαφορές αυτές είναι εμφανείς τόσο στους δημογραφικούς δείκτες, όπου ο ρυθμός αύξησης του ανατολικού τμήματος είναι υπερδιπλάσιος του δυτικού, όσο και από τους διαρθρωτικούς δείκτες. **Για τους λόγους αυτούς βασική επιδίωξη και απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου αποτελεί :**

A) Η άμβλυση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

B) Η αναγνώριση της ιδιαίτερης αναπτυξιακής υστέρησης του Δυτικού τμήματος της Θεσσαλίας Νομοί Καρδίτσας και Τρικάλων αλλά και ορισμένων περιοχών της υπόλοιπης Θεσσαλίας και η αναγνώριση της ανάγκης επιτάχυνσης της ανάπτυξης στις περιοχές αυτές.

Γ) Η αναγνώριση του ιδιαίτερου προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι περιοχές με υψηλή ανεργία και η ανάγκη προώθησης ειδικών αναπτυξιακών δράσεων στις περιοχές αυτές.

Ο πιο ανεπτυγμένος νομός είναι η Μαγνησία. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του Ν. Μαγνησίας υπερβαίνει το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας, παρά τη μείωση που παρουσίασε τα τελευταία χρόνια. Μείωση στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ έχουν παρουσιάσει και οι υπόλοιποι νομοί, πλην του νομού Καρδίτσας που διατηρεί μια σχετική σταθερότητα. Αυτό σημαίνει ότι έχει επιδεινωθεί η θέση της Περιφέρειας στη χώρα, όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Από τον υπολογισμό του Συντελεστή Μεταβλητότητας βάσει της μεταβολής της κατανομής του ΑΕΠ κατά νομό για τα έτη 1989-94, φαίνεται αύξηση των ανισοτήτων (ο συντελεστής από το 35,8 που ήταν το 1989 ανήλθε στο 36,3 το 1994. Ο Ν. Λάρισας έχει αυξήσει το ποσοστό συμμετοχής του στο συνολικό Περιφερειακό ΑΕΠ. Η κυριαρχία αυτή του Νομού Λάρισας επιβεβαιώνεται και από τους άλλους δείκτες που παρουσιάζονται στον πίνακα.

Πέρα από τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες υφίστανται και έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες, κυρίως λόγω της ύπαρξης σημαντικού ποσοστού ορεινών και μειονεκτικών περιοχών.

Ορεινός χώρος /Εσωτερικές ζώνες

Οι ορεινές εκτάσεις καλύπτουν το 45,6% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Ενώ ο πληθυσμός τους είναι 109.660 κάτοικοι και καλύπτει το 14,9% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας.

Νησιωτικός χώρος

Στην Περιφέρεια ανήκει το νησιωτικό σύμπλεγμα των Βόρειων Σποράδων με κυρίαρχα τα νησιά Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος καθώς και άλλα μικρότερα. Το βασικό χαρακτηριστικό των νησιών αυτών είναι η έντονη τουριστική ανάπτυξη με τάσεις κορεσμού, κυρίως στην Σκιάθο.

Αστικά Κέντρα

Ο αστικός πληθυσμός της Θεσσαλίας ανέρχεται στο 44% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας. Τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, σύμφωνα με την απογραφή του **1991**, είναι η Λάρισα (113.090 κατ.), ο Βόλος (ο Δήμος Βόλου έχει 77.192 κατ., ενώ το πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου με την Νέα Ιωνία είναι περίπου 110.000 κατ.), τα Τρίκαλα (48.962 κατ.), η Καρδίτσα (30.289 κατ.) και ο Τύρναβος (12.197 κατ.) Εν' τούτοις από το 1991 και μετά η τάση αστικοποίησης έχει αυξηθεί με την εξέλιξη και άλλων δυναμικών αστικών κέντρων μικρού και μεσαίου μεγέθους.

Για την αξιοποίηση των αστικών κέντρων στην αναπτυξιακή διαδικασία, απαιτείται:

1. Η εξειδίκευση του αναπτυξιακού τους ρόλου.
2. Η αξιοποίηση των επιχειρηματικών και αναπτυξιακών υποδομών τους.
3. Η βελτίωση των αστικών υποδομών και υπερδομών.
4. Η στήριξη και ανάπτυξη των «προωθητικών δραστηριοτήτων» τους.

Οι ανωτέρω παράγοντες λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό των στόχων της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας.

Αστικά Κέντρα	Αναπτυξιακός Ρόλος	Επιχειρηματικές και Αναπτυξιακές Υποδομές	Πρωθητικές Δραστηριότητες
Λάρισα	Περιφερειακός Πόλος Ανάπτυξης	ΒΙΠΕ ΠΑΘΕ Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Εμπόριο-υπηρεσίες Περιφερειακές υπηρεσίες Αγροτικός Τομέας Βιομηχανία-Βιοτεχνία Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
Βόλος	Περιφερειακός Πόλος Ανάπτυξης	Λιμένας ΒΙΠΕ Σύνδεση με ΠΑΘΕ Σιδηροδρομικό Δίκτυο Τεχνολογικό Πάρκο	Τριτογενής τομέας (εμπόριο – θαλάσσιες μεταφορές) Τριτοβάθμια Εκπαίδευση Ειδικές Μορφές Τουρισμού Εκπαίδευση – δραστηριότητες έρευνας Βιομηχανία βιοτεχνία
Τρίκαλα	Νομαρχιακός Πόλος Ανάπτυξης	Σύνδεση με Εγνατία Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Αγροτικός Τομέας Τοπικά προϊόντα Ειδικές Μορφές Τουρισμού
Καρδίτσα	Νομαρχιακός Πόλος Ανάπτυξης	ΒΙΠΕ Σύνδεση με ΠΑΘΕ Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Βιομηχανία –βιοτεχνία Αγροτικός Τομέας Ειδικός Τουρισμός

6.5 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΠ

Στην εξειδίκευση του το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας, στοχεύει στην δημιουργία ενός ισχυρού Αστικό – βιομηχανικού και κυρίως Διοικητικού Διαχειριστικού και Τεχνολογικού που θα στηρίξει και υποστηρίξει αλλά και θα επωφεληθεί από την ανάπτυξη του Βορείου Ελληνικού Τόξου, που αποτελούν οι Περιφέρειες της Δ. Μακεδονίας, Κ. Μακεδονίας και Α. Μακεδονίας και Θράκης.

Το κέντρο αυτό θα αποτελέσει πόλο ανάπτυξης και προσέλκυσης επενδύσεων και βασική υποστηρικτική παρέμβαση της Ελληνικής διεύθυνσης στο Ανατ. Ευρώπη – Βαλκανική – Παρευξείνιας Ζώνη – Μέση Ανατολή. Ουσιαστικά ο στόχος είναι η «οικονομική ενσωμάτωσης» (συνεργασίες, δικτυώσεις, κλπ) της Περιφέρειας σε μία διευρυμένη γεωγραφική οντότητα προκειμένου μέσω των μεγεθών «κλίμακας» και της απόστασης που καταδικάζουν τις Ελληνικές Περιφέρειες στην σημερινή τους υπανάπτυξη.

Στην αναπτυξιακή αυτή επιλογή θα συμμετέχουν ισότιμα όλες οι περιοχές και όλοι οι κλάδοι της Περιφέρειας με ιδιαίτερη όμως συμβολή εκείνων που έχουν δημιουργήσει ήδη παράδοση στηριγμένη είτε σε συγκριτικό πλεονέκτημα είτε στην ικανότητα και επιδεξιότητα του ενδογενούς δυναμικού τους. Στους τομείς και περιοχές αυτές θα υποστηριχθεί η οργάνωση και αναδιοργάνωση και ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός τους ώστε να καταφέρουν να πιάσουν τον βηματισμό των σύγχρονων εξελίξεων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε τρεις "ειδικούς" τύπους δράσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και διάχυση της καινοτομίας στην Περιφέρεια, στην «ολοκληρωμένη» ανάπτυξη των υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και στην «ολοκληρωμένη» αντιμετώπιση ορεινών – απομακρυσμένων περιοχών της υπαίθρου στην Περιφέρεια.

Οι δράσεις αυτές διαχέονται σε όλους τους άξονες προτεραιότητας και δρουν παράλληλα και συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες δράσεις.

1. Στην δράση **«ανάπτυξη της καινοτομίας»**, η Περιφέρεια σε συνεργασία με τις Εθνικές Αρχές και τους οικονομικούς και Κοινωνικούς εταίρους θα υλοποιήσει, στο πλαίσιο ειδικών μέτρων, δράσεις που θα αναδεικνύουν την καινοτομία και την δημιουργία μορφών συνεργασίας και δικτύων μεταξύ των πιο δυναμικών και εκσυγχρονιστικών στοιχείων του επιχειρηματικού κόσμου

της Περιφέρειας της Εκπαίδευσης και του Δημοσίου Τομέα με εξωστρεφή κυρίως προσανατολισμό.

2. Στην δράση **«ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών»**, δύνεται ιδιαίτερη έμφαση στην σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας των αστικών κέντρων όπου το αστικό περιβάλλον είναι υποβαθμισμένο ή και όπου υπάρχει συγκέντρωση μη προνομιούχων ατόμων.
3. Στην δράση **«ολοκληρωμένη ανάπτυξη ορεινών – απομακρυσμένων περιοχών της υπαίθρου»**, η προσοχή θα εστιάσει σε τοπικές πρωτοβουλίες και σε μία ολοκληρωμένη προσέγγιση της επίλυσης των προβλημάτων τους. Οι ειδικές αυτές ζώνες χαρακτηρίζονται από προβληματικότητα που προκύπτει είτε από αναπτυξιακές και κοινωνικές ανισότητες είτε από προβλήματα που θα προκληθούν από τις αλλαγές στην Κοινή Γεωργική Πολιτική.

Οι στόχοι της νέας προγραμματικής περιόδου 2000-2006 θα επιτευχθούν μέσα από έξι άξονες προτεραιότητας.

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΑΞΟΝΑΣ 2: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟΒΑΡΟΥΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕ «ΚΟΜΒΟ ΔΙΚΤΥΩΝ»

ΑΞΟΝΑΣ 5: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΑΞΟΝΑΣ 6: ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Για την επίτευξη των στόχων κάθε άξονα προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, προβλέπονται συγκεκριμένα Μέτρα, μέσα στα οποία θα ενταχθούν τα ανάλογα έργα και δράσεις, έτσι ώστε το σύνολο να αποτελεί ένα συνεκτικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για την Περιφέρεια Θεσσαλίας, το οποίο σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα έργα και δράσεις του Εθνικού Σκέλους του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών θα επιτύχουν την αναπτυξιακή επιτάχυνση της Περιφέρειας.

6.6 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Συνεδρίασε την Παρασκευή 2 Δεκεμβρίου 2005, υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας, κ. Φώτη Γκούπα, η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΕΠ Θεσσαλίας, όπου και διαπιστώθηκε η πρόοδος του προγράμματος, ως προς την εφαρμογή των διαδικασιών διαχείρισης, την ενεργοποίηση των Μέτρων, την ένταξη των Πράξεων, τις συμβάσεις και τις πληρωμές των έργων και ενεργειών. Ιδιαίτερα επισημάνθηκε η πρόοδος που σημειώθηκε από την 4η Επιτροπή Παρακολούθησης όσον αφορά τις εντάξεις, συμβάσεις και τις δαπάνες του ΠΕΠ Θεσσαλίας, που κινούνται πάνω από τον μέσω όρο των Περιφερειακών Προγραμμάτων.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης διαπίστωσε:

- Την εντατικοποίηση των προσπαθειών όλων των εμπλεκόμενων φορέων είτε αυτοί είναι τελικοί δικαιούχοι, είτε είναι τοπικοί αναπτυξιακοί φορείς που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα στην υλοποίηση του Προγράμματος.
- Την ενίσχυση των μηχανισμών παρακολούθησης και στήριξης των τελικών δικαιούχων για την επιτάχυνση των ρυθμών υλοποίησης και απορρόφησης των μέτρων μεγάλης χρηματοδοτικής βαρύτητας.
- Το μέσο ποσοστό απορρόφησης του Ταμείου Συνοχής (με στοιχεία εως 30.09.2005) στη Θεσσαλία, το οποίο είναι 45% περίπου, στις πρώτες θέσεις απορροφητικότητας σε επίπεδο χώρας.
- Την ιδιαίτερη έμφαση που δίνεται στα θέματα Πληροφόρησης και Δημοσιοποίησης των δράσεων του προγράμματος.
- Την ασφαλή διαχειριστική διαδικασία, η οποία τηρείται στο ΠΕΠ Θεσσαλίας από τους μέχρι σήμερα ελέγχους και πορίσματα.
- Την ελαφρά ανοδική τάση στην απασχόληση.
- Την αποτελεσματική αντιμετώπιση της ρύπανσης που δημιουργείται από την διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων.

Διαπιστώθηκε επίσης ο δυναμισμός του ΠΕΠ Θεσσαλίας, αποτέλεσμα του οποίου ήταν η αύξηση του ορίου πληρωμών της Περιφέρειας με επιπλέον 21 εκατ.Ευρώ.

Τέλος, η Επιτροπή Παρακολούθησης διαπίστωσε ότι σύμφωνα με την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης του ΠΕΠ Θεσσαλίας δεν θα υπάρξει απώλεια πόρων, με την προϋπόθεση της συνέχισης και περαιτέρω βελτίωσης των σημερινών ρυθμών υλοποίησης του Προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Η ΝΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

7.1 Η ΝΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Οι άξονες προτεραιότητας του Γ' ΠΕΠ Θεσσαλίας αποτελούν την εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της νέας στρατηγικής ανάπτυξης της Περιφέρειας για την περίοδο 2000 – 2006 , σε συνέχεια των προγραμματικών περιόδων 1986 – 1999 (ΜΟΠ – Α' ΚΠΣ – Β' ΚΠΣ) που κάλυψε σε ένα βαθμό την αναπτυξιακή υστέρηση και έβαλε τις βάσεις για τις νέες προοπτικές της Περιφέρειας.

Παρά την «ολοκληρωμένη» προσέγγιση όλων των προηγούμενων προγραμμάτων και ιδιαίτερα του ΜΟΠ και Β' ΠΕΠ η πληθώρα των αναγκών σε βασικές υποδομές προκάλεσε την μεγαλύτερη από το αναγκαίο διασπορά πόρων, σε βάρος κυρίως δράσεων που θα έδιναν την ολοκληρωμένη διάσταση στα αναπτυξιακά προγράμματα. Το μειονέκτημα αυτό θα γίνει προσπάθεια να βελτιωθεί στην παρούσα περίοδο με την εφαρμογή μιας πιο συνεκτικής στρατηγικής που θα τείνει να επικεντρωθεί στην ανάδειξη και προώθηση μιας ενιαίας ταυτότητας για την Περιφέρεια.

Η πορεία ανάπτυξης της Περιφέρειας τα τελευταία 25 χρόνια στηρίχθηκε ουσιαστικά στην ήπια και προοδευτική «διαφοροποίηση» ενός υπερμεγέθους «πρωτογενούς» τομέα προς τον δευτερογενή και κυρίως τριτογενή τομέα, διαδικασία που δεν κατάφερε να ολοκληρωθεί με συνέπεια η σημερινή εικόνα της Περιφέρειας να εμφανίζει ακόμη ένα «μίγμα» τομέων όπου ο αγροτικός εξακολουθεί να έχει σημαντικό μέγεθος (συγκριτικά με άλλες αγροτικές περιφέρειες της Χώρας και της Ευρώπης) ενώ ο Δευτερογενής και Τριτογενής να μην έχουν καταφέρει να ξεπεράσουν το κρίσιμο σημείο μεγέθους και βαθμού ανάπτυξης, χαρακτηριζόμενοι ακόμη σαν «παραδοσιακοί».

Ο Αγροτικός τομέας υπήρξε για την Περιφέρεια ο αιμοδότης της ανάπτυξής της, στηρίζοντας το υψηλό ποσοστό του ΑΠΠ (35,5%) την υψηλή απασχόληση (39%) αλλά και την ανάπτυξη ενός μεταποιητικού τομέα τροφίμων και επεξεργασμένων πρώτων υλών βασισμένου στις γεωργικές πρώτες ύλες και ενός τομέα υπηρεσιών

βασισμένου στις ολοένα αυξανόμενες εισροές σε συνάρτηση με την προϊούσα εντατικοποίησή του. Βασική αιτία για την εξέλιξη αυτή αποτέλεσαν οι εγγυημένες τιμές και οι μηχανισμοί προστασίας της ΚΑΠ και ο προσανατολισμός των παραγωγών προς την αύξηση της παραγωγής χωρίς σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας και ποιότητας και επομένως των γεωργικών εισοδημάτων. Παρά την μεταρρύθμιση της ΚΑΠ του 1992 και την υιοθέτηση μηχανισμών ανάσχεσης της αύξησης της παραγωγής, ο αγροτικός τομέας εξακολούθησε το ίδιο πρότυπο εξέλιξης με ελάχιστες βελτιώσεις, με συνέπεια αφ' ενός την μη αύξηση των εισοδημάτων από την αγορά παρά την εντατικοποίηση της παραγωγής και αφ' ετέρου την ραγδαία υποβάθμιση του περιβάλλοντος λόγω των αυξημένων εισροών που απαιτεί η εντατικοποίηση (αφαίμαξη και μόλυνση των υδάτινων πόρων, μείωση των δασών, υποβάθμιση παραγωγικών εδαφών κ.ο.κ.).

Επιπλέον, ο μεγάλος βαθμός εξάρτησης των γεωργικών εισοδημάτων από τις επιδοτήσεις της Ε.Ε. διατήρησαν υψηλές τις αξίες της γης που με την σειρά τους απέτρεψαν τόσο την μεγέθυνση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προς βιώσιμα μεγέθη, όσο και προκάλεσαν την συσσώρευση πληθυσμού σε αστικά κέντρα. Όπως έχει σημειωθεί σε προηγούμενα σημεία του παρόντος, οι σημερινές τάσεις της (σε συνεχή αναθεώρηση) ΚΑΠ θα αποτελέσουν εμπόδιο στην περαιτέρω ανάπτυξη του προγενέστερου μοντέλου της θεσσαλικής γεωργίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η αναγκαία στρατηγική για το μέλλον έχει δύο άξονες. Ο πρώτος είναι ότι στη Θεσσαλία πρέπει και μπορεί να διατηρηθεί ένας ισχυρός πρωτογενής τομέας, μικρότερος μεν από το σημερινό από άποψη όγκου απασχολούμενων αλλά σαφώς πάνω από το μέσο όρο της χώρας, δεδομένου ότι υπάρχουν συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα που επιτρέπουν και επιβάλλουν και τέτοιο. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει όμως να υπάρξει *ενεργητική προσαρμογή* στα νέα δεδομένα, με έμφαση αφενός στην ποιότητα και την ανταγωνιστικότητα ορισμένων προϊόντων, και αφετέρου στην αξιοποίηση και παράπλευρων στόχων της ΚΑΠ, όπως πιστοποίηση της ποιότητας και η προστασία του περιβάλλοντος (πολυλειτουργικότητα γεωργίας). Ο δεύτερος άξονας είναι το πέρασμα από την ανάπτυξη της γεωργίας στην ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, με κύρια εργαλεία την πολυαπασχόληση αφενός, και την αυτοτελή ανάπτυξη κατάλληλων δραστηριοτήτων αφετέρου (όπως ορισμένες ήπιες

μορφές τουρισμού και μια σειρά υπηρεσιών κοινωνικής οικονομίας προς τον πληθυσμό).

Ο μεταποιητικός τομέας αναπτύχθηκε σε περιοχές που ευνοήθηκαν είτε από «κίνητρα» είτε από μεγάλα έργα υποδομής (ΠΑΘΕ , ΒΙΠΕ) είτε σε περιοχές που προϋπήρξε βιομηχανική παράδοση (Λιμάνι Βόλου). Αυτή η εξέλιξη ευνόησε σημαντικά την Ανατολική Θεσσαλία και κυρίως τον άξονα Λάρισας – Βόλου σε αντίθεση με την διατήρηση της παραδοσιακής μορφής της Δυτικής Θεσσαλίας. Η είσοδος του τομέα σε μια νέα φάση ανάπτυξης προϋποθέτει, πέρα από την ανάγκη ευνοϊκών εξελίξεων σε ευρύτερο επίπεδο, και τη δημιουργία νέων συγκριτικών πλεονεκτημάτων στην ίδια την περιφέρεια. Κύριοι άξονες προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να είναι η βελτίωση των υπερτοπικών μεταφορών (για την αξιοποίηση της κεντροβαρικής θέσης), η δημιουργία νέων οργανωμένων υποδοχέων (με παράλληλο περιορισμό του παλαιότερο μοντέλου διάσπαρτης χωροθέτησης), η παροχή σε τοπικό επίπεδο υποστηρικτικών υπηρεσιών σε επίπεδο Ε&Τ και ΚτΠ, και η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Ο τριτογενής τομέας όσο αφορά τις υπηρεσίες ευνοήθηκε ιδιαίτερα από την κεντροβαρή γεωγραφική θέση της Περιφέρειας όσο και των αστικών κέντρων Λάρισας και Βόλου που μεγεθύνθηκαν και εξελίχθηκαν σε σημαντικά Διοικητικά Κέντρα. Ο τουρισμός παρά τους πλούσιους τουριστικούς πόρους της Περιφέρειας αναπτύχθηκε στα νησιά των Β. Σποράδων, το Πήλιο και τα Μετέωρα σε αντίθεση με άλλες περιοχές που η ανάπτυξη του, είναι από μικρή έως μηδενική.

Συνολικά, στη νέα προγραμματική περίοδο η Περιφέρεια πρέπει να επιταχύνει τον αναπτυξιακό βηματισμό της, δεδομένης της συνεχιζόμενης υστέρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και της σχετικής υποχώρησης σε εθνικό. Να διαμορφώσει ένα νέο βιώσιμο τομεακό «μίγμα» ενσωματώνοντας τους σύγχρονους τομείς υψηλής τεχνολογίας και σύγχρονης οργάνωσης, να αξιοποιήσει την εξειδίκευση των περιοχών της, τις ικανότητες και την συσσωρευμένη τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού της, να δημιουργήσει κρίσιμα μεγέθη κλίμακας και να αξιοποιήσει τις νέες αγορές που διανοίγονται στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης αλλά και της νέας ενδοχώρας που διαμορφώνεται στα Βόρεια σύνορα της Χώρας. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να επιτευχθούν χωρίς να θιγεί η προσπάθεια για την άρση των ανισοτήτων (διάχυση των ευκαιριών παντού) την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος των φυσικών

πόρων και των περιοχών ιδιαίτερου κάλλους, και την διατήρηση της κοινωνικής συνοχής που κινδυνεύει να θιγεί λόγω της επιτάχυνσης της μετάβασης προς το νέο αιώνα και την διαφοροποίηση (μετεξέλιξη) των τομέων της προς ένα νέο σημείο ισορροπίας.

Το Γ' ΠΕΠ θα πρέπει επομένως να έχει περισσότερο «ολοκληρωμένη προσέγγιση» μεγαλύτερη επικέντρωση σε τομείς με σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα ή ιδιαίτερων προβλημάτων που δεν έχουν επιλυθεί και να εστιαστεί επιλεκτικά σε συγκεκριμένες γεωγραφικές ζώνες ή θεματικούς άξονες (τουρισμός, πολιτισμός, τρόφιμα, κ.α.) που η ανάπτυξη τους θα αποτελέσει πλέον πόλους έλξης αλλά και οχήματα διάχυσης της προς όμορες ζώνες έτσι ώστε το τελικό αποτέλεσμα να τείνει προς την αειφόρο και αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη επ' ωφελεία όλων.

Στην εξειδίκευση του το πρόγραμμα στοχεύει στην δημιουργία ενός ισχυρού Αστικό - Βιομηχανικού και κυρίως Διοικητικού Διαχειριστικού και Τεχνολογικού Κέντρου που θα στηρίξει και υποστηρίξει αλλά και θα επωφεληθεί από την ανάπτυξη του Βόρειου Ελληνικού Τόξου, που αποτελούν οι Περιφέρειες της Δ. Μακεδονίας, Κ. Μακεδονίας και Α. Μακεδονίας και Θράκης. Το κέντρο αυτό θα αποτελέσει πόλο ανάπτυξης και προσέλκυσης επενδύσεων και βασική υποστηρικτική παρέμβαση της Ελληνικής διεύθυνσης στο τόξο Ανατ. Ευρώπη – Βαλκανική – Παρευξείνια Ζώνη – Μέση Ανατολή. Ουσιαστικά ο στόχος είναι η «οικονομική ενσωμάτωση» (συνεργασίες, δικτυώσεις κλπ) της Περιφέρειας σε μια διευρυμένη γεωγραφική οντότητα προκειμένου μέσω των μεγεθών κλίμακας που θα αναπτυχθούν, να αρθούν τα μειονεκτήματα της οικονομικής βιωσιμότητας λόγω μεγεθών «κλίμακας» και της απόστασης που καταδικάζουν τις Ελληνικές Περιφέρειες στην σημερινή τους υπανάπτυξη. Στην αναπτυξιακή αυτή επιλογή θα συμμετέχουν ισότιμα όλες οι περιοχές και όλοι οι κλάδοι της Περιφέρειας με ιδιαίτερη όμως συμβολή εκείνων που έχουν δημιουργήσει ήδη παράδοση στηριγμένη είτε σε συγκριτικό πλεονέκτημα είτε στην ικανότητα και επιδεξιότητα του ενδογενούς δυναμικού τους. Στους τομείς και περιοχές αυτές θα υποστηριχθεί η οργάνωση και αναδιοργάνωση και ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός τους ώστε να καταφέρουν να πιάσουν τον βηματισμό των σύγχρονων εξελίξεων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος ιδιαίτερη έμφαση δίδεται σε τρεις "ειδικούς" τύπους δράσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και διάχυση της καινοτομίας στην

Περιφέρεια, στην «ολοκληρωμένη» ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και στην «ολοκληρωμένη» αντιμετώπιση ορεινών - απομακρυσμένων περιοχών της υπαίθρου στην Περιφέρεια. Οι δράσεις αυτές διαχέονται σε όλους τους άξονες προτεραιότητας και δρουν παράλληλα και συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες δράσεις.

1) Στον τύπο δράσης «ανάπτυξης της καινοτομίας», η Περιφέρεια σε συνεργασία με τις Εθνικές Αρχές και τους Οικονομικούς και Κοινωνικούς εταίρους θα υλοποιήσει, στο πλαίσιο ειδικών μέτρων, δράσεις που θα αναδεικνύουν την καινοτομία και την δημιουργία μορφών συνεργασίας και δικτύων μεταξύ των πιο δυναμικών και εκσυγχρονιστικών στοιχείων του επιχειρηματικού κόσμου της Περιφέρειας της Εκπαίδευσης και του Δημοσίου Τομέα με εξωστρεφή κυρίως προσανατολισμό. Συνεπώς πρόκειται για συνεργασίες με επίκεντρο τις επιχειρήσεις και σκοπό τη δράση όπου σημαντικό ρόλο θα παίξουν οι ΜΜΕ και ιδιαίτερα οι επιχειρήσεις τροφίμων που είναι πιο κατάλληλες για εφαρμογή της καινοτομίας.

Επιδίωξη θα είναι η ανάδειξη τομέων εξειδίκευσης και αριστείας οι οποίοι μπορούν να προβάλλονται ως μέρος της «εικόνας» της Περιφέρειας στον υπόλοιπο κόσμο. Ο τομέας παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού περιλαμβάνεται στο πεδίο αυτού του τύπου δράσης.

Για την προώθηση και ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Περιφέρεια, θα χρηματοδοτηθούν δράσεις από το ΠΕΠ και από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» στη βάση ενός σχεδίου το οποίο θα εκπονηθεί από την Περιφέρεια. Το σχέδιο δράσης προβλέπει δράσεις που αποσκοπούν στην επαρκή αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών της περιφέρειας ως προς την επίτευξη των ακόλουθων στρατηγικών στόχων :

- α)** εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και προώθηση του ελληνικού πολιτισμού με την εισαγωγή και χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας
- β)** κοινωνική ανάπτυξη με την προώθηση και χρήση νέων τεχνολογιών και εφαρμογών στην παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες για ανοικτή διακυβέρνηση, με δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην περιφέρεια μέσω εφαρμογών των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας στην υγεία, τις μεταφορές και το περιβάλλον

γ) οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας με την προώθηση και χρήση των νέων αυτών τεχνολογιών στις ΜΜΕ, αντιστοίχων νέων μεθόδων λειτουργίας π.χ. Ηλεκτρονικό εμπόριο, όπως και με την ανάπτυξη της υποδομής επικοινωνιών, ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές

δ) κοινωνική συνοχή και καταπολέμηση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού με την ανάπτυξη δράσεων κατάρτισης στις νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας για αποκλεισμένες κοινωνικές ομάδες π.χ. Ανέργων, νέων, μεταναστών κλπ υποστηριζόμενες από ανάλογες δράσεις για την εξασφάλιση πρόσβασης στην πληροφορία

Ειδικά στον τομέα των Υπηρεσιών, που παρά την αυξητική τάση ανάπτυξής του εξακολουθεί να υστερεί, θα επιδιωχθεί η υποστήριξη του και η διαφοροποίησή του στα πλαίσια της στρατηγικής καινοτομίας και της «νέας οικονομίας».

Τα έργα και δράσεις που αφορούν την καινοτομία και την Κοινωνία της Πληροφορίας θα έχουν προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 23,660 ΕΥΡΩ ήτοι 3,11% του ΠΕΠ από τα οποία τουλάχιστον 5 εκατ. ΕΥΡΩ θα αφορούν δράσεις Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Η υλοποίηση όλων των παραπάνω δράσεων θα γίνει εν μέρει ή εξ'ολοκλήρου κυρίως από τα μέτρα: 1.4, 2.9, 3.1, 3.2, 3.5, 3.7, 4.1, 5.1 και 5.2. Είναι πιθανό οι παραπάνω δράσεις να υλοποιηθούν και από άλλα μέτρα (για παράδειγμα τα μέτρα: 2.2 και 1.1). Όλες οι δράσεις των μέτρων καινοτομίας και Κοινωνίας της Πληροφορίας θα αναπτυχθούν λεπτομερώς στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού.

2) Στον τύπο «ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης» υποβαθμισμένων περιοχών δίδεται ιδιαίτερη έμφαση σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας των αστικών κέντρων όπου το αστικό περιβάλλον είναι υποβαθμισμένο ή /και όπου υπάρχει συγκέντρωση μη προνομιούχων ατόμων. Οι δράσεις αυτές προβλέπονται στα πλαίσια ειδικών μέτρων και θα υλοποιηθούν με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση αντιμετώπισης των προβλημάτων από τοπικές αρχές σε συνεργασία με τις εθνικές και περιφερειακές αρχές και τους κοινωνικούς εταίρους. Για δράσεις ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης θα διατεθεί ποσό ίσο με 18,04εκ. ΕΥΡΩ. ήτοι ποσοστό 10,08% επί των πόρων που διατίθενται για την Αστική Ανάπτυξη και ποσοστό 2,4% των πόρων του ΠΕΠ.

3) Με τον τύπο δράσης «ολοκληρωμένης ανάπτυξης ορεινών - απομακρυσμένων περιοχών της υπαίθρου» η προσοχή θα εστιαστεί σε τοπικές πρωτοβουλίες και σε μία ολοκληρωμένη προσέγγιση επίλυσης των προβλημάτων τους. Οι ειδικές αυτές ζώνες χαρακτηρίζονται από προβληματικότητα που προκύπτει είτε από αναπτυξιακές και κοινωνικές ανισότητες είτε από προβλήματα που προκαλούνται από τις αλλαγές στην Κοινή Γεωργική Πολιτική.

Οι παραπάνω ολοκληρωμένες δράσεις εντάσσονται σε ειδικά μέτρα που προβλέπονται στο πρόγραμμα στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας για την «ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου». Στα πλαίσια του άξονα αυτού θα διατεθούν συνολικά 70,781 εκατ. ΕΥΡΩ ήτοι ποσοστό 9.29% του ΠΕΠ για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε ορεινές-απομακρυσμένες περιοχές που θα εφαρμοστούν με ειδική διαδικασία. Το ποσό αυτό θα εξασφαλισθεί από το σύνολο του προϋπολογισμού του μέτρου 2.13 και μέρος του προϋπολογισμού των μέτρων 2.2, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11, 2.12 και 2.17 του άξονα Β.

Όσον αφορά το Περιβάλλον, βασική προτεραιότητα για την περίοδο 2000-2006 είναι να εναρμονισθεί η Περιφέρεια, όπως και η χώρα, με την Κοινοτική Νομοθεσία (Οδηγίες 271/91 για τα απόβλητα, 889/91 για τα επικίνδυνα απορρίμματα, 31/99 για τους ΧΥΤΑ, 442/75 όπως έχει τροποποιηθεί με την 156/97 για τα στερεά απόβλητα) και τις διεθνείς υποχρεώσεις όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη. Επίσης η περιφέρεια δεσμεύεται να εφαρμόσει τις διατάξεις της οδηγίας 60/2000/ΕΕ σε όλες τις δράσεις που αφορούν την διαχείριση των υδατικών πόρων.

Οι επενδύσεις στον τομέα των υποδομών θα στηρίζονται σε μία ολοκληρωμένη εθνική περιβαλλοντική πολιτική, η οποία θα έχει σαν πρακτική εφαρμογή την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» Η αρχή αυτή εφαρμόζεται κατ' εξοχήν στις περιβαλλοντικές και βιομηχανικές υποδομές καθώς και υποδομές μεταφορών και ενέργειας. Η συνδρομή των διαρθρωτικών ταμείων στις εν λόγω υποδομές θα πρέπει ως εκ τούτου να αντανακλά την εφαρμογή της ως άνω αρχής»

Στη στρατηγική διαχείρισης στερεών αποβλήτων θα συμπεριληφθεί προληπτική δράση για τη μείωση του όγκου των αποβλήτων και την ενθάρρυνση της ανάκτησης και της ανακύκλωσης. Όλες οι δράσεις που αφορούν τα στερεά απόβλητα θα βασίζονται στον νομαρχιακό /περιφερειακό σχεδιασμό ο οποίος θα είναι σύμφωνος με τον εθνικό σχεδιασμό διαχείρισης των στερεών αποβλήτων.

Ως προς την εφαρμογή των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ (πτηνά) και 92/43/ΕΟΚ ειδικότερα δε, σε ότι αφορά τα έργα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά περιοχές που ενδέχεται να ενταχθούν στο δίκτυο NATURA 2000 δεδομένου ότι ο σχετικός κατάλογος των περιοχών αυτών έχει ήδη κοινοποιηθεί στην Επιτροπή, οι εθνικές αρχές δεσμεύονται να μη επιτρέψουν την υποβάθμιση της κατάστασης των εν λόγω περιοχών στο πλαίσιο της υλοποίησης των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων. Επίσης οι διαχειριστικές αρχές υποβάλλουν στην Επιτροπή πληροφορίες για τα μέτρα που έχουν λάβει οι Περιφέρειες ώστε να αποφευχθεί η υποβάθμιση των περιοχών που χρήζουν προστασίας κατά την ένταξη και εκτέλεση των σχετικών έργων.

Οι δράσεις και επεμβάσεις για την ανάδειξη περιοχών «NATURA 2000» θα πρέπει να είναι συντονισμένες ανάμεσα στα διάφορα μέτρα και τα ταμεία ΕΤΠΑ και ΕΓΤΠΕ. Επιπλέον θα πρέπει να υπάρχει συντονισμός με τις αντίστοιχες δράσεις στο πρόγραμμα ΕΠΠΕΡ και LIFE.

Οι δομές λειτουργίας και διαχείρισης των περιβαλλοντικών υποδομών (διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, κλπ) θα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του προγραμματισμού και της μελέτης του έργου. Η εξασφάλιση λειτουργίας του έργου θα είναι ένα από τα κριτήρια επιλογής του.

Οι μελέτες χωροταξίας (ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ) θα ολοκληρώνονται με την κύρωση τους. Οι πολεοδομικές μελέτες θα ολοκληρώνονται από πράξεις εφαρμογής μέσα σε μια τριετία από την περαίωση της μελέτης και το αργότερο στο οικονομικό κλείσιμο του Προγράμματος. Η μη εφαρμογή των παραπάνω καθιστά τις εν λόγω μελέτες μη επιλέξιμες.

Το συνολικό ποσό που αφορά δραστηριότητες για το περιβάλλον - ΕΤΠΑ και ανέρχεται σε 47,62 εκατ. ΕΥΡΩ δημόσιας δαπάνης προέρχεται από τα Μέτρα 3.3, 3.2, 2.12 και 2.10. (παράρτημα 2)

Η δαπάνη που αφορά σε δράσεις διαχείρισης στερεών & υγρών αποβλήτων και υδρεύσεων ανέρχεται σε 38,87 εκ. ΕΥΡΩ Δημόσιας Δαπάνης, ήτοι ποσοστό 82% των πόρων του τομέα «Περιβάλλον - ΕΤΠΑ» και προέρχεται από τα μέτρα 3.3 και 2.10. Τα επιμέρους έργα που θα ενταχθούν στα συγκεκριμένα Μέτρα για τον τομέα των στερεών αποβλήτων είναι σύμφωνα με τον εγκριθέντα σχεδιασμό από το Περιφερειακό Συμβούλιο Τον Ιούλιο του 2003. Ένας μηχανισμός τεχνικής

υποστήριξης προβλέπεται για τα στερεά απόβλητα και τα λύματα.

Ιδιαίτερη μνεία στον τριτογενή τομέα πρέπει να γίνει για τον τομέα του Τουρισμού που έχει σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα στην Θεσσαλία λόγω του φυσικού περιβάλλοντος, της παράδοσης και της ιστορίας της. Στον τομέα αυτόν θα επιδιωχθεί η άρση των μειονεκτημάτων του μέσα από την ολοκληρωμένη ένταξή του στην αναπτυξιακή διαδικασία σε συνέργεια με τις αντίστοιχες δράσεις του τομεακού προγράμματος για την Ανταγωνιστικότητα.

Η Περιφέρεια στοχεύει αφενός να αναβαθμίσει την ανταγωνιστικότητα του βασικού τουριστικού προϊόντος της (Νησιά Β. Σποράδων, Πήλιο, Λίμνη Πλαστήρα, Μετέωρα, παράλια Ν. Λάρισας) και να διατηρήσει το μερίδιο του στην Διεθνή Αγορά και αφετέρου να ενισχύσει τα πλεονεκτήματα που διαθέτει στην ανάπτυξη νέων, εναλλακτικών μορφών τουρισμού τόσο σε ήδη αναδειχθέντες όσο και σε υπό ανάδειξη τουριστικούς προορισμούς. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές που θα πρέπει να αποφύγουν την διαμόρφωση συνθηκών υπερσυσσώρευσης και κορεσμού που εμφανίζουν οι νησιωτικές και παράκτιες περιοχές. Η φέρουσα ικανότητα των περιοχών που θα αναπτυχθούν τουριστικά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη συνεκτιμώντας την κατάταξη των περιοχών-ζωνών με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (Ν 2601/98 και σχετικές υπουργικές αποφάσεις). Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη φέρουσα ικανότητα των υπό ανάπτυξη περιοχών που βρίσκονται σε περιοχές «NATURA 2000».

Προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι έμφαση θα δοθεί στους παρακάτω τομείς:

- Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των υφισταμένων Τουριστικών Επιχειρήσεων προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο δραστικά μεταβαλλόμενο εξωτερικό περιβάλλον
- Τον εκσυγχρονισμό των υφισταμένων Τουριστικών καταλυμάτων και τον εμπλουτισμό των παρεχομένων από αυτά υπηρεσιών, ο οποίος θα χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια του αντίστοιχου Μέτρου στο ύψος των 18,49 εκ. ΕΥΡΩ Δημόσιας Δαπάνης
- Την βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών του τομέα μέσω ενεργειών κατάρτισης

- Την ανάδειξη και προβολή του τουριστικού προϊόντος στην εσωτερική και εξωτερική αγορά.
- Την Ενίσχυση εναλλακτικών μορφών Τουρισμού
- Την ανάδειξη και προώθηση του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού αποθέματος που διαθέτει η Περιφέρεια.
- Την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου πέραν της περιόδου αιχμής.

Οι δράσεις του Περιφερειακού Προγράμματος θα λειτουργήσουν σε συνέργεια με τις αντίστοιχες δράσεις του Εθνικού Προγράμματος καθώς και με παρεμβάσεις στον τομέα των ανθρωπίνων πόρων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ανεργίας, την ανάδειξη δεξιοτήτων, την προώθηση της απασχόλησης και των ίσων ευκαιριών πρόσβασης στις αγορές εργασίας, οι οποίες θα υλοποιηθούν μέσω των δράσεων που προβλέπονται στον άξονα προτεραιότητας «Ανθρώπινοι Πόροι».

7.2 ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι στόχοι της νέας προγραμματικής περιόδου 2000 – 2006 θα επιτευχθούν μέσα από έξι άξονες προτεραιότητας.

ΑΞΟΝΑΣ 1 : ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΑΞΟΝΑΣ 2 : ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ 3 : ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

**ΑΞΟΝΑΣ 4 : ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟΒΑΡΟΥΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕ «ΚΟΜΒΟ ΔΙΚΤΥΩΝ»**

ΑΞΟΝΑΣ 5 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΑΞΟΝΑΣ 6 : ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Για την επίτευξη των στόχων κάθε άξονα προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, προβλέπονται συγκεκριμένα Μέτρα, μέσα στα οποία θα ενταχθούν τα ανάλογα έργα και δράσεις, έτσι ώστε το σύνολο να αποτελεί ένα συνεκτικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για την Περιφέρεια Θεσσαλίας, το οποίο σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα έργα και δράσεις του Εθνικού Σκέλους του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών θα επιτύχουν την αναπτυξιακή επιτάχυνση της Περιφέρειας.

Η αναπτυξιακή συμβολή στην Περιφέρεια μόνο από το ΠΕΠ Θεσσαλίας μπορεί να εκτιμηθεί και από την επίπτωση στην απασχόληση που εμφανίζεται στον πίνακα:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Θέσεις Εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου (Ισοδύναμα Ανθρωποέτη 12μηνιας διάρκειας)	11.215
Νέες Θέσεις Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) Πλήρους Απασχόλησης (ισοδύναμα ανθρωποέτη 12μηνιας διάρκειας).	3.636

(τα στοιχεία για τις Θέσεις εργασίας και τις Ν.Θ.Ε προέρχονται από την Ενδιάμεση Εκθεση Αξιολόγησης).

7.3 ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΞΟΝΑΣ 1 : ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ: Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα ανέρχεται σε **51.02** εκατ. ΕΥΡΩ ήτοι **6,70%** του προϋπολογισμού Δημόσιας Δαπάνης του Π.Ε.Π.

Ο άξονας αυτός αποτελεί το βασικό πυρήνα της στρατηγικής της Περιφέρειας για την περίοδο 2000-2006 σε σχέση με τους υπόλοιπους άξονες που συμβάλλουν συμπληρωματικά.

Η κομβική γεωγραφική θέση της Περιφέρειας Θεσσαλίας στο κέντρο των βασικών αναπτυξιακών αξόνων της χώρας αλλά και των δικτύων μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών αποτελεί ισχυρό παράγοντα προώθησης της συγκέντρωσης βιομηχανίας και υπηρεσιών που διαχέεται στο μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό σε ολόκληρη την Περιφέρεια δημιουργώντας τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών τομέων και την προσέλκυση επενδύσεων.

Στόχος του άξονα προτεραιότητας είναι η ενίσχυση και ενδυνάμωση αυτού του ρόλου και η διάχυση των πλεονεκτημάτων και επιπτώσεων σε όλη την Περιφέρεια και τα παραγωγικά συστήματά της.

Ο άξονας αυτός θα συμβάλλει, όχι μόνο στην ανάπτυξη της Θεσσαλίας αλλά και στον αναπροσανατολισμό και ενδυνάμωση του ρόλου της, τόσο στον εθνικό όσο και στο διεθνή καταμερισμό λειτουργιών και δραστηριοτήτων. Η Περιφέρεια πρέπει να αναδείξει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και να αποκτήσει εξειδικεύσεις και «ταυτότητα», ώστε να αξιοποιήσει αποτελεσματικά τις νέες προκλήσεις και ευκαιρίες.

Σημαντικός παράγοντας στην προσπάθεια αυτή είναι η υποστήριξη της διαμόρφωσης μιας στρατηγικής καινοτομίας και η διάχυσή της σε όλους τους παραγωγικούς τομείς και σε όλο το κοινωνικό γίνεσθαι της Περιφέρειας. Στοιχεία της στρατηγικής αυτής έχουν ήδη διαμορφωθεί στην Περιφέρεια Θεσσαλίας μέσω της υλοποίησης των Κοινοτικών πρωτοβουλιών RIS & RITTS.

Τα στοιχεία αυτά συνάδουν με το γενικότερο αναπτυξιακό σχεδιασμό της Περιφέρειας για την περίοδο 2000 – 2006.

Οι στόχοι της παρέμβασης

Η βασική επιλογή της Περιφέρειας είναι να καταστήσει την πολιτική για την καινοτομία αναπόσπαστο στοιχείο της συνολικής αναπτυξιακής πολιτικής. Ο παραγωγικός ιστός αντιμετωπίζεται ως σύνολο, το οποίο σε συνδυασμό με τις υποδομές συνιστούν ένα μεταβαλλόμενο Περιφερειακό Σύστημα Καινοτομίας. Ζητούμενο είναι η ενίσχυση του δυναμισμού που πηγάζει από την Περιφέρεια (το ανθρώπινο δυναμικό, τις επιχειρήσεις και τις υποδομές) της συνεκτικότητας και της ευελιξίας του παραγωγικού συστήματος και της διαμόρφωσης καινοτομικής κουλτούρας, ώστε η καινοτομία να είναι ο τρόπος ζωής στις οικονομικές δραστηριότητες. **Για την υλοποίηση της προοπτικής αυτής, το RIS εστιάζει σε τρεις στόχους:**

1. Τη διαμόρφωση καινοτομικής νοοτροπίας και περιφερειακής συνείδησης .
2. Την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την ανάπτυξη ευνοϊκών συνθηκών για την καινοτομία.
3. Την ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας των επιχειρήσεων .

Στα πλαίσια της πρωτοβουλίας RIS II έχει εκπονηθεί ένα σχέδιο δράσης που θα υλοποιηθεί παράλληλα με το Γ΄ ΠΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας.

Το Σχέδιο Δράσης της Περιφέρειας για την Καινοτομία αρθρώνεται γύρω από έξι άξονες δράσεων :

1. Προώθηση καινοτομικής νοοτροπίας,
2. Τεχνολογική Αναδιάρθρωση της Παραγωγικής Δομής, και την ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας των επιχειρήσεων,
3. Ανάπτυξη και προβολή υπηρεσιών της Ερευνητικής και Τεχνολογικής υποδομής καθώς και των οργανισμών στήριξης των επιχειρήσεων
4. Ανάπτυξη Ανθρώπινου δυναμικού και Επιχειρηματικών Ικανοτήτων
5. Ανάπτυξη Χρηματοδοτικών Μηχανισμών,
6. Παρακολούθηση, αξιολόγηση και ανανέωση της στρατηγικής και της ικανότητας της περιφέρειας για μάθηση και εξέλιξη.

Οι δράσεις έχουν σχεδιασθεί ώστε να επιτύχουν:

- Τη διάχυση βέλτιστων πρακτικών στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα
- Την ενίσχυση της λογικής της συνεργασίας και των δικτυώσεων ανάμεσα στις επιχειρήσεις, στην εκπαίδευση, στον Δημόσιο Τομέα και τον Κοινωνικό Τομέα.
- Την δημιουργία νέων επιχειρήσεων στα πλαίσια της νέας οικονομίας.

Οι καινοτόμες δράσεις θα υλοποιηθούν και στους παραδοσιακούς κλάδους (τρόφιμα, ποτά, έπιπλο, ξύλο, ένδυμα, μέταλλο κλπ) αλλά και στους κλάδους νέας τεχνολογίας, στον τουρισμό, στον τομέα των υπηρεσιών και υποστήριξης των επιχειρήσεων.

Στη υλοποίηση αυτής της στρατηγικής για την καινοτομία θα χρησιμοποιηθούν επιτυχημένα παραδείγματα που μορφοποιήθηκαν και λειτούργησαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων περιόδων όπως π.χ. το Κέντρο Μεταφοράς Καινοτομίας, η Θερμοκοιτίδα του EOMMEX, τα γραφεία διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του ΤΕΙ Λάρισας. Επίσης θα χρησιμοποιηθούν επιτυχημένα παραδείγματα από άλλες Περιφέρειες της Χώρας και της Ε.Ε.

Η στρατηγική αυτή θα περιλάβει και άλλες πρωτοβουλίες που θα προέλθουν, από το mainstreaming δράσεων της πρωτοβουλίας RIS, I και II από την ουσιαστικότερη δραστηριοποίηση των τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ΤΕΙ Λάρισας μέσω των γραφείων Διασύνδεσης και Διαμεσολάβησης, την προώθηση κέντρου Ηλεκτρονικού Εμπορίου από τον ΟΠΕ και την ένωση Επιμελητηρίων Λάρισας, την προώθηση συνεργασιών Διαπεριφερειακού και Διακρατικού επιπέδου κοκ.

Μέσω του άξονα αυτού θα υλοποιηθούν μέτρα και δράσεις υπέρ του δευτερογενούς και ιδιαίτερα του τομέα της Μεταποίησης (βιομηχανία – βιοτεχνία), δράσεις που αφορούν την ενίσχυση της έρευνας – τεχνολογίας και διάδοσης καινοτομίας καθώς και δράσεις ενίσχυσης του Τουρισμού και του τομέα των Υπηρεσιών.

Με τον άξονα «παραγωγικό περιβάλλον» θα επιτευχθεί ο αναπροσανατολισμός των παραγωγικών τομέων της Περιφέρειας στην αγορά και την ποιότητα. Ειδικότερα στόχους του άξονα αποτελούν η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων ο εκσυγχρονισμός των οργανωτικών και παραγωγικών διαδικασιών και η βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στόχο επίσης αποτελεί η διατήρηση της πολυτομεακότητας της παραγωγικής βάσης με την υποστήριξη επενδύσεων σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα των νέων τεχνολογιών και καινοτομίας. **Οι ειδικότεροι στόχοι του άξονα αφορούν:**

Μεταποίηση

Ο τομέας «Μεταποίηση» έχει σαν στόχο:

- Την βελτίωση του εξωτερικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων δημιουργώντας νέες ή βελτιώνοντας τις υπάρχουσες υποδομές υποστήριξης βιομηχανίας, έρευνας τεχνολογίας και διάχυσης καινοτομίας.
- Την προσέλκυση νέων παραγωγικών επενδύσεων που αξιοποιούν νέες τεχνολογίες ή την χρηματοδότηση και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων, διευρύνοντας έτσι την παραγωγική βάση της Περιφέρειας.
- Την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και ΠΜΕ όσον αφορά την οργάνωση της παραγωγής, τον βιομηχανικό σχεδιασμό, την ανάπτυξη νέων μεθόδων διοίκησης καθώς τη δημιουργία δικτύων προβολής και προώθησης προϊόντων.
- Την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και καινοτομιών σε συνεργασία με τα ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Έρευνα – τεχνολογία

Με δεδομένη την υπάρχουσα υστέρηση όσον αφορά τις περιφερειακές δομές έρευνας – τεχνολογίας και την περιορισμένη δυνατότητα διάχυσης της καινοτομίας θα επιδιωχθεί συμπληρωματικά με το τομεακό πρόγραμμα η ενίσχυση των υπάρχουσών δομών. Θα ενισχυθεί η σύνδεση επιχειρήσεων με την έρευνα και τις νέες τεχνολογίες.

Υπηρεσίες

Στον τομέα παροχής υπηρεσιών προς τις Επιχειρήσεις της Περιφέρειας που σήμερα λειτουργεί υποτυπωδώς, θα ενισχυθούν οι Μηχανισμοί Πληροφόρησης και στήριξης των ΜΜΕ (μεταποίηση – υπηρεσίες – τουρισμός)

Τουρισμός

Ο άξονας αυτός στοχεύει στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος μέσω του εκσυγχρονισμού των υφισταμένων τουριστικών καταλυμάτων και τον εμπλουτισμό των παρεχομένων από αυτά υπηρεσιών, στην βελτίωση /εκσυγχρονισμό των τουριστικών επιχειρήσεων και στην ανάδειξη και προβολή του προϊόντος αυτού στην εσωτερική (Ελληνική) και εξωτερική (Ευρωπαϊκή-διεθνή) αγορά.

Η **αναπτυξιακή επίπτωση** του άξονα προτεραιότητας στα πλαίσια του ΠΕΠ στην Περιφέρεια μπορεί να προσδιορισθεί με βάση αντιπροσωπευτικούς δείκτες εκρών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων που ακολουθούν:

ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
1. Ιδιωτικές Επενδύσεις (αριθμός επιχ/σεων)	10.000	60 επιχειρήσεις
2. Καινοτόμες δράσεις εκσυγχρονισμού ΜΜΕ	10.000	180 ΜΜΕ
3. Τουριστικά καταλύματα (κλίνες Γ' κατ. Και άνω)	22.400	700
4. Τουριστικά καταλύματα (κλίνες ενοικ. Δωματίων)	24.000	3.500
5. Τουριστικές ΜΜΕ (εκσυγχρονισμός)	330	430 (+100)
6. Αριθμός επιχειρήσεων που θα ωφεληθούν από δράσεις καινοτομίας και έρευνας.	50	150
Θέσεις Εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου (Ισοδύναμα Ανθρωποέτη 12μηνες διάρκειας)		668
Νέες Θέσεις Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) Πλήρους Απασχόλησης (ισοδύναμα ανθρωποέτη 12μηνες διάρκειας).		1.132

ΑΞΟΝΑΣ 2 : ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ: Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα ανέρχεται σε **254,023** εκατ. ΕΥΡΩ ήτοι **33.36%** του προϋπολογισμού Δημόσιας Δαπάνης του Π.Ε.Π.

Ο Τομέας της Υπαίθρου παραμένει τομέας βασικής προτεραιότητας στη διάρκεια του Προγράμματος με ιδιαίτερη συμμετοχή στην απασχόληση και στο εισόδημα ανά Α.Π.Π. της Περιφέρειας καθώς και με ιδιαίτερη σημασία στην προστασία, ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών και υδάτινων πόρων της Θεσσαλικής Υπαίθρου.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια αυτού του άξονα προτεραιότητας θα αφορούν:

Στην άρση των διαρθρωτικών προβλημάτων που χαρακτηρίζουν ιδιαίτερα τις πεδινές περιοχές: ήτοι μεγάλο μέγεθος σαν ποσοστό στο ΑΠΠ και στην απασχόληση, παραγωγή προϊόντων με γνώμονα την ποσοτική παραγωγή και την εισοδηματική στήριξη αντί του προσανατολισμού προς την αγορά και την ποιότητα, διαρθρωτική, θεσμική και διαχειριστική υστέρηση του τομέα, έλλειψη φορέων συλλογικής οργάνωσης της αγροτικής παραγωγής και εμπορίας, χαμηλή ανταγωνιστικότητα, ανορθολογική εκμετάλλευση και εξάντληση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, μεγάλη συμμετοχή στην επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος, κτλ.

Στην θεσμική και διαρθρωτική προετοιμασία του αγροτικού τομέα να αναπροσαρμόσει την παραγωγική ικανότητά του στο νέο περιβάλλον της διεθνούς απελευθέρωσης των αγορών και των αλλαγών της ΚΑΠ

Στην ανάδειξη των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων: μεγάλος και παραγωγικός κάμπος, δυνατότητες παραγωγής προϊόντων ποιότητας και πρόσβασής τους σε αγορές εσωτερικού και εξωτερικού, υψηλή εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού, σημαντική ηλικιακή ανανέωση, δυνατότητες αξιοποίησης σημαντικών θεσμοθετημένων περιοχών & οικοτόπων και ενσωμάτωσης του πολιτιστικού πλούτου στις δραστηριότητες της τοπικής ανάπτυξης.

Ειδική έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη των ορεινών, μειονεκτικών περιοχών. Στις περιοχές αυτές θα υποστηριχθεί η διαφοροποίηση των αγροτικών δραστηριοτήτων και η ανάπτυξη της πολυδραστηριότητας για την προώθηση της απασχόλησης και

της δημιουργίας εναλλακτικών εισοδημάτων, με τον σχεδιασμό και εφαρμογή «ολοκληρωμένων προγραμμάτων» τοπικής ανάπτυξης.

Όπου κριθεί απαραίτητο, επενδύσεις και δράσεις του άξονα θα ενταχθούν στον αναπτυξιακό Νόμο

Ο Τομέας θα υποστηριχθεί στα πλαίσια μιας ενιαίας στρατηγικής «ολοκληρωμένης ανάπτυξης της Υπαίθρου» με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα και την βιωσιμότητα των περιοχών της Θεσσαλικής Υπαίθρου, με παρεμβάσεις όπως:

1. Παρεμβάσεις Τομεακού κυρίως χαρακτήρα με στόχο την «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των δομών και υποδομών της Θεσσαλικής Υπαίθρου».
2. Παρεμβάσεις Χωρικού χαρακτήρα με στόχο κυρίως την Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών, μειονεκτικών περιοχών και δράσεις προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης του περιβάλλοντος.

Οι Παρεμβάσεις των μέτρων από 2.1 έως και 2.7 θα αφορούν σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές και θα έχουν τομεακό χαρακτήρα και επιλεκτική προσέγγιση προς υποδομές που στοχεύουν προϊόντα που χαρακτηρίζονται σαν στρατηγικά για την Περιφέρεια. Κυρίως το βαμβάκι, τα προϊόντα αιγοπροβατοτροφίας, τα προϊόντα ολοκληρωμένης παραγωγής και βιολογικής Γεωργίας, τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα ποιότητας. Ο στόχος αυτός βρίσκεται σε αντιστοιχία με την προτεραιότητα της Ε.Ε. και της χώρας για την ενεργητική προσαρμογή του αγροτικού τομέα στην νέα διεθνή πραγματικότητα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και στα χαρακτηριστικά της που είναι ο αυξανόμενος ανταγωνισμός, οι τάσεις απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου, η ζήτηση για προϊόντα υψηλής ποιότητας που διασφαλίζουν την προστασία του καταναλωτή και αντιστοιχούν στην σταδιακή μείωση της στήριξης των τιμών των αγροτικών προϊόντων την αποσύνδεση των ενισχύσεων από την παραγωγή με την αναθεώρηση της ΚΑΠ και στην απελευθέρωση των διεθνών αγορών του ΠΟΕ .

Στα πλαίσια αυτών των μέτρων η έμφαση θα δοθεί:

- Σε δράσεις αναδιάρθρωσης της παραγωγής, βελτίωσης της ποιότητας, μείωσης του κόστους.

- Σε δράσεις πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού της Θεσσαλικής υπαίθρου και προώθησης επιτυχημένων επιχειρηματικών πρακτικών για ανάπτυξη της διεπιστημονικής και διεπαγγελματικής συνεργασίας για αύξηση της τοπικά προστιθέμενης αξίας και σε όλα τα στάδια της αγροδιατροφικής αλυσίδας των στρατηγικών προϊόντων και δικτύωσης των παραγωγικών φορέων και ομάδων του πληθυσμού της Θεσσαλικής υπαίθρου.
- Σε δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας στην Ύπαιθρο, με έμφαση στην γυναικεία επιχειρηματικότητα εισαγωγής της καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία, πιστοποίησης και σήμανσης των ποιοτικών και παραδοσιακών προϊόντων και προώθησής τους στα δίκτυα διανομής μέχρι τον τελικό καταναλωτή.
- Σε δράσεις ενίσχυσης των υποδομών και ελέγχων της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων και περιβαλλοντικών ελέγχων διαχείρισης των εισροών στην φυτική και ζωική παραγωγή.
- Σε δράσεις αξιοποίησης της δυναμικότητας και λειτουργικότητας των αλιευτικών καταφυγίων.
- Σε δράσεις προστασίας του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, δημιουργίας συνθηκών καλής διαβίωσης των ζώων και ανάδειξης των θεσμοθετημένων περιοχών "NATURA 2000", καθώς και των οικοτόπων και βιοτόπων.
- Στην ολοκλήρωση των έργων αποθήκευσης και αξιοποίησης των επιφανειακών υδάτων με υδροαρδευτικά έργα .

Με τις δράσεις αυτές θα επιδιωχθεί ο παραγωγικός, τεχνολογικός και θεσμικός εκσυγχρονισμός του Αγροτοδιατροφικού τομέα και η ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας, της εξωστρέφειας, της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητάς του, μέσα από την βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων και του προσανατολισμού του προς την διεθνή αγορά και τις απαιτήσεις του σύγχρονου καταναλωτή.

Οι Παρεμβάσεις των μέτρων από 2.8 έως και 2.17 θα έχουν κυρίως τοπικό αναπτυξιακό χαρακτήρα, χωρικά προσδιορισμένο. Στις περιοχές των επιχειρησιακών σχεδίων των ΟΠΑΑΧ οι δράσεις και παρεμβάσεις θα στοχεύουν στην αντιμετώπιση του διαρκώς αυξανόμενου ελλείμματος του υδάτινου ισοζυγίου και την δραματική

πτώση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, την επιδείνωση της ποιότητας των νερών και της γονιμότητας των εδαφών που προκαλεί η γεωργική ρύπανση και η μη ορθολογική χρήση του νερού σε χωροταξικά προσδιορισμένες υδρολογικές λεκάνες της Περιφέρειας, με παρεμβάσεις συνεκτικού χαρακτήρα με αυτές των αντίστοιχων Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Ειδική μέριμνα θα δοθεί στην προστασία και αποκατάσταση των δασικών περιοχών και των οικισμών κυρίως ορεινών περιοχών που απειλούνται με δημογραφική κατάρρευση.

Ο άξονας συμπεριλαμβάνει ειδική κατηγορία παρεμβάσεων με αναφορά στην νομική βάση κυρίως του άρθρου 33 του καν. 1257/99, που θα έχουν χωρικό χαρακτήρα και σχεδιασμό «ολοκληρωμένης» και βιώσιμης προσέγγισης με προτεραιότητα υποστήριξης των πλέον απομακρυσμένων ορεινών, μειονεκτικών περιοχών με σημαντική υστέρηση ως προς το μέσο ΑΠΠ. Προτεραιότητα θα δοθεί σε ορεινές - απομακρυσμένες περιοχές που διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα προς αξιοποίηση.

Ο Στόχος αυτός συνδέεται με την άμεση προτεραιότητα της Ε.Ε. και της χώρας για διατήρηση της βιωσιμότητας της Υπαιθρου μέσω της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης και της παροχής υπηρεσιών για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, την διατήρηση της Ευρωπαϊκής κληρονομιάς των τοπικών κοινωνιών και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων της Υπαιθρου.

Στα πλαίσια των μέτρων από 2.8 έως και 2.17 η έμφαση θα δοθεί:

- Στην ορθολογική διαχείριση των υδάτινων και εδαφικών πόρων
- Στην προστασία και αποκατάσταση των παραδοσιακών στοιχείων του οικιστικού περιβάλλοντος και στην ήπια αξιοποίηση του τοπικού φυσικού, ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου.
- Στην πρόληψη, προστασία και αποκατάσταση του φυσικού και ιδιαίτερα του δασικού περιβάλλοντος
- Στην προσβασιμότητα, προστασία και ανάδειξη των ορεινών και ημιορεινών κέντρων ανάπτυξης των περιοχών.
- Στην δημιουργία προϋποθέσεων για την διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης του τοπικού πληθυσμού και την αντιστροφή της τάσης εξόδου του προς τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα με την διαφοροποίηση των γεωργικών

δραστηριοτήτων και την ενίσχυση της χειροτεχνίας, βιοτεχνίας και πολυδραστηριότητας για την δημιουργία εναλλακτικών εισοδημάτων.

- Στην προσέλκυση μικρής κλίμακας επενδύσεων για ανάπτυξη ήπιων μορφών δραστηριοτήτων αγροτουρισμού, βιολογικής γεωργίας, τοπικών προϊόντων και μικρής κλίμακας μεταποιητικών μονάδων για αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής.
- Στην διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών σε ομάδες του πληθυσμού και στα δύο φύλα για την πρόσβαση στην πληροφόρηση, στις υπηρεσίες ενδογενούς τοπικής ανάπτυξης και στην απασχόληση.
- Στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και του εισοδήματος των κατοίκων των περιοχών αυτών.

Σε όλα τα είδη δράσεων του άξονα, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην αύξηση των επιδεξιότητων του τοπικού πληθυσμού, στην κατάρτιση, στην πληροφόρηση και υποστήριξή του για την διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων του και την αύξηση της δυνατότητας ίσων ευκαιριών για την πρόσβαση του στην αγορά εργασίας και την συμμετοχή του στις σύγχρονες μορφές διαχείρισης και συλλογικής επιχειρηματικότητας.

Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της έμφασης θα αφορά στην υλοποίηση των ειδικών δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ μέτρο 2.9 σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα προς τις δράσεις των μέτρων του ΕΓΤΠΕ και του ΕΤΠΑ του άξονα 2.

Ο Άξονας 2 'Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαίθρου θα απορροφήσει συνολικά 254,023 εκατ. ΕΥΡΩ δηλ. το 33,36% του Προϋπολογισμού της Δημόσιας δαπάνης του ΠΕΠ.

Μέρος των παραπάνω πόρων θα χρηματοδοτήσει «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις» στις ορεινές –μειονεκτικές περιοχές, με πόρους ΕΓΤΠΕ που θα προέλθουν από το σύνολο των πόρων του Μέτρου 2.13 και μέρος των πόρων των Μέτρων 2.2, 2.8, 2.11 και το 2.17 ήτοι 29,53 εκατ.ΕΥΡΩ το οποίο αντιστοιχεί στο 3,87% του Προϋπολογισμού της Δημόσιας δαπάνης του ΠΕΠ. Οι πόροι των παραπάνω «Ολοκληρωμένων παρεμβάσεων» αφορούν μόνο στις περιοχές που θα επιλεγούν με ευθύνη της Περιφέρειας, ενώ ο τρόπος εφαρμογής τους θα καθορισθεί στα πλαίσια των γενικών αρχών του μοντέλου που θα χρησιμοποιηθεί από το Υπ. Γεωργίας και

θα συμφωνηθεί με την Περιφέρεια. Επιπλέον αυτών, πόροι του ΠΕΠ Θεσσαλίας και ειδικά των Μέτρων 2.9 του ΕΚΤ και των Μέτρων 2.10 και 2.12 του ΕΤΠΑ συνολικού προϋπολογισμού 41,74 εκατ. ΕΥΡΩ πού αντιστοιχούν στο 5,48% του Προϋπολογισμού της Δημόσιας δαπάνης του ΠΕΠ θα διατεθούν για ενίσχυση των Ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε ορεινές - μειονεκτικές περιοχές της Θεσσαλίας. Από αυτούς τους πόρους του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ (συνολικά 41.740.000 ευρώ) το 70,74% (29,53 εκ. ευρώ) θα κατευθυνθεί στις περιοχές που θα επιλεγούν με ευθύνη της Περιφέρειας και το υπόλοιπο 29,25% (12,21 εκ.ευρώ) στις περιοχές πού θα επιλεγούν και θα χρηματοδοτηθούν από το μονοταμειακό (ΕΓΤΠΕ) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Υπουργείου Γεωργίας και θα υλοποιηθούν με ευθύνη του σε επιλεγμένες ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της Περιφέρειας.

Συνολικά οι πόροι για τις ειδικές παρεμβάσεις σε ορεινές – απομακρυσμένες περιοχές στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ανέρχονται σε 70,78 εκατ. ΕΥΡΩ και αντιστοιχούν στο 9,30% του Προϋπολογισμού της Δημόσιας δαπάνης του Π.Ε.Π. Εκτός αυτών των πόρων στις παραπάνω ορεινές - απομακρυσμένες περιοχές που θα υλοποιηθούν οι Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις θα υπάρξει συνέργια και συμπληρωματικότητα με συμβατικές ενέργειες των Μέτρων 2.8 έως και 2.12 του άξονα Β πού αφορούν επίσης ορεινές - μειονεκτικές περιοχές, αλλά δεν θα έχουν τον χαρακτήρα των ειδικών παρεμβάσεων.

Η αναπτυξιακή επίπτωση του άξονα προτεραιότητας στα πλαίσια του ΠΕΠ στην Περιφέρεια μπορεί να προσδιορισθεί με βάση αντιπροσωπευτικούς δείκτες εκρών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων που ακολουθούν:

ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
1. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	75.000 Αγροτικές εκμ/σεις του Μητρώου Αγροτών	880 Σχέδια Βελτίωσης
	100 βιοκαλλιεργητές με 10000 στρέμματα	+ 22 πιστοποιημένοι βιοκαλλιεργητές με 1.700 στρέμματα
2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ	Προϊόντα ΠΟΠ 8	Προϊόντα ΠΟΠ ΠΓΕ 15 (+7)
3. ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ –ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΡΓΑ (αρ. αγροκτημάτων)	Παρεμβάσεις σε αγροκτήματα	26
4. ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ	19	24 (+ 5)
5. ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΒΙΟΤΟΠΟΥΣ		4
6. ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	15000 κτην/κές εκμ/σεις	60
7. ΤΑΜΙΕΥΣΗ –ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΝΕΡΩΝ		Όγκος φράγματος (+ 600.000 μ3)
8. ΟΔΟΙ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗΣ (Επαρχιακό δίκτυο)	0	150 χιλιόμετρα περίπου
9. ΔΑΣΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ (χλμ)		50
10. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ		7
11. ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		62
12. ΣΧΕΔΙΑ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		30
Θέσεις Εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου		3630
Νέες Θέσεις Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) Πλήρους Απασχόλησης		1027

(τα στοιχεία για τις Θέσεις εργασίας και τις Ν.Θ.Ε προέρχονται από την Ενδιάμεση Εκθεση Αξιολόγησης).

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ: Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα ανέρχεται σε **161,91** εκατ. ΕΥΡΩ Δημόσιας Δαπάνης, ήτοι ποσοστό **21,26%** επί του συνόλου της Δημόσιας Δαπάνης του ΠΕΠ.

Ο άξονας αυτός θα υποστηρίξει μαζί με τους άλλους άξονες τον κεντρικό στρατηγικό στόχο της Περιφέρειας στην νέα προγραμματική περίοδο. Επιδίωξη του άξονα αυτού είναι να συμβάλει στην βελτίωση των συνθηκών για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εργασίας των κατοίκων της Περιφέρειας τόσο στην ύπαιθρο όσο και στα αστικά κέντρα έως και 3^{ου} επιπέδου. Οι βασικές παρεμβάσεις στα πλαίσια αυτού του άξονα θα αφορούν αφενός στην ολοκλήρωση των υποδομών στους τομείς Περιβάλλοντος, Εκπαίδευσης και Υγείας-Πρόνοιας και αφετέρου στην ενδυνάμωση του αναπτυξιακού ρόλου των μεγάλων αστικών κέντρων, ώστε αυτά να γίνουν ικανά μέσω της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων τους να απορροφήσουν σημαντικό μέρος της αναμενόμενης λόγω των μελλοντικών εξελίξεων στην ΚΑΠ επιτάχυνσης και ένταξης της «γεωργικής εξόδου» και να μετεξελιχθούν σε σύγχρονα Διοικητικά και Τεχνολογικά Κέντρα.

Τα κέντρα αυτά θα αποτελέσουν μελλοντικούς πόλους έλξης λόγω της διαρκώς αυξανόμενης κινητικότητας των πολιτών σαν απόρροια της ανάπτυξης της Οικονομίας προς νέους κλάδους και τομείς απασχόλησης αλλά και των συνθηκών ευελιξίας στις αγορές εργασίας που θα επικρατήσουν.

Στα κέντρα αυτά θα στηριχθεί βασικά η επίτευξη του στρατηγικού στόχου για την Περιφέρεια Θεσσαλίας με την προσέλκυση δραστηριοτήτων υψηλού επιπέδου Υπηρεσιών και Τεχνολογίας. Στα Αστικά Κέντρα και με βάση τόσο την ταξινόμησή τους όσο και τις μελλοντικές προοπτικές τους όπως αυτές παρουσιάζονται στο χωροταξικό σχέδιο της Περιφέρειας υπάρχουν ουσιαστικά δύο ζώνες Ανάπτυξης

1. Η Ανατολική με κυρίους πόλους την Λάρισα και τον Βόλο και δευτερεύοντες τους Αλμυρό – Ευξεινούπολη, το Βελεστίνο και τον Τύρναβο,
2. Η Δυτική με κυρίους πόλους την Καρδίτσα και τα Τρίκαλα και δευτερεύοντες τους Σοφάδες, το Μουζάκι, την Πύλη και την Καλαμπάκα.

Οι πόλοι αυτοί λόγω της γεωγραφικής γειννίας τους αλλά και λόγω των δυνατοτήτων ανάπτυξης οικονομιών κλίμακας και συμπληρωματικοτήτων σε πολλές

παλαιές αλλά και νέες δραστηριότητες μέσω συνεργασιών και δικτυώσεων, μπορούν να εξελιχθούν σε ισχυρά δίπολα και ισχυρούς πόλους ανάπτυξης πολύ μεγαλύτερης εμβέλειας τόσο από την σημερινή τους αλλά και από αυτή που θα είχαν με την κοινότυπη οπτική των προοπτικών τους.

Πέραν των δύο αυτών αστικών δίπολων στην Περιφέρεια υπάρχει ένα ευρύ δίκτυο οικιστικών κέντρων μεγαλύτερου ή μικρότερου επιπέδου, που αποτελούν Ζώνες ανάπτυξης, εξαρτημένες κατά βάση από τα μεγάλα αστικά κέντρα των οποίων αποτελούν δορυφόρους. Στα μικρότερα αυτά κέντρα εξαντλείται σε μεγάλο βαθμό η τάση συγκέντρωσης του πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα. Υπό την έννοια αυτή ο στόχος του άξονα προτεραιότητας για βελτίωση των συνθηκών ποιότητας Ζωής, τον προσδιορισμό και την ανάδειξη της αναπτυξιακής ταυτότητας και του ρόλου των αστικών κέντρων, θα αφορά υπό την ευρεία έννοια το σύνολο του οικιστικού δορυφορικού πλέγματος κάθε μεγάλου αστικού κέντρου.

Τα 2^{ου} επιπέδου κέντρα σύμφωνα με τον χωροταξικό σχεδιασμό θα αποτελέσουν πόλους ανάπτυξης της τάσης αστυφιλίας που προέρχεται από την εγκατάλειψη των χωριών της Θεσσαλικής Υπαιθρου.

Όλες οι δράσεις θα υλοποιηθούν στα πλαίσια της αναβάθμισης των αστικών κυρίως κέντρων της Περιφέρειας και ανάλογα με τα ειδικά προβλήματα που εμφανίζει κάθε ένα από αυτά. Εξαίρεση θα αποτελέσουν οι δράσεις και παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του Μέτρου για την «ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη σε τοπικές Ζώνες μικρής κλίμακας». Οι δράσεις αυτές θα αφορούν συγκεκριμένες υποβαθμισμένες περιοχές αστικών κέντρων οι οποίες θα επιλεγούν με την συνεργασία Εθνικών Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών με βάση στατιστικές και ποιοτικές παραμέτρους. Οι δράσεις για τους ανθρώπινους πόρους των σχεδίων αυτών θα ενισχυθούν από το ειδικό Μέτρο ΕΚΤ του Άξονα. Γενικότερα όμως, οι δράσεις για τους ανθρώπινους πόρους του Άξονα θα ενισχυθούν από τα αντίστοιχα Μέτρα του Άξονα 5 «Ανθρώπινοι Πόροι».

Η στρατηγική στον τομέα του περιβάλλοντος έχει αναπτυχθεί στο Κεφάλαιο 2.1 Όσον αφορά στον τουρισμό, ο άξονας στοχεύει στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος με δράσεις συμπληρωματικές του άξονα 1 και σε συνάρτηση με την στρατηγική του Κεφαλαίου 2.1. Οι δράσεις αυτές αφορούν στην ανάδειξη και αξιοποίηση τουριστικών και πολιτιστικών κέντρων, ειδικότερα δε αφορούν στην

διαφοροποίηση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος κυρίως με βάση την ενσωμάτωση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε αυτό.

Επίσης στον Άξονα θα περιληφθούν και δράσεις της Κοινωνίας της Πληροφορίας στα πλαίσια των Μέτρων 3.1 «Υποδομές Υγείας-Πρόνοιας», 3.2 «Αστικές Παρεμβάσεις» και 3.7 «Ενίσχυση και Δημιουργία Υποδομών Εκπαίδευσης» συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 2.4 εκ. ΕΥΡΩ. Οι δράσεις που θα επιλεγούν θα είναι σε απόλυτη συνάφεια και συμπληρωματικότητα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Κοινωνία της Πληροφορίας".

ΑΞΟΝΑΣ 4 : ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟΒΑΡΟΥΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕ «ΚΟΜΒΟ ΔΙΚΤΥΩΝ»

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ: Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα 4 ανέρχεται σε **249,53** εκατ. ΕΥΡΩ Δημόσιας Δαπάνης, ή ποσοστό **32,77%** επί του συνόλου της Δημόσιας Δαπάνης του προγράμματος.

Η γεωγραφική θέση της Περιφέρειας αν και εξακολουθεί να αποτελεί θετικό συγκριτικό πλεονέκτημα βαρύνεται με το μειονέκτημα «θέσης» ολόκληρου του Ελλαδικού Χώρου λόγω της μεγάλης του απόστασης από τα οικονομικά κέντρα και τις αγορές της Ευρώπης. Για την άρση αυτού του μειονεκτήματος θα πρέπει να συνεχιστεί η προσπάθεια ολοκλήρωσης σύνδεσης της Θεσσαλίας με τους Διευρωπαϊκούς άξονες και ιδιαίτερα με την Εγνατία οδό. Παράλληλα πρέπει να ολοκληρωθούν οι διαπεριφερειακοί άξονες που συνδέουν την Περιφέρεια με την Δ. Μακεδονία, Ήπειρο και Στερεά Ελλάδα καθώς και οι βασικοί ενδοπεριφερειακοί άξονες μεταξύ των μεγάλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας.

Το πλέγμα των αξόνων μεταφορών θα ενισχυθεί με την κατασκευή παρακάμψεων των αστικών κέντρων της Περιφέρειας με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και του οικονομικού ρόλου των μεγάλων αστικών κέντρων και τη βελτίωση αξιοποίησης των νέων και των υπό ολοκλήρωση μεταφορικών υποδομών.

Οι οδικοί αυτοί άξονες μαζί με την ολοκλήρωση των σιδηροδρομικών παρεμβάσεων (Θεσσαλικό τμήμα του βασικού κορμού Αθηνών – Θεσσαλονίκης, γραμμή Λάρισας - Βόλου και του τμήματος Παλαιοφαρσάλων -Καλαμπάκας), την ενίσχυση σε υποδομές του λιμένα του Βόλου και άλλων μικρότερων λιμένων στα Νησιά των Σποράδων και στις άλλες παράκτιες περιοχές, και τον εκσυγχρονισμό των στρατιωτικών αεροδρομίων Λάρισας και Ν. Αγχιάλου, θα αποτελέσουν την ραχοκοκαλιά των βασικών υποδομών και θα συμβάλουν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Κεντρικός στόχος του άξονα είναι η αξιοποίηση της κεντροβαρούς θέσης της Περιφέρειας και η ανάδειξη της σε στρατηγικό «κόμβο δικτύων» με τη δημιουργία συγχρόνων υποδομών που θα αποτελέσουν ισχυρό παράγοντα για την προσέλκυση επενδύσεων και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών της τομέων.

Το κύριο βάρος του συγκεκριμένου άξονα προτεραιότητας δίνεται στην συμπλήρωση και στην κάλυψη των μεγάλων αναγκών της Περιφέρειας σε βασικές μεταφορικές υποδομές, αξιοποιώντας και ολοκληρώνοντας παράλληλα εκείνες που δημιουργήθηκαν κυρίως κατά το Β' ΚΠΣ, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο και συνεκτικό δίκτυο μεταφορών που θα συμβάλλει στην επιτάχυνση της «οικονομικής ενσωμάτωσης» της Περιφέρειας στο Βόρειο Τόξο και ταυτόχρονα στην άρση της απομόνωσης κυρίως της Δυτικής Θεσσαλίας και στην προσέλκυση επενδύσεων.

Η σύνδεση της Περιφέρειας με τους μεγάλους άξονες των μεταφορών δημιουργεί τις προϋποθέσεις επιτάχυνσης των αναπτυξιακών διαδικασιών και συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό και στην ανάπτυξη των παραγωγικών τομέων στηρίζοντας μεγάλο φάσμα νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Η μείωση των χρονοαποστάσεων προς τις όμορες Περιφέρειες και η σύνδεση της Θεσσαλίας με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών θα ενισχύσει την εξαγωγική και την επιχειρηματική δραστηριότητα και θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις προώθησης των προϊόντων και ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων στους τομείς των υπηρεσιών και της νέας οικονομίας που θα αυξήσουν σημαντικά την εξωστρέφεια της Περιφέρειας.

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος η Θεσσαλία θα αποτελέσει τον συνδυαστικό κρίκο τόσο με την υπόλοιπη χερσαία Ελλάδα όσο και με τις νέες αγορές στο βόρειο τόξο.

Οι επιμέρους ειδικοί στόχοι του άξονα διαμορφώνονται ως εξής:

- Ανάπτυξη σύγχρονων δικτύων μεταφορών που θα στηρίζουν το παραγωγικό σύστημα της Περιφέρειας και θα συμβάλλουν στην αξιοποίηση την κεντρικής θέσης στον άξονα των Εθνικών και Ευρωπαϊκών Δικτύων
- Ανάδειξη την Περιφέρειας σε διαμετακομιστικό κέντρο με την ανάπτυξη δικτύου συνδυασμένων μεταφορών
- Δημιουργία δικτύου σύνδεσης των κυριότερων αστικών και ημιαστικών κέντρων της Περιφέρειας

Ο συγκεκριμένος άξονας του ΠΕΠ Θεσσαλίας εμφανίζει μεγάλο βαθμό συνέπειας με το Σχέδιο Ανάπτυξης της χώρας και συγκεκριμένα με τον άξονα που αναφέρεται στην ενίσχυση των βασικών υποδομών και ιδιαίτερα στον τομέα των Μεταφορών.

Οι παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται σ' αυτόν τον άξονα προτεραιότητας του ΠΕΠ και οι οποίες αναφέρονται κυρίως στο οδικό δίκτυο, στις λιμενικές υποδομές και κατά δεύτερο λόγο σε σημειακές παρεμβάσεις στις σιδηροδρομικές μεταφορές, είναι απόλυτα συμπληρωματικές με μεγάλο βαθμό συνέργειας με τους μεγάλους οδικούς άξονες και λιμενικές υποδομές που περιλαμβάνονται στο αντίστοιχο Τομεακό Πρόγραμμα.

Τέλος, ο άξονας αυτός εμφανίζει, άμεση συνέργεια και μεγάλη συμπληρωματικότητα με τον άξονα 1 **«ενίσχυσης του παραγωγικού περιβάλλοντος»** δημιουργώντας τις προϋποθέσεις προσέλκυσης των επενδύσεων, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, της εξαγωγικής δραστηριότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας της Περιφέρειας. Επίσης έχει συνέργεια με τον άξονα 3 **«βελτίωσης της ποιότητας ζωής»**.

ΑΞΟΝΑΣ 5: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ: Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα ανέρχεται σε **37.753 εκατ. ΕΥΡΩ** Δημόσιας Δαπάνης ήτοι ποσοστό **4,96%** στο σύνολο του προγράμματος.

Οι δράσεις που προβλέπονται στον συγκεκριμένο άξονα προτεραιότητας είναι βασισμένες στις Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Εθνικό σχέδιο δράσης για την απασχόληση, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Υπουργείου Εργασίας, τις εμπειρίες του προηγούμενου Κ.Π.Σ, το παράδειγμα των ΤΣΑ και τα στοιχεία που προκύπτουν από μελέτες που έχουν εκπονηθεί στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Ο άξονας αναφέρεται σε ενέργειες κατάρτισης, προώθησης της απασχόλησης με ταυτόχρονη δημιουργία δομών οι οποίες είναι ενταγμένες σε ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης παρέμβασης και λειτουργούν συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τις δράσεις των τομεακών προγραμμάτων καθώς και με εκείνες που θα αναληφθούν στο πλαίσιο υλοποίησης των κοινοτικών πρωτοβουλιών. Επίσης τα μέτρα του άξονα διαχέονται σε όλο το πρόγραμμα και αποτελούν συμπληρωματικές δράσεις ειδικά στα πλαίσια των «ολοκληρωμένων προσεγγίσεων» στους άξονες της «Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης της Υπαίθρου», και «Ποιότητα Ζωής».

Οι δράσεις του άξονα συμβάλλουν στην διατήρηση και την δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων οι οποίες ανταποκρίνονται στις προοπτικές απασχόλησης στην Περιφέρεια.

Οι ενέργειες αναφέρονται σε εργαζόμενους και ανέργους με ιδιαίτερη βαρύτητα στους μακροχρόνια ανέργους, στους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, στα άτομα που απειλούνται ή και υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό και στις γυναίκες.

Η χωρική και κλαδική αναφορά σχετίζεται με περιοχές και κλάδους υψηλής ανεργίας με την ανάληψη τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, ενώ οι συμπληρωματικές δράσεις σχετίζονται με την δημιουργία δομών, που θα συμβάλουν αφ' ενός στην εξασφάλιση προϋποθέσεων για την ένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας και αφ' ετέρου την προώθηση της απασχόλησης μέσω της λειτουργίας των δομών αυτών.

Με βάση τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας Θεσσαλίας, την αναγνωρισμένη ανάγκη για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων της Περιφέρειας και σύμφωνα με την υφιστάμενη κοινωνικο-οικονομική δομή και τις

αναμενόμενες εξελίξεις, οι παρεμβάσεις για τα θέματα του ανθρώπινου δυναμικού σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις του τομεακού προγράμματος εκτιμάται ότι θα επιφέρουν τα παρακάτω αποτελέσματα:

- Διατήρηση και ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων των ανέργων.
- Στήριξη και ενίσχυση ανέργων σε περιοχές και τομείς υψηλής ανεργίας.
- Άμβλυση των συνθηκών που οδηγούν στο κοινωνικό αποκλεισμό και προώθηση της απασχόλησης των αποκλεισμένων ατόμων.
- Συμφιλίωση του οικογενειακού και εργασιακού βίου.
- Αύξηση του αριθμού των χρηστών των κοινωνικών υπηρεσιών ιδιαίτερα των γυναικών.
- Προώθηση της απασχόλησης στον κοινωνικό τομέα και προώθηση των γυναικών στην αγορά εργασίας–Ενεργοποίηση τοπικών φορέων για την προώθηση της απασχόλησης.
- Σύνδεση των ενεργειών του ΠΕΠ – Θεσσαλίας με ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Τα ειδικότερα Αποτελέσματα που αναμένονται είναι:

- 1. Για τους ανέργους :** η παροχή κατάρτισης θα συμβάλει στην ανάπτυξη ή και προσαρμογή των δεξιοτήτων τους και θα ενισχύσει τα εφόδια που θα τους επιτρέψουν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή και να διατηρήσουν την απασχόληση τους. Η ιδιαίτερη βαρύτητα που θα δοθεί στους τομείς του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, του τουρισμού, των ΜΜΕ και της Έρευνας και Τεχνολογίας, υγείας – πρόνοιας οικονομίας-διοίκησης και μεταφορών, θα συμβάλλει σημαντικά στην καταπολέμηση της ανεργίας
- 2. Για τις περιοχές και τους τομείς υψηλής ανεργίας:** η ενίσχυση των ανέργων και κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων καθώς και η παροχή κινήτρων θα συμβάλει στην ομαλότερη ένταξη και επανένταξη τους στην αγορά εργασίας, ή και θα διασφαλίσει τις προϋποθέσεις για την συνταξιοδότησή τους. Η ενεργοποίηση των τοπικών φορέων θα συμβάλει ουσιαστικά στην προώθηση της απασχόλησης.

3. **Για τις αστικές και αγροτικές περιοχές:** η απόκτηση και ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής με ταυτόχρονη προώθηση της απασχόλησης και πολυαπασχόλησης.
4. **Για τις δομές:** η δημιουργία νέων δομών κοινωνικών υπηρεσιών θα δώσει την δυνατότητα να συνδυασθεί ο οικογενειακός και εργασιακός βίος, θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας στον κοινωνικό τομέα και θα διασφαλίσει ένα καλύτερο πλαίσιο ίσων ευκαιριών.
5. **Για τις γυναίκες:** οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις θα συμβάλουν στην ευκολότερη είσοδο των γυναικών στην αγορά εργασίας και την προώθηση διασφάλισης της ισότητας ευκαιριών των δύο φύλων.

Για την μέτρηση των επιπτώσεων του άξονα στην ανάπτυξη της Θεσσαλίας, μεταξύ των αντιπροσωπευτικών δεικτών είναι και ο δείκτης που αφορά τον αριθμό των ατόμων που θα καταρτισθούν από το συνολικό ενεργό πληθυσμό της Περιφέρειας.

ΑΞΟΝΑΣ 6: ΕΦΑΡΜΟΓΗ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ: Η χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα ανέρχεται σε **7.17** εκατ. ΕΥΡΩ ή ποσοστό **0,94%** επί του συνόλου της Δημόσιας Δαπάνης του προγράμματος.

Οι ενέργειες του άξονα αυτού στόχο έχουν την υποστήριξη της ομαλής υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος, των αξόνων προτεραιότητας, των μέτρων και των δράσεων που περιλαμβάνονται εντός αυτών.

Οι ενέργειες αυτές αφορούν κυρίως στον προγραμματισμό και σχεδιασμό, στην προετοιμασία, στην αξιολόγηση, στην παρακολούθηση, στην δημοσιότητα, στην εφαρμογή και τον έλεγχο του προγράμματος.

Οι ενέργειες εφαρμογής συνίσταται ιδίως στην προμήθεια αγαθών και λήψη υπηρεσιών, στην ανάληψη λειτουργικών δαπανών και κάθε άλλης απαραίτητης δαπάνης που θα απαιτηθεί για την αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

8.1 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **33,737** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **13,28%** της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **4,43%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο εμπεριέχει προς υλοποίηση ενέργειες με αντιστοιχία στην Νομική Βάση του Κεφαλαίου Ι, του καν. ΕΕ 1257/99 και της τροποποίησης του με τον καν. 1783/2003, που αφορούν καθεστώτα ενισχύσεων για ενθάρρυνση των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις κυρίως φυτικής παραγωγής.

Γενικά οι ενισχύσεις στα πλαίσια του παρόντος καθεστώτος μπορούν να χορηγηθούν σε επενδύσεις που δεν οδηγούν σε αύξηση της παραγωγής, πλην περιπτώσεων όπου υπάρχουν διέξοδοι για την διάθεσή τους. Σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης στην οποία θα πραγματοποιηθούν επενδύσεις (την ημερομηνία ένταξης του δικαιούχου στο καθεστώς) θα πρέπει να πληρεί τις ελάχιστες προϋποθέσεις (ελάχιστα πρότυπα) σχετικά με το περιβάλλον, την υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων. Οι ελάχιστες αυτές προϋποθέσεις εξειδικεύονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού.

Σε επίπεδο επενδύσεων στη περίπτωση θέσπισης νέων ελαχίστων προϋποθέσεων (νεοεισαχθέντα ελάχιστα πρότυπα) για το περιβάλλον, την υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με αυτές τις προϋποθέσεις. Σε αυτή την περίπτωση είναι δυνατόν να χορηγείται ενίσχυση και να προβλέπεται περίοδος χάριτος για τη συμμόρφωση με τα νέα αυτά πρότυπα μέχρι το τέλος της επενδυτικής περιόδου.

Η προϋποθεση της ηλικίας του νέου γεωργού θα πρέπει να υφίσταται κατά τον χρόνο της εγκατάστασης, ενώ η προϋπόθεση της 5ετίας από την 1^η εγκατάσταση θα

πρέπει να υφίσταται κατά τον χρόνο ένταξης στο καθεστώς των επενδύσεων στις Γ.Ε.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού 2075/00, σε εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε αγροτικές περιοχές, όπου τα διαρθρωτικά προβλήματα που προκαλεί το πολύ μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων είναι τέτοια ώστε καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη η τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 5 του Καν. 1257/99 από τις εν λόγω εκμεταλλεύσεις (βιωσιμότητα, ελάχιστες προϋποθέσεις για περιβάλλον, υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων, επαγγελματική επάρκεια του δικαιούχου, είναι δυνατή η χορήγηση ενίσχυσης μέχρι 31.12.02 για επενδύσεις μέχρι 25.000 ΕΥΡΩ, ώστε αυτές οι εκμεταλλεύσεις να μπορέσουν μέσα σε διάστημα 3 ετών από την ημερομηνία χορήγησης να προσαρμοστούν στις παραπάνω προϋποθέσεις.

Η παρέκκλιση αυτή θα εφαρμοστεί στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια οικονομικής βιωσιμότητας όπως αυτά καθορίζονται από το Υπουργείο Γεωργίας.

ΣΤΟΧΟΙ

Στα πλαίσια του Επενδυτικού σχεδίου επιδιώκουν έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους στόχους:

- Μείωση του κόστους παραγωγής,
- Βελτίωση και αναπροσανατολισμό της παραγωγής,
- Τη διατήρηση και ενίσχυση ενός βιώσιμου κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές,
- Την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων και τη διατήρηση και δημιουργία θέσεων απασχόλησης, με στόχο τη διασφάλιση καλύτερης εκμετάλλευσης του υφιστάμενου εγγενούς δυναμικού,
- Τη βελτίωση των όρων εργασίας και διαβίωσης,
- Τη διατήρηση και προώθηση καλλιεργητικών συστημάτων χαμηλών εισροών,
- Διαφύλαξη και προώθηση αειφόρου γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας, η οποία θα είναι συμβατή με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις,
- την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προώθηση ίσων ευκαιριών για τους άνδρες και τις γυναίκες, ιδίως μέσω της στήριξης σχεδίων που προωθούνται και υλοποιούνται από γυναίκες.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Γεωργοί, φυσικά και Νομικά πρόσωπα και συνεργαζόμενες εκμ/σεις

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Υπ. Γεωργίας.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σε όλη την Περιφέρεια

8.2 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **3,23** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **1,27%** της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **0,42%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο εμπεριέχει προς υλοποίηση ενέργειες με αντιστοιχία στην Νομική Βάση του Άρθρου 33 του καν. ΕΕ 1257/99 και της τροποποίησης του με τον καν. 1783/2003.

Στα πλαίσια του μέτρου ενισχύονται επενδύσεις που έχουν σχέση:

- με τοπικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με τη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής, καθώς και με τη γεωργική παραγωγή και τα τοπικά προϊόντα,
- με συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποστήριξη της εμπορίας γεωργικών προϊόντων ποιότητας, καθιέρωση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, κατάρτιση προσωπικού για την εφαρμογή των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, προώθηση προϊόντων ποιότητας, προώθηση εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων.

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι του Μέτρου είναι η τεχνική υποστήριξη για προσαρμογή στην διεθνή αγορά και οικονομία των στρατηγικών προϊόντων βαμβακιού, αιγοπροβατοτροφείας, βοείου κρέατος και οπωρο-κηπευτικών, η υποστήριξη της εμπορίας των προϊόντων ποιότητας και η ανάπτυξη τοπικών πρωτοβουλιών, ανάδειξης περιβαλλοντικών και πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Ο.Τ.Α, αρμόδια ΝΠΙΔ και ενδιάμεσοι φορείς, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Υπ. Γεωργίας.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σε όλη την Περιφέρεια

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Αγρότες, Φορείς και κάτοικοι της Θεσσαλικής Υπαιθρου

8.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **7,91** εκ ΕΥΡΩ Δ.Δ ήτοι **3,11%** της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **1,04%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο αφορά την Δημιουργία και βελτίωση υποδομών που σχετίζονται με την βελτίωση της ποιότητας και ανάπτυξη στην γεωργία και κτηνοτροφία και περιλαμβάνει την υλοποίηση των παρακάτω ενεργειών:

1. Κατασκευή κτιριακών υποδομών, προμήθεια εξοπλισμού και υλικών για τον έλεγχο και βελτίωση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων και προστασίας της αγροτικής παράδοσης και ενίσχυσης συλλογικών υποδομών βιολογικής γεωργίας και τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
2. αγροτικό εξηλεκτρισμό κατά προτίμηση συλλογικών έργων
3. αγροτική οδοποιία
4. κτηνοτροφικά πάρκα
5. βελτίωση – διαχείριση βοσκοτόπων

ΣΤΟΧΟΙ

- Παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων με βελτιωμένη ποιότητα.
- Διασφάλιση δημόσιας υγείας με έλεγχο υπολειμματικότητας και εφαρμογής προληπτικών ελέγχων τήρησης διεθνών και κοινοτικών οδηγιών και προδιαγραφών ποιότητας των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων
- Προστασία του Περιβάλλοντος με μείωση της χρήσης αγροχημικών και περιβαλλοντική διαχείριση γεωργικών και κτηνοτροφικών ζωνών.
- Βελτίωση ποιότητας ζωής στους οικισμούς της Θεσσαλικής Υπαίθρου
- Μείωση κόστους παραγωγής της κτηνοτροφίας

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Περιφερειακά Κέντρα, Ερευνητικά Κέντρα, αρμόδιοι φορείς ποιοτικού ελέγχου, ΟΤΑ, Συλλογικοί Φορείς Ιδιωτών, Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Υπ. Γεωργίας, ΝΑ, ΟΤΑ, αρμόδιοι φορείς ποιοτικού ελέγχου, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σε όλη την Περιφέρεια

8.4 ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΝ & ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **9,92** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ.ήτοι **3,91%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **1,30%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο αφορά στην λειτουργική ολοκλήρωση, εκσυγχρονισμό και βελτίωση των αλιευτικών καταφυγίων, στην προστασία και ανάδειξη των υδάτινων πόρων αλιείας παράκτιων, παραλίμνιων και παραποτάμιων περιοχών.

Οι ως άνω δράσεις προϋποθέτουν την ύπαρξη επιχειρησιακού σχεδίου και επαρκούς φορέα διαχείρισης του.

Το Μέτρο έχει ως Νομική βάση το Άρθρο 2 (6^η-7^η-8^η παύλα) του καν. 1263/99

ΣΤΟΧΟΙ

- Αξιοποίηση της δυναμικότητας και λειτουργικότητας των υποδομών ελλιμενισμού των αλιευτικών σκαφών.
- Προστασία των αλιευτικών πόρων.
- Αύξηση της απασχόλησης στην αλιεία.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, **ΟΤΑ, Περιφέρεια, κ.λ.π.**

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σε όλη την Περιφέρεια.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Αλιείς και Φορείς της Θεσσαλίας

8.5 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **13,23** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **5,21%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **1,74%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο αφορά την προστασία του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την Γεωργία, δασοκομία, την διατήρηση του τοπίου, καθώς και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων.

Το Μέτρο εμπεριέχει προς υλοποίηση τρεις τύπους ενεργειών με αντιστοιχία στην Νομική Βάση του Άρθρου 33 , 11^Η παύλα του καν. ΕΕ 1257/99 και το Άρθρο 33, 2^η παύλα και 52(3) 1260/99

Ενέργεια Α: Αφορά στην υλοποίηση προγραμμάτων Μετεγκαταστάσεων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που ευρίσκονται εντός οικισμών της υπαίθρου, καθώς και παράλληλων εγκαταστάσεων χειρισμού και επεξεργασίας των αποβλήτων. Ελάχιστες προϋποθέσεις σχετικά με το περιβάλλον, την υγιεινή και την καλή διαβίωση των ζώων θα περιληφθούν στο συμπλήρωμα προγραμματισμού.

Ενέργεια Β: Αφορά στην ανάδειξη των περιοχών του δικτύου «NATURA 2000» καθώς και μη ενταγμένων, αλλά ευαίσθητων οικοσυστημάτων και βιοτόπων παραποτάμιων, παραλίμνιων και παράκτιων περιοχών, με αυστηρά κριτήρια επιλογής που θα οριστούν στο συμπλήρωμα προγραμματισμού, με την εκπόνηση και υλοποίηση μελετών (**δεν είναι επιλέξιμες μελέτες διαχείρισης που ήδη έχουν εκπονηθεί**) και έργων κυρίως προστασίας, αποκατάστασης και ανάδειξης των περιοχών και του τοπίου και διαχείρισης της διακίνησης επισκεπτών, φύλαξης, δημιουργία κέντρων και περιπτέρων Πληροφόρησης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, υλικού ενημέρωσης, χάραξη και οργάνωση μονοπατιών και διαδρομών και λοιπών δράσεων. Για τις δράσεις στις περιοχές «NATURA 2000» θα υπάρχει συμπληρωματικότητα και συντονισμός με το ΕΠΕΡ 2, το ΕΠΕΡ 3 και με το πρόγραμμα LIFE.

Ενέργεια Γ: αφορά την υλοποίηση προγραμμάτων αναδασμού και Παράλληλων έργων όπως: Εκπόνηση και εφαρμογή τοπογραφικών μελετών Αναδασμών για την

συνένωση εγκατεσπαρμένων μικρών αγροτεμαχίων σε μεγάλα αγροτεμάχια κανονικού ορθογώνιου παραλληλόγραμμου σχήματος με προσπέλαση και δημιουργία Παράλληλων έργων Αναδασμών, ήτοι : στράγγιση, προσπέλαση, αρδευτικό και αγροτικό-οδικό δίκτυο.

Προτεραιότητα στη δράση θα δοθεί σε περιοχές που ο δείκτης πολυτεμαχισμού και απόστασης μεταξύ αγροτεμαχίων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι υψηλός.

ΣΤΟΧΟΙ – ΣΚΟΠΟΙ

Το Μέτρο στοχεύει:

1. στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και στην άρση της ρύπανσης του αγροτικού χώρου και των οικισμών της θεσσαλικής υπαίθρου, στην δημιουργία υποδομών καλής διαβίωσης και υγιεινής των ζώων, καθώς και στην γνωριμία των φυσικών περιοχών από τον πληθυσμό των αστικών κέντρων.
2. Στην ανάδειξη και προσέλκυση επισκεπτών αγροτικού, οικολογικού, εκπαιδευτικού και επιστημονικού τουρισμού. Προώθηση της πολυαπασχόλησης και παραγωγή περιβαλλοντικών προϊόντων και υπηρεσιών.
3. Μείωση κατακερματισμού αγροτικών εκμεταλλεύσεων
4. Βελτίωση παραγωγικότητας γεωργικής γης
5. Μείωση κόστους παραγωγής

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Ενέργεια Α: κτηνοτρόφοι της Περιφέρειας

Ενέργεια Β: Φορείς Αυτοδιοίκησης, Περιβαλλοντικοί, Πολιτιστικοί, Μορφωτικοί φορείς, Ενώσεις αγροτών και οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Ενέργεια Γ: αγρότες περιφέρειας Θεσσαλίας

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ΟΤΑ και φορείς διαχείρισης, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ενέργεια Α: Περιοχές με περιβαλλοντική επιβάρυνση λόγω της ύπαρξης των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων που ρυπαίνουν το περιβάλλον στα όρια των οικισμών.

Ενέργεια Β: Περιοχές «NATURA 2000» και μη θεσμοθετημένες περιοχές οικοτόπων και βιοτόπων.

Ενέργεια Γ: Σε όλη την Περιφέρεια

8.6 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΓΓ/ΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Β΄ ΚΠΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **29.88** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **11,76%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **3,92%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο αφορά στην ολοκλήρωση των έργων γεφυρών και συνεχιζόμενων έργων του Β΄ ΠΕΠ, ήτοι φραγμάτων και κατασκευή - ολοκλήρωση των κύριων προσαγωγών διωρύγων των δικτύων και των αντίστοιχων αποστραγγιστικών έργων, κατασκευής αντλιοστασίων, δεξαμενών αναρίθμησης, αναδασμών και απαλλοτριώσεων και εργασιών των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΣΤΟΧΟΙ – ΣΚΟΠΟΙ

Αποπεράτωση έργων που η υλοποίησή τους δεν ολοκληρώθηκε στο Β΄ ΠΕΠ και στοχεύουν στην ταμίευση επιφανειακών υδάτων και ελαχιστοποίηση απωλειών νερού, στην μείωση του κόστους άρδευσης για άρδευση και ύδρευση περιοχών και οικισμών με ελλειμματικό ισοζύγιο υδάτινων πόρων

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Υπουργείο Γεωργίας, Περιφέρεια Θεσσαλίας, Αυτ/σεις Α΄ και Β΄ Βαθμού, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Αρμόδια αρχή για την υλοποίηση του Μέτρου είναι το Υπουργείο Γεωργίας – Γεν. Δ/ση Αρδευτικών Έργων, η Περιφέρεια Θεσσαλίας - Δ/ση Δημόσιων Έργων και οι Ν.Α.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιοχές που υλοποιούνται τα φράγματα και τα συνοδευτικά εγγειοβελτιωτικά έργα που τα αφορούν.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Αγρότες Περιφέρεια Θεσσαλίας, κάτοικοι της Θεσσαλικής Υπαιθρου.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

100% επιλέξιμου κόστους

8.7 ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ & ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **36,933** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **14,54%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **4,85%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το μέτρο αφορά στην δημιουργία ταμιευτήρων, μικρών φραγμάτων, αξιοποίηση δικτύων μεταφοράς αρδευτικού νερού καθώς και αξιοποίηση συλλογικών γεωτρήσεων καθώς και πράξεων / δράσεων δημιουργίας συστημάτων διαχείρισης υδατικών πόρων και έργων. Επίσης αφορά στη δημιουργία αντιπλημμυρικών – αποστραγγιστικών έργων που αφορούν γεωργική γή καθώς και αντικατάσταση – βελτίωση δικτύων ύδρευσης.

Οι δράσεις του μέτρου θα στοχεύουν κυρίως στην αντιμετώπιση του κυρίαρχου προβλήματος της Θεσσαλίας που είναι η αυξανόμενη ταπείνωση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, στην συμβατότητα με την ΚΑΠ, στην οικονομία και στην

ορθολογική διαχείριση με σεβασμό στο περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους, καθώς επίσης και η τήρηση της κοινοτικής οδηγίας πλαίσιο για το νερό 2000/60/EC , όπως εξειδικεύεται με τις μεταβατικές διατάξεις του νόμου 3199/2003 σε επίπεδο έργου.

Τα έργα υδρευσης έχουν στόχο την προστασία της υγείας του πληθυσμού της υπαίθρου και την μείωση των απωλειών νερού. Προκειμένου να επιτευχθούν τα παραπάνω η ένταξη κάθε αρδευτικού έργου στο ΠΕΠ θα τηρηθούν οι παρακάτω αρχές:

1. Τα έργα δικτύων διανομής του νερού να περιορίζονται μόνο στις προσαγωγούς κύριες διώρυγες και στην βελτίωση υπαρχόντων πρωτευόντων αρδευτικών δικτύων και συστημάτων για βελτίωση της διαχείρισης και μείωσης των απωλειών. Να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά τους, η άριστη λειτουργικότητά τους και η σύνδεσή του σχεδίου διαχείρισης με τοπικό πρόγραμμα αναδιάρθρωσης καλλιεργειών. Να μην επεκτείνονται σε ξηρικές εκτάσεις και να διασφαλίζεται η χρήση του νερού εντός της περιμέτρου των αρδευόμενων εκτάσεων, με βάση ιστορικά στοιχεία. Να συνοδεύεται από κανονισμούς άρδευσης όπου θα ορίζεται ο φορέας λειτουργίας και διαχείρισης του έργου.
2. Τα έργα να αποβλέπουν στην αξιοποίηση των επιφανειακών νερών και δεν θα συμπεριλαμβάνουν ανόρυξη γεωτρήσεων για την άντληση υπόγειων νερών για άρδευση, πλην αιτιολογημένων περιπτώσεων.
3. Στις περιπτώσεις που τα έργα αφορούν σαφώς στην βελτίωση υπαρχόντων αρδευτικών συστημάτων και έργων να αποδεικνύεται η μείωση των απωλειών νερού από την κατασκευή του έργου
4. Ελάχιστος προϋπολογισμός κάθε έργου με ενιαίο και αυτοτελές φυσικό αντικείμενο (θα προσδιοριστεί στο συμπλήρωμα προγραμματισμού), αποκλεισμένων των μικρών και διάσπαρτων έργων, ώστε να τηρούνται οι κανόνες περιβαλλοντικού ελέγχου και της βιωσιμότητάς τους.

Η Νομική βάση του Μέτρου είναι: Καν. 1257/99 άρθρο 33, 8^η παύλα.

Το Μέτρο εμπεριέχει δράσεις και έργα που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ).

ΣΤΟΧΟΙ – ΣΚΟΠΟΙ

Το μέτρο έχει σαν στόχο την αντιμετώπιση της ελλειμματικότητας του υδάτινου ισοζυγίου την συγκράτηση και αξιοποίηση των όμβριων και επιφανειακών υδάτων, με συλλογικά έργα αντικατάστασης των γεωτρήσεων, τον περιορισμό της διάβρωσης, της οξύνισης και της αλάτωσης των εδαφών και μείωσης των υδάτινων απωλειών.

Το Μέτρο επίσης σκοπεύει στην δημιουργία μικρών φραγμάτων, λιμνοδεξαμενών, αποστραγγιστικών δικτύων για την ταμίευση και ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των επιφανειακών υδάτινων πόρων για άρδευση και ύδρευση καθώς και αντιπλημμυρικών/ αποστραγγιστικών έργων που αφορούν τη γεωργική γη. Επίσης στην εκπόνηση μελετών και υλοποίηση δράσεων για δημιουργία και βελτίωση συστημάτων διαχείρισης των υδάτινων πόρων και έργων της Θεσσαλίας καθώς και δίκτυα ύδρευσης αντικατάστασης παλαιών-ακατάλληλων με στόχο τη βελτίωση ποιότητας και μείωση των απωλειών.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Υπουργείο Γεωργίας, Περιφέρεια Θεσσαλίας, ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, ΥΠΕΧΩΔΕ, ΔΕΥΑ, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Θεσσαλική ύπαιθρος

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Αγρότες, Φορείς και κάτοικοι Θεσσαλικής υπαίθρου.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η ενίσχυση ανέρχεται στο 100% του επιλέξιμου κόστους

8.8 ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ – ΕΚΤ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ:

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου εκτιμάται σε **11,72** εκατ. ΕΥΡΩ Δημόσιας δαπάνης ήτοι ποσοστό **4,61%** στο σύνολο του άξονα και **1,54%** στο σύνολο της Δημόσιας Δαπάνης του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Οι δράσεις του μέτρου θα ενεργούν συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τις δράσεις των μέτρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ ή το ΕΤΠΑ του άξονα 2.

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού θα χρηματοδοτηθούν ενέργειες κατάρτισης, συμβουλευτικής, επιδότησης της απασχόλησης, νέων θέσεων εργασίας, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και αυταπασχόλησης. Οι δράσεις του μέτρου θα υλοποιηθούν σύμφωνα με επιχειρησιακά σχέδια που θα καταρτιστούν για κάθε περιοχή και σε συνέργεια με τις δράσεις των άλλων διαρθρωτικών ταμείων.

Το μέτρο περιλαμβάνει όλες τις ενέργειες που αναφέρονται στην Κ.Υ.Α. υλοποίησης του.

Οι περιοχές εφαρμογής τους επελέγησαν με κριτήρια που αποφασίστηκαν σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας και την Ευρωπαϊκή Ένωση και εγκρίθηκαν από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Το Μέτρο επίσης περιλαμβάνει οριζόντιες δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που υλοποιεί έργα των εγκεκριμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων, στήριξης, δικτύωσης, ευαισθητοποίησης και διάχυσης για το σύνολο των υλοποιούμενων παρεμβάσεων.

ΣΤΟΧΟΙ:

Οι δράσεις στοχεύουν:

- Στη συγκράτηση του πληθυσμού στις ορεινές ή απομακρυσμένες περιοχές και την προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.
- Στη βελτίωση της απασχολησιμότητας και στην αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης, παράλληλα με τη διαφοροποίηση της παραγωγικής δραστηριότητας και την ενίσχυση της επιχειρηματικής συνεργασίας των κατοίκων της υπαίθρου.

- Στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής με την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την αναβάθμιση των υποβαθμισμένων περιοχών.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ:

Φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, επιχειρήσεις-οργανισμοί των ΟΤΑ, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, ενώσεις αγροτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις, και λοιποί φορείς, ΟΑΕΔ, κ.λ.π.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Κάτοικοι αγροτικών περιοχών **και εν γένει εμπλεκόμενων με τον πρωτογενή αγροτικό τομέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας**

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλοι οι νομοί της Περιφέρειας Θεσσαλία.

8.9 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **15,26** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **6,01%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **2,00 %** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο αφορά την υλοποίηση δύο τύπων ενεργειών:

Ενέργεια Α:

- Η ενέργεια αφορά κυρίως εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων με δίκτυα αποχέτευσης κυρίως ορεινών κέντρων, μειονεκτικών και τουριστικών περιοχών καθώς και έργα δικτύων ύδρευσης
- Η ενέργεια αφορά αποκαταστάσεις χώρων παλαιών ανεξέλεγκτων «χωματερών» και εγκαταλειμμένων λατομείων που γειτνιάζουν με οικισμούς της υπαίθρου
- Διερεύνηση έργων περιβαλλοντικού ελέγχου και διαχείρισης περιοχών με περιβαλλοντικά προβλήματα.

Ενέργεια Β:

Δημιουργία πολιτιστικών υποδομών για προστασία και αξιοποίηση λαογραφικού και ιστορικού υλικού καθώς επίσης και μικρών ιστορικών μνημείων , την δημιουργία υποδομών εκθετηρίων λαογραφικού υλικού και ιστορικών βιβλιοθηκών και γενικότερα πολιτισμικών πόρων υπαίθρου, σε συνδυασμό με την αγροτική ζωή, την ιστορία και παράδοση, τα ήθη και έθιμα των τοπικών κοινωνιών. Προστασία και διατήρηση παραδοσιακών στοιχείων της αγροτικής κληρονομιάς καθώς επίσης και ιστορικών στοιχείων που έχουν σχέση με τους κατοίκους της Θεσσαλικής Υπαίθρου. Το Μέτρο αφορά επίσης στην υλοποίηση δράσεων που προκύπτουν από τα ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης αγροτικού χώρου (ΟΠΑΑΧ)

ΣΤΟΧΟΙ

- Προστασία και αποκατάσταση φυσικών και εδαφικών πόρων οικισμών της Θεσσαλικής υπαίθρου.

- Ανάδειξη και ενσωμάτωση πολιτιστικού πλούτου και της παραδοσιακής αγροτικής ιστορίας της Θεσσαλικής υπαίθρου στις δραστηριότητες της τοπικής ανάπτυξης.
- Η Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Υπαίθρου, συμπεριλαμβανομένης της εκτέλεσης έργων ύδρευσης – αποχέτευσης.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Ο.Τ.Α., Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης – Αποχέτευσης και Υπουργείο Πολιτισμού, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Υπ. Γεωργίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σε όλη την Περιφέρεια και κυρίως σε οικισμούς < 5.000 κατοίκων

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Κάτοικοι και Φορείς της Θεσσαλικής υπαίθρου και αστικών κέντρων

8.10 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΑΣΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **13,21** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **5,20%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **1,73%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο εμπεριέχει προς υλοποίηση δύο τύπους ενεργειών με αντιστοιχία στην Νομική Βάση του Καν. ΕΕ 1257/99 και του Καν. 1783/2003 που τροποποιεί τον προηγούμενο.

Ενέργεια Α: Για τα δημόσια και δημοτικά-συνεταιριστικά δάση που αφορούν σε:

1. Πρόληψη δασικών πυρκαγιών με κατασκευή και βελτίωση δασικών οδών, αντιπυρικών ζωνών, καθαρισμούς, δεξαμενές, υδατοφράγματα και γενικά έργα πρόληψης
2. Αναδασώσεις για την αποκατάσταση κατεστραμμένου φυσικού τοπίου ή αναδασώσεις για την αύξηση της πυραντοχής των συστάδων, έργα αποκατάστασης κατεστραμμένων περιοχών.
3. Αντιπλημμυρικά έργα και αντιδιαβρωτικής προστασίας (διευθέτηση χειμάρρων που διασχίζουν δασικές εκτάσεις και γειτνιάζουν με οικισμούς, μικρά ορεινά φράγματα για την αποφυγή της διάβρωσης).
4. Προστασία και αποκατάσταση βιοτόπων άγριας πανίδας από φυσικές καταστροφές (καταφύγια, δρυμοί)
5. Περιβαλλοντικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού για προστασία των δασών από πυρκαγιές και έργα όπως διαχειριστικά σχέδια και γενικά δράσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της οικολογικής και κοινωνικής αξίας του δάσους (θέσεις θέας, δασικά χωριά, ποδηλατόδρομοι, μονοπάτια, παρατηρητήρια).
6. Άλλες δράσεις αποτροπής πυρκαγιών (πέραν των δασοπονικών έργων υποδομής) όπως κέντρα δασοπροστασίας, υλικά επικοινωνίας και μέσα περιπολίας.

Ενέργεια Β:

Αφορά επεμβάσεις στα δημοτικά, συνιδιόκτητα, ιδιωτικά δάση με αναπτυξιακού χαρακτήρα παρεμβάσεις που θα περιλαμβάνουν δάσωση μη γεωργικών εκτάσεων, εισαγωγή δασοπονικών ειδών, δημιουργία φυτωρίων, εκτροφείο θηραμάτων, ελεγχόμενες κυνηγητικές περιοχές, δημιουργία κέντρων ενημέρωσης, χώρων διημέρευσης και αναψυχής, διαμόρφωση μονοπατιών-διαδρομών, θέσεων θέας και θα υπόκεινται στο καθεστώς της ΚΥΑ 806004/30 της 9.1.2002 καθώς και της τροποποίησης της με την ΚΥΑ 105431/2458/4.8.03

Νομική βάση : Καν. 1257/99 άρθρο 30 παράγρ. 1 και Καν. 1783/2003 καθώς και οι ΚΥΑ 806004/30 της 9.1.2002 η οποία τροποποιείται με την ΚΥΑ 105431/2458/4.8.03

Το Μέτρο αφορά επίσης την υλοποίηση δράσεων που θα προκύψουν και από τα ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης αγροτικού χώρου (ΟΠΑΑΧ)

ΣΤΟΧΟΙ – ΣΚΟΠΟΙ

Το μέτρο στοχεύει:

- Στην υλοποίηση έργων / δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης από φυσικές καταστροφές καθώς και στην ανάδειξη της κοινωνικής και οικολογικής αξίας όλων των δασών (δημόσια, δημοτικά / κοινοτικά, ιδιωτικά).
- Επιπλέον για τα δημοτικά /κοινοτικά, ιδιωτικά δάση, το μέτρο στοχεύει στην εκπόνηση διαχειριστικών και αναπτυξιακών σχεδίων και παραγωγικών επενδύσεων για την διατήρηση της οικονομικής αξίας του δάσους.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δ/νσεις Δασών νομών, Περιφέρεια Θεσσαλίας (Δ/ση Δασών Περιφέρειας), κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Υπ. Γεωργίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλα τα δάση της Θεσσαλίας

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Κάτοικοι της Θεσσαλίας

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η ενίσχυση ανέρχεται στο 100% του επιλέξιμου κόστους μόνο για τα δημόσια έργα.

8.11 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ & ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **59,21** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **23,31%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **7,78%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν στη βελτίωση και επέκταση της οδικής σύνδεσης ορεινών, τουριστικών κέντρων και μειονεκτικών περιοχών με βασικά αστικά κέντρα και την μεταξύ τους σύνδεση, καθώς και στη βελτίωση των εσωτερικών συνδέσεων των οικισμών της Θεσσαλικής Υπαιθρου. Επίσης περιλαμβάνει δράσεις δημιουργίας δημόσιων υποδομών ανάδειξης των ιστορικών ορεινών κέντρων και τουριστικών πόλων της υπαίθρου. Οι δράσεις αφορούν στη διαμόρφωση και ολοκλήρωση τουριστικών διαδρομών, μονοπατιών, αναπλάσεις κοινοχρήστων χώρων, σημάσεων, χώρων στάθμευσης, κέντρων πληροφόρησης, ηλεκτροφωτισμών. Επίσης το μέτρο χρηματοδοτεί μελέτες χωροταξικού σχεδιασμού σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και αιεφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» **οι οποίες θα νομιμοποιηθούν κατά την προγραμματική περίοδο.**

Σημαντικό μέρος του Προϋπολογισμού του Μέρους θα διατεθεί σε έργα που προκύπτουν από τις μελέτες των ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης αγροτικού χώρου (ΟΠΑΑΧ)

ΣΤΟΧΟΙ

Το Μέτρο θα συμβάλει στην άρση της απομόνωσης, στη διευκόλυνση της πρόσβασης και επισκεψιμότητας, στη μείωση του κόστους παραγωγής τοπικών προϊόντων, στην ομαλή διακίνηση προϊόντων, στην τόνωση της τουριστικής ζήτησης, στην προσέλκυση επενδύσεων, στην ανάπτυξη των υπηρεσιών και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών .

Οι δράσεις αυτού του μέτρου λειτουργούν συμπληρωματικά και σε συνέργεια και κατά προτεραιότητα με τις δράσεις, του άξονα 1 «Παραγωγικό Περιβάλλον» και ιδίως του μέτρου 1.5, και του άξονα 3 «Ποιότητα Ζωής» και ιδίως του μέτρου 3.4 καθώς επίσης και των μέτρων του άξονα 4 του ΠΕΠ Θεσσαλίας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Δήμοι, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Περιφέρεια Θεσσαλίας , Υπ. Γεωργίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το μέτρο θα εφαρμοστεί σε ορεινά, τουριστικά κέντρα και περιοχές της Περιφέρειας καθώς και σε οικισμούς της Θεσσαλικής Υπαίθρου.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Κάτοικοι ορεινών και μειονεκτικών περιοχών της Θεσσαλικής Υπαίθρου

8.12 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **15,08** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **5,94%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **1,98%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το μέτρο περιλαμβάνει 4 ενέργειες με αντιστοιχία στη νομική βάση του Καν. 1257/99 και της τροποποίησης του με τον Καν. 1783/2003:

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (Κεφάλαιο I)

Ενισχύονται οι επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις οι οποίες εμφανίζουν ενδείξεις οικονομικής βιωσιμότητας, για δραστηριότητες που έχουν σχέση με την πρωτογενή παραγωγή στα πλαίσια της καθετοποίησης της παραγωγής μέσα στην γεωργική εκμετάλλευση

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2. Διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη γεωργία, για να παρασχεθεί η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων ή απόκτησης εναλλακτικών εισοδημάτων (Άρθρο 33,7^η παύλα)

Ενισχύονται επενδυτικά σχέδια από γεωργούς κατά κύρια ή μερική απασχόληση, τα οποία θα αφορούν στην ανάπτυξη εναλλακτικών προς την γεωργία

δραστηριοτήτων του τριτογενή τομέα και της μεταποίησης (αγροτουρισμός, οικοτεχνία κ.α.)

α) ενίσχυση τουριστικών δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύονται οι επενδύσεις οι οποίες:

- Αυξάνουν την επισκεψιμότητα της περιοχής παρέμβασης και την επέκταση της τουριστικής περιόδου σε αυτή, με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Βελτιώνουν την οργάνωση του αγροτικού τουριστικού προϊόντος

β) ενίσχυση βιοτεχνικών δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύονται οι επενδύσεις οι οποίες:

- Δημιουργούν νέες ή βελτιώνουν υφιστάμενες βιοτεχνικές, οικοτεχνικές δραστηριότητες
- Βελτιώνουν την οργάνωση του βιοτεχνικού και οικοτεχνικού προϊόντος

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 3. Ενθάρρυνση τουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων (Άρθρο 33, 10^η παύλα)

Ενισχύονται επενδυτικά σχέδια τα οποία αφορούν στην συμπλήρωση ή ανάπτυξη τουριστικής υποδομής στον τομέα των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και στον αγροτουρισμό. Επίσης ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων για την βελτίωση και ανάπτυξη βιοτεχνικών δραστηριοτήτων εκτός της πρώτης μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων. Τέλος προβλέπεται η ενίσχυση δραστηριοτήτων σχετικών με την προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών με στόχο αφενός την ενημέρωση και προσέλκυση επενδυτών σε αυτές αφετέρου δε την προβολή των φυσικών και πολιτιστικών πόρων τους στο ευρύτερο κοινό.

α) ενίσχυση τουριστικών δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύονται οι επενδύσεις οι οποίες:

- Αυξάνουν την επισκεψιμότητα της περιοχής παρέμβασης και την επέκταση της τουριστικής περιόδου σε αυτή, με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Βελτιώνουν την οργάνωση του αγροτικού τουριστικού προϊόντος

β) ενίσχυση βιοτεχνικών δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύονται οι επενδύσεις οι οποίες:

- Δημιουργούν νέες ή βελτιώνουν υφιστάμενες οικοτεχνικές και χειροτεχνικές δραστηριότητες
- Δημιουργούν νέες ή βελτιώνουν υφιστάμενες βιοτεχνικές δραστηριότητες
- Δημιουργούν νέες ή βελτιώνουν υφιστάμενες δραστηριότητες κοινωνικής εξυπηρέτησης και παροχής υπηρεσιών στα πλαίσια υποστήριξης της κοινωνικής οικονομίας
- Βελτιώνουν την οργάνωση του βιοτεχνικού προϊόντος

γ) προβολή συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών παρέμβασης

ΕΝΕΡΓΕΙΑ 4. Επενδύσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων πρώτης μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων (Άρθρο 25, του Κεφ.)

Επενδύσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη της μεταποιητικής δραστηριότητας για την τοπική αγροτική παραγωγή με την ίδρυση νέων μονάδων και τον εκσυγχρονισμό υπαρχουσών και στην διασφάλιση των όρων υγιεινής και προστασίας της δημόσιας υγείας.

ΣΤΟΧΟΙ – ΣΚΟΠΟΙ

1. Η βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών, η διατήρηση της απασχόλησης στη γεωργία, η προστασία του φυσικού και αγροτικού περιβάλλοντος.
2. η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων ή απόκτησης εναλλακτικών εισοδημάτων για την μείωση της υποαπασχόλησης, δημιουργία ίσων ευκαιριών, βελτίωση εισοδημάτων, συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στις εστίες τους.
3. Η δημιουργία δυνατοτήτων απασχόλησης σε τομείς εκτός της γεωργίας για τους κατοίκους της περιοχής αυτής, όσο και την δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την προσέλκυση και την εγκατάσταση και νέων κατοίκων και επιχειρήσεων, με στόχο την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου.

4. Η διατήρηση και ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας μέσω επενδύσεων που αυξάνουν την προστιθέμενη αξία των τοπικών γεωργικών προϊόντων με την μεταποίηση – τυποποίηση – εμπορία τους σε τοπικό επίπεδο.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, ΟΤΑ, επιχειρήσεις των ΟΤΑ, πολιτιστικοί και λοιποί φορείς, Εταιρείες κάθε μορφής (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ), Συνεταιρισμοί κάθε μορφής, ΝΠΔΔ, Διεπαγγελματικές Οργανώσεις, Αναπτυξιακές Εταιρείες και συνεργαζόμενες εκμεταλλεύσεις

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, Υπ. Γεωργίας, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Αρμόδια αρχή για την υλοποίηση του Μέτρου είναι το Υπουργείο Γεωργίας – Δ/ση Προγρ/σμού & Γ.Δ. και η Περιφέρεια Θεσσαλίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το μέτρο εφαρμόζεται στις περιοχές των ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης αγροτικού χώρου (ΟΠΑΑΧ)

8.13 ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ:

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του μέτρου ανέρχεται σε **4,70** εκατ. ΕΥΡΩ Δ.Δ. ήτοι **1,85%** του προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και **0,62%** της Δ.Δ. του ΠΕΠ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Ενέργεια Α' Αφορά μικρά έργα υποδομής για κατασκευή και βελτίωση αγροτικών δρόμων, που συνδέουν οικισμούς με αγροτικές εκμεταλλεύσεις και επαρχιακά δίκτυα,

την κατασκευή μικρών υδροαρδευτικών έργων, τον εξηλεκτρισμό αγροτικών και κτηνοτροφικών οικισμών συμπεριλαμβανομένων και των δικτύων σύνδεσης με τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, την αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας.

Ενέργεια Β' "Προστασία, ανακαίνιση και διατήρηση παραδοσιακών στοιχείων του οικιστικού περιβάλλοντος με παρεμβάσεις σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια, της τοπικής αρχιτεκτονικής, της αγροτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς" ρυμοτομικά σχέδια των ΟΤΑ και αναπλάσεις κοινοχρήστων χώρων

ΣΤΟΧΟΙ – ΣΚΟΠΟΙ

Ορθολογική αξιοποίηση φυσικών πόρων της τοπικής οικονομίας
Βελτίωση συνθηκών εργασίας και διαμονής του τοπικού πληθυσμού.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Συλλογικοί Φορείς, Νομικά και φυσικά πρόσωπα.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Περιφέρεια Θεσσαλίας, ΟΤΑ, ΝΑ, Υπ. Γεωργίας, κ.λ.π.

ΑΡΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Αρμόδια αρχή για την υλοποίηση του Μέτρου είναι το Υπουργείο Γεωργίας – Δ/νση Προγρ/σμού & Γ.Δ. και η Περιφέρεια Θεσσαλίας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το μέτρο θα εφαρμοσθεί κυρίως στις επιλεγμένες περιοχές εφαρμογής των ολοκληρωμένων προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου της Περιφέρειας.

Για την εφαρμογή της δράσης όσον αφορά στα μικρά δημόσια έργα θα υλοποιηθούν βάση των διατάξεων εφαρμογής του ΠΕΠ Θεσσαλίας, ενώ για τα ιδιωτικά έργα απαιτείται η έκδοση Κ.Υ.Α. των αρμοδίων Υπουργείων η οποία θα προσδιορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής της ενίσχυσης.

Για τις ενέργειες:

- Εκπόνηση των σχετικών μελετών ρυμοτομικού σχεδιασμού με ολοκληρωμένη προσέγγιση (μελέτη ανάπτυξης οικισμού η σύνταξη σχεδίου αναβάθμισης οικισμού για συγκεκριμένα κτίρια η περιβάλλοντα στοιχεία τού οικισμού)
- Ανακαίνιση παραδοσιακών στοιχείων τού τοπικού οικιστικού περιβάλλοντος (δημόσιας και ιδιωτικής ιδιοκτησίας)

Το Μέτρο θα εφαρμοστεί κυρίως στις επιλεγμένες περιοχές εφαρμογής των ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης αγροτικού χώρου της Περιφέρειας και για τις ως άνω δύο (από τις 4) υποκατηγορίες μόνο της ενέργειας Β σε οικιστικά κέντρα ορεινών και προβληματικών περιοχών, στους οικισμούς της ενδοχώρας της Θεσσαλικής υπαίθρου και σε κέντρα αναπτυξιακών ενοτήτων 3ου επιπέδου που διαθέτουν, αποδεδειγμένα μετά από νομοθετική πράξη χαρακτηρισμού η σχετική μελέτη, αξιόλογο απόθεμα παραδοσιακών κτισμάτων με δυνατότητες τουριστικής αξιοποίησης' σύμφωνα με το κεφάλαιο Γ.3.2 Οικιστικό Δίκτυο τού χωροταξικού σχεδίου αειφόρου ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας (ΧΣΑΑΠΘ), όπως εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο τον 12/2002.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Για τα δημόσια έργα η ενίσχυση θα ανέρχεται σε 100% του επιλέξιμου κόστους.

Στα Ιδιωτικά έργα, το ποσοστό ενίσχυσης ορίζεται στην ΚΥΑ 505 ΑΠ. 305875/8404/19-11-2002.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

9.1 Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Μια από τις οικονομικές δραστηριότητες που επιχειρείται να αναπτυχθεί σε περιφερειακό επίπεδο τόσο σε αναπτυσσόμενες χώρες όσο και σε αναπτυσσόμενες είναι και ο τουρισμός. Μέχρι και πριν από μερικές δεκαετίες, η ανάπτυξη του τουρισμού πέρα από το ότι απρογραμμάτιστη και ευκαιριακή, επικεντρωνόταν κατά κύριο λόγο στα μεγάλα αστικά κέντρα. Έκτοτε, όμως, παρατηρείται βαθμιαία ανάπτυξη μια αυξανόμενη τάση αποκέντρωσης της τουριστικής ανάπτυξης τόσο σε επίπεδο χώρου όσο και σε επίπεδο περιφέρειας, η οποία αν και πάλι απρογραμμάτιστη, τις περισσότερες φορές, καρποφόρησε αλλού λιγότερο και αλλού περισσότερο.

Η ανάπτυξη του τουρισμού στην περιφέρεια δεν είναι τόσο εύκολη, όσο ενδεχόμενα να φαίνεται από πρώτη όψη και τούτο γιατί απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορέσει να επιτευχθεί αυτή, είναι η δημιουργία έργων τουριστικής υποδομής με κρατική χρηματοδότηση, η δημιουργία έργων τουριστικής ανωδομής με την ανάπτυξη επενδυτικής δραστηριότητας, εκ μέρους της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, καθώς επίσης η εκπαίδευση τουριστικών στελεχών και η κατάλληλη κατάρτιση ανθρωπίνου δυναμικού σε τουριστικά επαγγέλματα για την παροχή της ζητούμενης ποσότητας και ποιοτικής στάθμης τουριστικών υπηρεσιών.¹³

Και ακόμα το τουριστικό προϊόν, το οποίο θα παράγεται και προσφέρεται, να είναι αυτό που ζητούν οι ξένοι και ντόπιοι τουρίστες, για να ικανοποιήσουν κάνοντας χρήση του, συγκεκριμένες τουριστικές τους ανάγκες και επιθυμίες. Πάνω απ' όλα όμως, η ανάπτυξη του τουρισμού στην περιφέρεια προϋποθέτει την χάραξη και εφαρμογή μιας ρεαλιστικής περιφερειακής πολιτικής, εκ μέρους των κρατούντων, στο πλαίσιο πάντα, της υλοποίησης του προγράμματος οικονομικής ανάπτυξης.

¹³ ΝΙΚΟΣ Γ. ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, 2000, σελ 143

Ας σημειωθεί ότι η άσκηση περιφερειακής πολιτικής εκ μέρους της πολιτικής εξουσίας τόσο των αναπτυγμένων όσο και των αναπτυσσόμενων χωρών, δεν περιορίζεται πια στην αντιμετώπιση μεμονωμένων περιφερειακών προβλημάτων, αλλά τα αντιμετωπίζει στο σύνολο τους σε ολόκληρη την επικράτεια τους. Εκτός τούτου όμως, οι στόχοι της σύγχρονης περιφερειακής πολιτικής διευρύνονται ολοένα και περισσότερο, με αποτέλεσμα να περιλαμβάνουν αυτοί συνεχώς νέους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, όπως είναι για παράδειγμα ο τουρισμός, αρκεί να μπορούν να αναπτυχθούν και να συμβάλουν στο μέτρο του εφικτού στην ισόρροπη ανάπτυξη της περιφέρειας, στην πλήρη απασχόληση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της, στην αύξηση του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εισοδήματος του και γενικότερα στην βελτίωση της ποιότητας ζωής του.

9.2 ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ανάγκη εφαρμογής μιας περιφερειακής τουριστικής πολιτικής εκ μέρους των τουριστικών εξουσιών σε διάφορες χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών τόσο των αναπτυγμένων όσο και των αναπτυσσόμενων, προέρχεται από τις ανισότητες ευκαιριών που υπάρχουν σε διαπεριφερειακό επίπεδο και οι οποίες, όπως είναι φυσικό, προκαλούν οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, τα οποία είναι ανάγκη να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά το ταχύτερο δυνατό, ώστε να αμβλυνθούν οι οποιεσδήποτε αρνητικές επιδράσεις τους στην όλη αναπτυξιακή προσπάθεια των περιφερειών. Η περιφερειακή τουριστική πολιτική πρέπει να εξυπηρετεί την τουριστική ανάπτυξη των περιφερειών, κατ' επέκταση δε να συμβάλει αποφασιστικά και στην τόνωση των οικονομιών τους.¹⁴

Τα περιφερειακά τουριστικά προβλήματα μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, μεταβάλλονται ανάλογα με την φάση τουριστικής ανάπτυξης την οποία διανύει αυτή. Το γεγονός αυτό κάνει επιτακτική την ανάγκη εφαρμογής μέτρων περιφερειακής τουριστικής πολιτικής σε κάθε μία από τις φάσεις οι οποίες θα πρέπει να είναι συντονισμένες μεταξύ τους, ώστε να αποφεύγεται αργότερα η ενδεχόμενη

¹⁴ ΝΙΚΟΣ Γ. ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, 2000, σελ 144

δημιουργία προβλημάτων από προηγούμενες λύσεις που δόθηκαν εκ μέρους της πολιτικής εξουσίας.

Ο καθορισμός των στόχων της τουριστικής πολιτικής μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών πρέπει να γίνεται από την πολιτική εξουσία ορθολογιστικά, όταν αυτός βασίζεται σε συστηματικές και σωστές προβλέψεις, που έγιναν εκ μέρους της σχετικά με την εξέλιξη των περιφερειακών μεγεθών της τουριστικής της οικονομίας και αξιοποιεί τα συγκριτικά δυναμικά πλεονεκτήματα που εμφανίζει κάθε μία περιφέρεια.

Ας σημειωθεί ότι ο καθορισμός των στόχων του προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών είναι εντελώς απαραίτητη για την εφαρμογή περιφερειακών προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης, γιατί έτσι περιορίζει στο ελάχιστο δυνατό τους ανασταλτικούς παράγοντες κάθε προσπάθειας προς αυτήν την κατεύθυνση.

Σε ότι αφορά στον καθορισμό των εξειδικευμένων στόχων της περιφερειακής τουριστικής πολιτικής, θα πρέπει να ειπωθεί ότι αυτοί διαμορφώνονται στο πλαίσιο των δυνατοτήτων και περιορισμών της συγκεκριμένης περιφέρειας σε ορισμένο χρόνο. Με αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται σημαντικά η πολιτική εξουσία στην άσκηση ελέγχου εφικτότητας των στόχων της πολιτικής τουριστικής ανάπτυξης που έχει καθορίσει. Στην συνέχεια η εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης, επιτρέπει σε αυτήν να διαπιστώσει αλλαγές τόσο στην δομή της τουριστικής οικονομίας στο σύνολο της όσο και στις διάφορες περιφέρειες της επικράτειας μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.

Γενικά μπορεί να ειπωθεί ότι η περιφερειακή τουριστική πολιτική αποσκοπεί στην επίτευξη των στόχων της, που οδηγούν στην τόνωση των οικονομιών των περιφερειών και διαμέσου αυτής σε μείωση των οικονομικών ανισοτήτων που υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο. Εξάλλου η στενή σχέση που υπάρχει μεταξύ των στόχων της οικονομικής πολιτικής μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών και αυτών της περιφερειακής τουριστικής πολιτικής της, επιτρέπει στην τελευταία να γίνεται πολλές φορές ένα αποτελεσματικό μέσο για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων της πρώτης, όπως για παράδειγμα η ενίσχυση ορισμένων κλάδων ή υποκλάδων της οικονομικής δραστηριότητας της, ο περιορισμός του ποσοστού των

ανέργων ή υποαπασχολούμενων, η αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος, η βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού κλπ.

9.3 Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Η εφαρμογή προγραμμάτων περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης, επιβάλλει τη διαίρεση της επικράτειας μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών σε περιφέρειες προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση, όμως για την δημιουργία ενός συστήματος περιφερειών προγραμματισμού τουριστικής ανάπτυξης και όχι μόνο, είναι να συνδυαστούν οι αρχές της ομοιογένειας και της πόλωσης με τη διοικητική διαίρεση και τις δικαιοδοσίες στο χώρο των φορέων εκείνων, που έχουν την ευθύνη της εφαρμογής των προγραμμάτων περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης.¹⁵

Το μέγεθος της περιφέρειας προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης πρέπει να είναι τόσο μεγάλο, ώστε να επιτρέπει την πραγματοποίηση ουσιαστικών μεταβολών στην κατανομή του πληθυσμού και της απασχόλησης μέσα στα όρια της και ακόμα τόσο μικρό, ώστε στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης να θεωρείται ως ένα ενιαίο σύνολο. Αναμφίβολα οι περιφέρειες προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης αποτελούν χρήσιμα "εργαλεία" στη διάθεση των κεντρικών και περιφερειακών φορέων, που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης σε ορισμένο τουριστικό προορισμό και χρόνο.

Σε ότι αφορά στο χρονικό ορίζοντα των προγραμμάτων περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης, θα πρέπει να ειπωθεί ότι αυτός εξαρτάται από την συσχέτιση που υπάρχει κάθε φορά ανάμεσα στο μέγεθος της περιφέρειας προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης και της χρονικής περιόδου που καλύπτει το περιφερειακό πρόγραμμα τουριστικής ανάπτυξης. Η συσχέτιση αυτή όμως, είναι κατά κανόνα θετική, που σημαίνει όσο μεγαλύτερη είναι η περιφέρεια προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης τόσο μεγαλύτερος είναι ο χρονικός ορίζοντας του προγράμματος της περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης που πρόκειται να

¹⁵ ΝΙΚΟΣ Γ. ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, 2000, σελ 147

εφαρμοστεί. Αντίθετα, όσο μικρότερη είναι η περιφέρεια του προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης τόσο μικρότερος είναι ο χρονικός ορίζοντας του προγράμματος περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης που πρόκειται να εφαρμοστεί.

Η οριοθέτηση των περιφερειών προγραμματισμού τουριστικής ανάπτυξης, εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τους στόχους της περιφερειακής τουριστικής πολιτικής σε ορισμένο τόπο και χρόνο, την στρατηγική της περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης που επιλέγεται να εφαρμοστεί, καθώς επίσης από την διοικητική διαίρεση του εθνικού χώρου. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση, για μια ορθολογιστική οριοθέτηση των περιφερειών προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης, είναι να βασίζεται αυτή σε βιώσιμο σύστημα διοικητικής οργάνωσης των μεμονωμένων περιφερειών, που έχει την δυνατότητα να λειτουργεί με σημαντική αυτοδυναμία. Ταυτόχρονα όμως, δεν θα πρέπει να παραβλεφθούν και πολύ περισσότερο να υποτιμηθούν τα κοινωνικά, πολιτικά και ψυχολογικά κριτήρια, που δημιουργούν τη θετική ταύτιση στάσης του πληθυσμιακού στοιχείου προς μια ορισμένη περιφέρεια.

Βέβαια δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι η τουριστική ανάπτυξη της περιφέρειας δεν είναι παντού εφικτή, αλλά ούτε και μπορεί να επιτευχθεί σε βραχυχρόνιο ορίζοντα.

9.4 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

α) Θαλάσσιος τουρισμός: Δίκτυο μεταξύ των περιοχών της Σκοπέλου, Αλοννήσου, Βόλου, Αγ. Ιωάννη, Λουτρακίου, Μηλίνας και Αγιοκάμπου καθώς και της Σκιάθου όπου ήδη δημιουργείται λιμένας αναψυχής.

β) Οικοτουρισμός - αγροτουρισμός: Η χωρική κατανομή και ο πλούτος του τουριστικού προϊόντος της Θεσσαλίας που ευνοεί την ανάπτυξη του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού υποδεικνύει την ανάγκη τη δημιουργία δύο συνδυασμένων – λόγω της συνάφειας δύο αυτών μορφών τουρισμού αλλά και της έκτασης των περιοχών που αφορούν – δικτύων. Το ένα δίκτυο θα περιλαμβάνει τις δυτικές τουριστικές περιοχές (Μετέωρα – Καλαμπάκα, Πύλη – Ελάτη – Κόζιακας – Περούλι με επέκταση που στις δυνητικές ορεινές δυτικές τουριστικές περιοχές) και το δεύτερο

θα περιλαμβάνει τις ανατολικές τουριστικές περιοχές (Όλυμπος – Όσσα – Μαυροβούνι, Πήλιο και Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος).

γ) Πολιτιστικός τουρισμός: Δίκτυο μεταξύ των περιοχών: Πήλιο, Βόλος – Διμήνι – Σέσκλο, Καλαμπάκα – Μετέωρα, Όλυμπος – Όσσα. Πέρα από την διεθνή ακτινοβολία του Ολύμπου και των Μετεώρων και οι υπόλοιπες περιοχές, αφ' ενός μεν διαθέτουν αξιόλογους πολιτιστικούς πόρους, αφ' ετέρου δε αρκετοί από τους πόρους τους έχουν ήδη σε ένα βαθμό γίνει αντικείμενο προστασίας και ανάδειξης.

δ) Θρησκευτικός τουρισμός: Δίκτυο μεταξύ των περιοχών: Καλαμπάκα – Μετέωρα, Πήλιο, Σκόπελος και Όλυμπος. Με βάση τον έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα των Μετεώρων προτείνεται η δικτύωση αυτού του " ώριμου" πόλου έλξης με τις άλλες περιοχές που διαθέτουν πολλές και ενδιαφέρουσες για θρησκευτικούς, ιστορικούς και πολιτιστικούς λόγους, εκκλησίες και μοναστήρια.

ε) Αθλητικός τουρισμός: Δίκτυο μεταξύ της Ολυμπιακής πόλης του Βόλου, των περιοχών – προπονητηρίων της Θεσσαλίας. (Βόλος, Αλμυρός, Σκόπελος, Λάρισα, Τρίκαλα, Καλαμπάκα, Καρδίτσα, Λίμνη Πλαστήρα) και της Σκιάθου που διαθέτει αθλητική υποδομή, για την μεταολυμπιακή ανάπτυξη αθλητικού και προπονητικού τουρισμού.

στ) Τουρισμός περιπέτειας: Δίκτυο μεταξύ των περιοχών: Καλαμπάκα – Μετέωρα, Πύλη – Ελάτη – Περτούλι, Πήλιο και Όλυμπος – Κίσαβος – Μαυροβούνι, Λάρισα, Αγχίαλος και Σκιάθος. Πρόκειται για περιοχές με ήδη αναπτυγμένη την ορειβάσια, χιονοδρομικές δραστηριότητες αλλά και διάφορες άλλες μορφές τουρισμού περιπέτειας όπως, αναρρίχηση, σπορ ποταμού και σπορ αέρος.

ζ) Συνεδριακός τουρισμός: Προτείνεται η δημιουργία δικτύου συντονισμού συνεδριακών δραστηριοτήτων (Convention Bureau). Ο φορέας αυτός θα έχει βασικό αντικείμενο τα μεγαλύτερα αλλά και τα μικρά συνέδρια που διεξάγονται σε δημόσια κτίρια αλλά και σε ξενοδοχεία, κυρίως στα 4 μεγάλα αστικά κέντρα, στην Καλαμπάκα, την Σκιάθο, Σκόπελο και Αλόνησο. Η ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στην Θεσσαλία δεν κρίνεται τέτοια ώστε να απαιτούνται περισσότερα του ενός Convention

Bureau, μπορεί όμως ο ίδιος ο φορέας λόγω της χωρικής κατανομής των συνεδριακών χώρων της Θεσσαλίας, να λειτουργεί με δύο γραφεία.

η) Τουρισμός πόλεων: Δικτύωση κατ' αρχήν των 4ων αστικών κέντρων – πρωτεύουσών νομών με προοπτική διεύρυνσης και με άλλες από τις μεγαλύτερες πόλεις της Θεσσαλίας, στην βάση επιχειρηματικών ενδιαφερόντων, αναψυχής, φαγητού – ποτού, shopping, πολιτιστικών ενδιαφερόντων, κ.α.

θ) Ιαματικός τουρισμός: Δημιουργία δικτύου για την ανάδειξη των ιαματικών πηγών Κόκκινου Νερού και Βλαχάβας καθώς και για τον εκσυγχρονισμό των ιαματικών πηγών Σμοκόβου, με στόχο την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού στη Θεσσαλία.

ι) Τουρισμός γευσιγνωσίας: Δημιουργία δικτύου μεταξύ των περιοχών Πήλιο, Σποράδες, Πύλη – Ελάτη – Περούλι, Λίμνη Πλαστήρα, Όλυμπος – Όσσα, οι οποίες διαθέτουν ήδη επιχειρήσεις και συνεταιρισμούς που προσφέρουν ενδιαφέρουσα τοπική κουζίνα και προϊόντα.

κ) Άλλες μορφές τουρισμού: Παράλληλα με την ανάπτυξη των παραπάνω μορφών τουρισμού που συνοδεύεται από δικτύωση μεταξύ περιοχών, προτείνεται να προωθηθούν και άλλες μορφές τουρισμού, όπως: Τουρισμός τηλεεργασίας, 3ης ηλικίας και παραχείμασης, τουρισμού νέων και εκπαιδευτικού τουρισμού, κοινωνικού τουρισμού, χρονομεριστικού τουρισμού.

9.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ως προς το τουριστικό προϊόν, η Θεσσαλία συγκεντρώνει μια αξιόλογη ποικιλία οικοσυστημάτων και ένα περιβάλλον με ιδιαίτερα αισθητική, πολιτιστική και ιστορική αξία και ιδιαίτερο φυσικό κάλλος. Οι συνθήκες του περιβάλλοντος είναι γενικά ανταγωνιστικές με διεθνή κριτήρια, ιδίως αν ληφθούν υπ' όψιν οι δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης.

Οι σημαντικότερες κατηγορίες φυσικών πόρων που αποτελούν πραγματικό στοιχείο έλξης των τουριστών είναι:

- **Κλίμα:** Αποτελεί ένα πλεονέκτημα ολόκληρης της Θεσσαλίας, εκτός από τις πεδινές περιοχές, για θερινό τουρισμό όπως και για χειμερινό θεματικό τουρισμό.
- **Βουνά:** Με κριτήριο την γεωγραφική συνέχεια αλλά και πολιτισμικά- ιστορικά στοιχεία τα δύο σύνολα βουνών (οροσειρές) στην Περιφέρεια καθώς και τις μεμονωμένες ορεινές ζώνες, αφορούν σε τμήμα της οροσειράς της Πίνδου και στο σύνολο των γειτονικών βουνών του Ολύμπου.
- **Ποτάμια:** Η περιφέρεια διασχίζεται από τον Πηνειό έναν από τους μεγαλύτερους ποταμούς της χώρας. Οι ποταμοί καθώς και οι χείμαρροι δεν έχουν αξιοποιηθεί τουριστικά σε σημαντικό βαθμό. Αποτελούν φυσικό πόρο προς τουριστική εκμετάλλευση μη αξιοποιημένο ακόμη δεδομένου ότι αποτελούν συμπλήρωμα των υπόλοιπων φυσικών πόλων έλξης.
- **Λίμνες:** Η Θεσσαλία δεν διαθέτει παρά τεχνητές λίμνες οι οποίες δημιουργήθηκαν για την συγκράτηση υδάτινων πόρων. Φυσικές λίμνες εμφανίζονται μόνο στη Σκιάθο. Από τις υπάρχουσες λίμνες αξιοποιημένες είναι: η τεχνητή λίμνη Ταυρωπού ή Πλαστήρα που αποτελεί σημαντικό τουριστικό πόρο, και η τεχνητή λίμνη στο Κεφαλόβρυσο στο Ν. Λάρισας και μη αξιοποιημένες, η λίμνη Στεφανάδας ή Βρωμόλιμνη, Στρομφυλιά και λίμνη του Αγίου Γεωργίου στη Σκιάθο. Υπό διαμόρφωση είναι το έργο της επαναφοράς της αποξηραθείσας λίμνης Κάρλας, για την οποία τίθεται έντονα ζητήματα όσον αφορά την μελλοντική αξιοποίηση της για τουρισμό.
- **Προστατευόμενες περιοχές:** Εκτός από τον Εθνικό Δρυμό Ολύμπου και τον Εθνικό Δρυμό Πάρκου Αλοννήσου, υπάρχουν εκτεταμένες προστατευόμενες περιοχές με μεγάλη σημασία και εθνική εμβέλεια όπως: Κοιλιάδα Τεμπών, Δάση Όρους Όσσας, Πευκοδάση νήσου Σκιάθου, Περιοχή μονών Μετεώρων, Νησί Πιπέρι Βορείων Σποράδων, καθώς και σημειακές προστατευόμενες περιοχές. Στις τελευταίες περιλαμβάνονται τα 7 αισθητικά δάση της Θεσσαλίας, τα 16 τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και τα 2 διατηρητέα μνημεία της φύσης.
- **Ακτές:** Στις ακτές και παράλιες περιοχές των νομών Λάρισας και Μαγνησίας καταλύουν κυρίως από Έλληνες τουρίστες ενώ το νησιωτικό τμήμα του νομού Μαγνησίας επισκέπτεται τόσο από Έλληνες όσο και κυρίως από αλλοδαπούς.

- **Πολιτιστικοί πόροι:** Η Θεσσαλία είναι προικισμένη με πλούσιους πολιτιστικούς πόρους, αρχαιολογικούς χώρους, εκκλησίες και μοναστήρια, μνημεία της νεότερης περιόδου και παραδοσιακούς οικισμούς, από τους οποίους οι ορεινοί κυρίως διασώθηκαν από την λαίλαπα της ποσοτικής ανάπτυξης των περασμένων δεκαετιών. Μείζονες πόλοι έλξης διεθνούς και εθνικής εμβέλειας είναι το μοναστηριακό συγκρότημα των Μετεώρων και το σύνολο των παραδοσιακών οικισμών του Πηλίου. Οι περισσότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις οργανώνονται τους καλοκαιρινούς μήνες, όταν η τουριστική κίνηση είναι ιδιαίτερα αυξημένη. Τον χειμώνα οι εκδηλώσεις είναι περιορισμένες και σποραδικές. Τόσο τα μνημεία όλων των εποχών όσο και οι εκδηλώσεις πολιτιστικού χαρακτήρα που τα συνοδεύουν, σε επίπεδο Περιφέρειας, είναι σημεία τα οποία δύνανται να στηρίξουν την δημιουργία ή και ενδυνάμωση πόλων έλξης. Από τις παραπάνω καταγραφές, εμφανίζεται ότι η Περιφέρεια διαθέτει μεγάλο αρχαιολογικό, αρχιτεκτονικό και πολιτισμικό πλούτο, κληρονομιά της μεγάλης ιστορίας της εποχής.

9.6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Πλεονεκτήματα

- Η περιφέρεια διαθέτει σημαντικούς τουριστικούς πόρους (φυσικό περιβάλλον, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους) που συγκεντρώνονται κυρίως στην ανατολική παραλιακή ζώνη, τα νησιά και τις ορεινές ζώνες.
- Στο Πήλιο η τουριστική ανάπτυξη βοήθησε στη διάσωση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και στην ανάδειξη της. Όλα τα καταλύματα Α΄ κατηγορίας και πολυτελείας είναι παραδοσιακά κτίρια.
- Αρκετές από τις ιαματικές πηγές είναι αξιοποιημένες, το οποίο σημαίνει ότι διαθέτουν υποτυπώδεις υποδομές.
- Τα τελευταία χρόνια σημειώθηκε αύξηση των κλινών των ξενοδοχειακών καταλυμάτων.

- Αν και το κυρίαρχο μοντέλο ανάπτυξης είναι αυτό του μαζικού τουρισμού, ωστόσο τα σημάδια από την κατά τόπους εφαρμογή προγραμμάτων εναλλακτικού τουρισμού είναι ενθαρρυντικά.
- Η γεωγραφική θέση της Περιφέρειας, κυρίως όσον αφορά το εθνικό οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την τουριστική ανάπτυξη.

Μειονεκτήματα

- Η ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια παραμένει συνολικά περιορισμένη (σε σύγκριση με τις υπάρχουσες δυνατότητες) και ταυτόχρονα άνισα κατανομημένη στο χώρο και έντονα εποχιακή.
- Φαινόμενα κορεσμού παρατηρούνται στην περίπτωση της Σκιάθου και λιγότερο της Σκοπέλου.
- Λόγω ελλείψεων στις υποδομές (δίκτυα αποχέτευσης, ΧΥΤΑ, κ.λ.π.) ο τουρισμός προκαλεί σημαντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον, κυρίως στις περιοχές που είναι ήδη κορεσμένες.
- Λειτουργία πολλών μη μόνιμων τουριστικών καταλυμάτων, γεγονός που αυξάνει τον ανταγωνισμό σε τοπικό επίπεδο, με αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών και την μείωση της κατά κεφαλήν δαπάνης ανά τουρίστα.
- Ανεπάρκεια μεταφορικών υποδομών. Προβληματικό επαρχιακό οδικό δίκτυο και έλλειψη υπερτοπικών συνδέσεων. Ανάγκη δημιουργίας ενός θεσσαλικού αεροδρομίου.
- Αναξιοποίητοι πόροι.
- Χαμηλό επίπεδο των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών.
- Ανεπαρκείς τουριστική υποδομή απουσία ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού, παρά την καταλληλότητα της Περιφέρειας για αυτούς (περιηγητικός τουρισμός, ορεινός τουρισμός, κλπ) για την άμβλυνση της εποχικότητας και την ποιοτική αναβάθμιση του τομέα.
- Δημιουργία τουριστικών υποδομών (καταλυμάτων) χωρίς την λήψη της αναγκαίας μέριμνας για την δημιουργία – παροχή άλλων αναγκαίων συνοδευτικών υπηρεσιών.

- Η ανάπτυξη του τουρισμού σε πολλές περιοχές έχει οδηγήσει τόσο στην αλλαγή χρήσεων γης, στην δημιουργία συγκρούσεων και όσο και στην αλλοίωση της παραδοσιακής οικονομίας.
- Απουσία περιβαλλοντικής ευαισθησίας του ντόπιου πληθυσμού γεγονός που αντανακλάται και στην συμπεριφορά των τουριστών.
- Έλλειψη βασικών μελετών ολοκληρωμένου σχεδιασμού, καθώς και υποδομών παρακολούθησης, ενημέρωσης, έρευνας όσον αφορά το φυσικό περιβάλλον.
- Τα τουριστικά πακέτα που πωλούνται στο εξωτερικό και αφορούν την περιφέρεια, οργανώνονται από ξένες εταιρείες με συνέπεια την δημιουργία διαφυγόντων κερδών από τον ντόπιο πληθυσμό που ασχολείται με τον τουρισμό.
- Χαμηλό ποσοστό (12%) των απασχολούμενων στον τουριστικό τομέα που έχει λάβει ξενοδοχειακή εκπαίδευση.

9.7 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ,ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Ευκαιρίες

- Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού θα συμβάλει στην ανακοπή του ρεύματος ερήμωσης των αγροτικών, ορεινών και ημιαστικών περιοχών.
- Στις αστικές περιοχές, η τουριστική ανάπτυξη θα δώσει διέξοδο σε άνεργους και ιδιαίτερα σε νέους και γυναίκες που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα προβλήματα εύρεσης εργασίας.
- Η ανάπτυξη του τουρισμού θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, μειώνοντας έτσι την ανεργία και τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας όπως η εγκληματικότητα ενώ θα βοηθήσει σημαντικά στην δημογραφική ανανέωση του πληθυσμού.
- Η τουριστική ανάπτυξη θα δώσει τη δυνατότητα ανάπτυξης δεξιοτήτων που επιτρέπουν την απασχόληση και σε άλλους κλάδους του τριτογενούς τομέα πέρα από τον τουρισμό.

- Η άρση της απομόνωσης με την δημιουργία υποδομών για την διευκόλυνση του τουρισμού, θα διευκολύνει τη συγκράτηση του πληθυσμού και θα δώσει νέες δυνατότητες για την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών.
- Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στηριζόμενη σε τοπικούς πόρους (φυσικοί, πολιτιστικοί, παραδόσεις, τρόπο ζωής, κα) θα βοηθήσει την διάσωση της παραδοσιακής εικόνας της περιφέρειας και την ένταξη του τουρισμού στον κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό ιστό των περιοχών. Για παράδειγμα, στην περίπτωση ανάπτυξης του αγροτουρισμού ή και του οικοτουρισμού, οι παραδοσιακές ενασχολήσεις αποτελούν μέρος του τουριστικού προϊόντος (π.χ. αγροτικές εργασίες, ξεναγήσεις ή οδήγηση σε περιοχές με ιδιαίτερη περιβαλλοντική αξία κλπ).
- Η δημιουργία ειδικών τουριστικών πακέτων, που θα αξιοποιούν τον πολιτισμό ως ειδικό τουριστικό πόρο και θα φέρουν σε επαφή τους επισκέπτες με τα μνημεία, τα έθιμα και τις παραδόσεις της Θεσσαλίας, είναι δυνατό να αποτελέσει σημαντικό κίνητρο για τη διατήρηση και την αναπαραγωγή, όπου αυτό είναι δυνατό, των πολιτιστικών (τουριστικών) πόρων.
- Άρση από την απομόνωση των περιοχών που αναπτύσσονται τουριστικά.
- Οι ιαματικές πηγές ως φυσικός πόρος δύνανται να αποτελέσουν κύριο τουριστικό πόλο έλξης για τον τοπικό πληθυσμό για την Περιφέρεια Θεσσαλίας.
- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 θα επιφέρουν τόνωση της τουριστικής κίνησης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας (ο Βόλος αποτελεί Ολυμπιακή πόλη για το 2004).
- Η βελτίωση των αθλητικών εγκαταστάσεων της περιοχής μπορεί να αναδείξει την περιφέρεια ως ένα ικανό τόπο για την προπόνηση αλλοδαπών τουριστών κατά την μεταολυμπιακή περίοδο, γεγονός που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας εναλλακτικής μορφής τουρισμού.
- Η τουριστική ανάπτυξη των περιοχών της Θεσσαλίας που ως τώρα παρουσιάζουν αναπτυξιακή υστέρηση στον τομέα αυτό, με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού θα προσελκύσει ένα μέρος της τουριστικής κίνησης άλλων περιοχών που σήμερα παρουσιάζουν φαινόμενα κορεσμού.

- Ανάδειξη των αστικών κέντρων της περιφέρειας ως τουριστικών προορισμών ειδικής κατηγορίας (π.χ. συνεδριακός).
- Το σύνολο των φυσικών, πολιτιστικών κ.α. πόρων της περιφέρειας, με την ανάπτυξη των κατάλληλων μορφών τουρισμού (εναλλακτικός τουρισμός) μπορεί να βοηθήσει στην εξάλειψη φαινομένων εποχικότητας της τουριστικής κίνησης και στην εξασφάλιση της απασχολησιμότητας των εργαζομένων στον τουριστικό τομέα καθ' όλη την διάρκεια του έτους.
- Η αύξηση της τουριστικής κίνησης αναμένεται να επιδράσει θετικά σε εκείνους τους κλάδους μεταποίησης που παράγουν προϊόντα τα οποία προορίζονται να καταναλωθούν από τους τουρίστες ή από τους τουριστικούς επιχειρηματίες και για λογαριασμό αυτών, δημιουργώντας έτσι πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.
- Η συνεργασία μεταξύ ξενοδόχων και τοπικών παραγωγών του πρωτογενούς ή του δευτερογενούς τομέα θα οδηγήσει στην τόνωση της τοπικής οικονομίας, εξασφαλίζοντας μια τοπική αγορά για τα προϊόντα που παράγονται στην περιοχή, με συνέπεια τόσο την αύξηση των εισοδημάτων των παραγωγών όσο και την εξασφάλιση της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων στον τουρίστα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας λόγω της κεντροβάρους θέσης της έχει πολλά πλεονεκτήματα, διότι βρίσκεται κοντά στα δύο μεγαλύτερα πολιτιστικά κέντρα (Αθήνα – Θεσσαλονίκη). Αυτό παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξή της και προσφέρει πολλές ευκαιρίες αλλά και προοπτικές ανάπτυξης στην περιφέρεια. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα η Περιφέρεια Θεσσαλίας να γίνει ένας αξιόλογος πόλος έλξης, όχι μόνο για τους Έλληνες και ξένους τουρίστες αλλά και για τους ντόπιους. Ο φυσικός πλούτος, το φυσικό κάλος και οι πολιτιστικοί πόροι της είναι από τις σημαντικότερες πηγές τις οποίες πρέπει να αξιοποιήσει η Περιφέρεια Θεσσαλίας. Η αξιοποίηση αυτών των πηγών θα αποφέρει πολλά έσοδα στην Περιφέρεια Θεσσαλίας αλλά και στους κατοίκους της. Επιπλέον, η σωστή διαχείριση των χρηματοδοτικών πόρων οι οποίοι προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση διαμέσου των Ευρωπαϊκών Ταμείων και η σωστή επένδυση αυτών των χρημάτων σε αξιόλογα έργα, μπορούν να επιτύχουν την ανάπτυξη της Περιφέρειας Θεσσαλίας ώστε να γίνει μια από τις πιο αναπτυγμένες Περιφέρειες στην Ελλάδα.

Παρακάτω αναφέρονται προτάσεις οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της Περιφέρειας Θεσσαλίας:

- Παροχή επιδοτήσεων στους αγρότες για την καλλιέργεια νέων ειδών προϊόντων (π.χ. μανιτάρια) αλλά και βιολογικών προϊόντων (π.χ. βιολογική ελιά).
- Χρηματοδοτική ενίσχυση στους νέους αγρότες για τον γεωργικό τους εξοπλισμό αλλά και για την αγορά κτημάτων.
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για τις γυναίκες αλλά και για τους νέους.
- Δημιουργία ενός πολιτικού αεροδρομίου το οποίο θα εξυπηρετεί όλους τους κατοίκους της Θεσσαλίας. Επίσης αυτό θα διευκολύνει την προσέλευση των τουριστών στην Περιφέρεια Θεσσαλίας πιο εύκολη.

- Εκσυγχρονισμός των τουριστικών υπηρεσιών.
- Βελτίωση του εθνικού οδικού δικτύου Καρδίτσας – Λάρισας.
- Προβολή των παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων της Θεσσαλίας.
- Αξιοποίηση της δασικής έκτασης του κέδρου στον Ν. Καρδίτσας.
- Προστασία των σπάνιων ειδών ζώων που ζουν στα δάση της Περιφέρειας Θεσσαλίας.
- Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ ώστε να αποφευχθεί ο ξενιτεμός των νέων της Περιφέρειας Θεσσαλίας προς τα μεγάλα πολιτιστικά κέντρα για την ανεύρεση εργασίας.
- Προβολή των ηθών και εθίμων της Περιφέρειας Θεσσαλίας.
- Κατασκευή σύγχρονων τουριστικών καταλυμάτων και ανακαίνιση των ήδη υπαρχόντων.
- Συντήρηση των παλαιών παραδοσιακών κτιρίων κυρίως στην περιοχή του Πηλίου, ώστε να μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν ως παραδοσιακά τουριστικά καταλύματα.
- Αξιολόγηση των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής της Ν. Αγχιάλου.
- Βελτίωση του ορεινού επαρχιακού οδικού δικτύου όλων των νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας.
- Αξιολόγηση της πλαζ Λαμπερού της Λίμνης Πλαστήρα του Ν. Καρδίτσας, καθώς και η ανάπτυξη του αγροτουρισμού γύρω από την λίμνη Πλαστήρα.
- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε ολόκληρη την Περιφέρεια Θεσσαλίας.
- Ανάπτυξη του αγροτουρισμού και του οικοτουρισμού στο Δέλτα του Πηνειού.
- Ο καθορισμός πολιτισμικών – περιβαλλοντικών μονοπατιών και η δημιουργία θεματικών πάρκων, όπου αυτό επιτρέπεται από τις χρήσεις γης.
- Προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων της περιοχής.
- Την διατήρηση των χρήσεων γης και κυρίως της γεωργικής γης (η ανάπτυξη του αγροτουρισμού θεωρείται ένα καλό μέσο για την εμπόδιση της αλλαγής χρήσεως όσο και για την δημιουργία μιας επιπλέον πηγής εισοδήματος για τους ντόπιους κατοίκους).
- Προώθηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, συμβατών με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος.

- Ενίσχυση των ευπαθών ομάδων όλης της Περιφέρειας Θεσσαλίας.
- Δημιουργία Λαογραφικού μουσείου στο οποίο να φυλάσσονται παραδοσιακές φορεσιές αλλά και παραδοσιακά εργαλεία τα οποία χρησιμοποιούσαν οι πρόγονοί μας για να παράγουν προϊόντα (π.χ. αργαλειός, τάβλα κ.α.).
- Λειτουργία συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας των Θεσσαλικών προϊόντων.
- Δημιουργία ενός προγράμματος μέσω του οποίου θα γίνεται ενημέρωση και υποστήριξη συλλογικών και καινοτόμων πρωτοβουλιών των αγροτών και κατοίκων της Θεσσαλικής υπαίθρου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι γνωστό ότι η Ε.Ε. δίνει μεγάλη σημασία στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Σ' αυτό βοήθησε πάρα πολύ και η ίδρυση της Επιτροπής των Περιφερειών, αλλά και ο διαχωρισμός των Περιφερειών σε διάφορες κατηγορίες. Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και μέσα από αυτό οι Άξονες Προτεραιότητας, τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα αλλά και η χρηματοδότηση των Διαρθρωτικών Ταμείων βοηθάνε στην Περιφερειακή Ανάπτυξη όλων των Περιφερειών όλων των χωρών. Η διάσταση της Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ελλάδα είναι πάρα πολύ μεγάλη, καθώς όλες οι Περιφέρειες της έχουν αναπτυχθεί αρκετά κάνοντας σωστή χρήση των χρηματοδοτικών τους πόρων που τους χορηγείτε από την Ε.Ε. αλλά και την σωστή εφαρμογή των Αξόνων Προτεραιότητας και της Αναπτυξιακής Στρατηγικής τους. Επίσης μπορούμε να πούμε ότι η Περιφέρεια Θεσσαλίας κάνοντας σωστή χρήση των χρηματοδοτικών της πόρων έχει αναπτυχθεί αρκετά σε όλους τους τομείς της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΘ. Δ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΑΝ. Σ. ΧΡΙΣΤΟΦΑΚΗΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2002.
- ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α. ΣΚΟΥΝΤΖΟΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΤΟΜΟΣ Α΄, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, ΑΘΗΝΑ – ΠΕΙΡΑΙΑΣ 1996.
- ΝΙΚΟΣ Σ. ΜΟΥΣΗΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΔΙΚΑΙΟ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΓΔΟΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ 1999.
- ΝΙΚΟΣ Γ. ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "INTERBOOKS", ΑΘΗΝΑ 2000.
- ΝΙΚΟΣ ΣΑΡΡΗΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΙΟΝΣΗ, ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΛΛΗΝ", ΑΘΗΝΑ 1999.

- ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2000-2006,(ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΕΤΟΥΣ 2003), ΛΑΡΙΣΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2004.
- ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2003.

INTERNET

www.thessalia.gr/pep

www.hellaskps.gr

www.info3kps.gr

www.europa.eu.int.gr/scadplus

www.thessalia.gr/perifereia

www.urban.gr

www.leader-plus.gr

www.interreg.gr

www.mnec.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Το συμπλήρωμα του προγραμματισμού αφορά στην **εφαρμογή της στρατηγικής** και των ενός Ε.Π. Περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία σε επίπεδο μέτρων, καταρτίζεται από την Διαχείριση Αρχή κάθε προγράμματος και διαβιβάζεται για ενημέρωση στη Ε.Ε. μετά την έγκρισή του από την Επιτροπή Παρακολούθησης της Ε.Ε.

Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού δίνει την ευχέρεια στις Δ.Α. να εξειδικεύσουν σε λεπτομέρεια τη στρατηγική και αποτελεί πλέον, μαζί με τα κριτήρια ένταξης των πράξεων, το εργαλείο δουλειάς των Δ.Α. , το **σημείο αναφοράς** και **παρακολούθησης**.

Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού αποτυπώνει ξεκάθαρα το αναπτυξιακό ζητούμενο και διασφαλίζει την αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των πόρων προς την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων.

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1.2 ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1.3 ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

1.4 ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΜΕ & ΠΜΕ

1.5 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

1.6 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΜΕ

ΑΞΟΝΑΣ 2: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Άξονας 2Α

2.1 (2.Α.1) ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

2.2 (2.Α.2) ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.3 (2.A.3) ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ.

2.4 (2.A.4) ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ

2.5 (2.A.5) ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΝ & ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

2.6 (2.A.6) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2.7 (2.A.7) ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΓΓ/ΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Β΄ ΚΠΣ

Άξονας 2B

2.8 (2.B.01) ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ & ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

2.9 (2.B.02) ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ – ΕΚΤ

2.10 (2.B.03) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

2.11 (2.B.04) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΑΣΩΝ

2.12 (2.B.05) ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ & ΠΕΡΙΟΧΩΝ

2.13 (2.B.06) ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

2.14 (2.B.07) ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΣΥΓΚΡΑΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

2.15 (2.B.08) ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ & ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

2.16 (2.B.09) ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΜΕ ΠΡΩΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

2.17 (2.B.10) ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Το μέτρο 2.4 του άξονα 2A έχει συγχωνευτεί με το μέτρο 2.6 του άξονα 2A. Επίσης τα μέτρα 2.15 & 2.16 του άξονα 2B έχουν συγχωνευτεί με το μέτρο 2.13 του άξονα 2B.

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

3.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ – ΠΡΟΝΟΙΑΣ

3.2 ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

3.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ & ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ – ΥΔΡΕΥΣΕΙΣ

3.4 ΑΝΑΔΕΙΞΗ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

3.5 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ – ΕΤΠΑ

3.6 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ – ΕΚΤ

3.7 ΕΝΙΣΧΥΣΗ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟΒΑΡΟΥΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕ "ΚΟΜΒΟ ΔΙΚΤΥΩΝ"

4.1 ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

4.2 ΔΙΑΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΟΔΙΚΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

4.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΟΥ

4.4 ΠΑΡΑΚΑΜΨΕΙΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

ΑΞΟΝΑΣ 5: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ

5.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

5.2 ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ & ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ – ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

5.3 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ & ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

ΑΞΟΝΑΣ 6: ΕΦΑΡΜΟΓΗ

6.1 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΤΠΑ

6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΚΤ

6.3 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΓΤΠΕ-Π

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Περιφέρεια: Θεσσαλίας

Νομός: Διοιομαρχιακά

Στοιχεία καταχωρισμένα στο ΟΠΣ μέχρι 30-12-2005

Ποσά σε ευρώ

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΙΑΣ		
Ε.Ο. ΛΑΡΙΣΗΣ - ΤΡΙΚΑΛΩΝ	10.016.826	10.016.826
Π.Ε.Ο. ΒΟΛΟΥ - ΛΑΡΙΣΑΣ	7.195.891	7.195.891
ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	23.110.760	23.110.760
Ε.Ο. ΣΟΦΑΔΕΣ - Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ	10.564.930	10.564.930
Ε.Ο. Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ - ΣΟΦΑΔΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ Χ.Θ. 9+274,59 (ΓΕΦΥΡΙΑ) ΩΣ Χ.Θ. 17+811,35	12.740.000	12.740.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠ.Ο. ΛΑΡΙΣΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	23.000.000	23.000.000
ΤΜΗΜΑΤΑ Ε.Ο. ΛΑΡΙΣΗΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΑΠΟ ΧΘ 37+000 ΕΩΣ ΑΡΧΗ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΟΥ ΧΘ (53+197,50)	38.000.000	38.000.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	124.628.407	124.628.407

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	5.254.533	414.360
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	25.554.826	2.215.853
ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΣΕ 108 ΤΕΕ-ΣΕΚ	8.661.060	470.710
ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ Σ.Ε. - Τ.Ε.Ε. - Σ.Ε.Κ.	72.521.959	4.805.117
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	111.992.378	7.906.040

ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ (ΣΥΣΤΑΣΗ/ΒΕΛΤΙΩΣΗ/ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ)

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ - ΕΤΠΑ	20.000	20.000
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Ε.Κ.Τ.	20.000	20.000
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Ε.Γ.Τ.Π.Ε	40.000	40.000
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Ε.Τ.Π.Α.	30.000	30.000
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ Ε.Γ.Τ.Π.Ε.	40.000	40.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	150.000	150.000

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ/ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ/ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΝΕΡΩΝ ΑΚΤΩΝ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ	1.289.677	78.276
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.289.677	78.276

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
------	-----------------	-----------------------------

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ - ΕΡΕΥΝΕΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	434.496	33.174
Επένδυση στον άνθρωπο: Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Εφαρμογή Σύγχρονων Εργαλείων ΣΕΠ και Υπηρεσιών Συμβουλευτικής	1.800.000	116.883
Μελέτες Τουριστικής Ανάπτυξης των 13 Περιφερειών της Χώρας	952.313	69.259
ΕΛΕΓΧΟΣ ΧΗΜΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ (ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΙΩΝ) ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ - ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	2.600.000	650.000
Τεχνική στήριξη της θεσμοθέτησης του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης καθώς και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις περιφέρειες Θεσσαλίας, Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας, Πελοποννήσου και Κρήτης	11.740	2.348
Πρόωθηση της θεσμοθέτησης του χωροταξικού σχεδίου της περιφέρειας Θεσσαλίας	11.740	11.740
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΤΟ Ε.Π ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	111.979	111.979
Κατάρτιση και διαχείριση κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού (για το έργο ΣΥΖΕΥΞΙΣ)	5.571.560	463.002
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	45.000	45.000
MARKETING PLAN ΓΙΑ ΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	35.000	35.000
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ	13.800	13.800
ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΑΘΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΤΩΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ	10.000	10.000
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ (ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ)	152.350	152.350
ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	12.600	12.600
ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	55.400	55.400
ΕΦΑΡΜΟΓΗ PROJECT MANAGEMENT ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	14.000	14.000
ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΠΕΠ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ	30.000	30.000
ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ Ή ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	30.254	30.254
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ - ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	45.000	45.000
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	15.000	15.000
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	30.000	30.000
ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΠ	45.000	45.000
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΟ Γ ΚΠΣ	10.000	10.000
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	195.000	195.000
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ	60.000	60.000
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ	30.000	30.000
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΣΤΑΔΙΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ	30.000	30.000
ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ , ΤΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΞΕΝΩΝΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΗΛΙΟΥ, ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ, ΚΙΣΣΑΒΟΥ, ΟΛΥΜΠΟΥ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε2	45.000	45.000
ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	30.000	30.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (MASTER PLAN) ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	30.000	30.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	12.457.232	2.421.790

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
"Ευαισθητοποίηση - Ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου για το ρόλο της Τ.Ε.Ε"	1.352.600	50.333
Ενδυνάμωση γονέων κωφών και βαρήκοων παιδιών	180.000	3.000
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΜΑΔΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ	162.892	118.062
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΔΕΤ Α.Ε. ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ □ΔΙΚΤΥΩΘΕΙΤΕ□»	354.000	15.043
ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ 2.1 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ & 2.13 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	20.350	20.350
ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ	10.000	10.000
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	10.000	10.000
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2000-2006	80.000	80.000
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ/ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ/ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2000 - 2006	270.000	270.000
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	50.000	50.000
ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ	35.000	35.000
ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ	60.000	60.000
ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ	60.000	60.000
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	30.000	30.000
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΕΓΤΠΕ	60.000	60.000
ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	22.000	22.000
ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	10.000	10.000
ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	18.000	18.000
ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ - ΕΤΠΑ	300.000	300.000
ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ - ΕΚΤ	478.000	478.000
ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ - ΕΓΤΠΕ	798.000	798.000
ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΤΠΑ ΜΕ ΤΕΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	7.000	7.000
ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΚΤ ΜΕ ΤΕΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	6.000	6.000
ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΓΤΠΕ ΜΕ ΤΕΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	7.000	7.000
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	1.672.000	1.672.000
ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ	60.000	60.000
ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ	10.000	10.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	6.122.842	4.259.788

ΔΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΣΟΠΟΝΙΑΣ 2000-2006	3.333.333	3.333.333
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.333.333	3.333.333

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΓΡ. Α-Β ΚΑΙ ΓΡ. Π-Π	532.051	532.051
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	532.051	532.051

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΤΟΜΕΑ- ΔΙΚΤΥΑ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	27.190.022	521.790
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	27.190.022	521.790

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
------	-----------------	-----------------------------

ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΝΕΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΠΑΒΕΠ-ΝΕ)	2.000.000	2.000.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	2.000.000	2.000.000

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΟΙΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ : ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ -ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ-ΠΟΙΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	900.000	900.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	900.000	900.000

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (ΓΕΝΙΚΑ)

ΑΕΔΕΠ - Μέτρο 6.5. - ΔΙΚΤΥΑ	900.000	900.000
Ενίσχυση της Μετεγκατάστασης Επιχειρήσεων σε Υφιστάμενες ή Νέες Βιομηχανικές Υποδομές, Περιφέρειας Θεσσαλίας.	5.665.000	5.665.000
3ος ΚΥΚΛΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ 2.9.2-ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	181.818	181.818
ΑΕΔΕΠ - Μέτρο 6.5.	6.530.400	6.530.400
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Μ.Ε.ΤΕΧ.Ω. ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	33.800.000	2.600.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	47.077.218	15.877.218

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΜΕ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ)

ΑΕΔΕΠ - ΔΡΑΣΗ 7.3.4 - Ανάπτυξη και Προώθηση νέων υλικών, νέων τεχνολογιών και νέων χρήσεων των ορυκτών πρώτων υλών	155.420	155.420
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ - Δ ΚΥΚΛΟΣ	177.662.423	11.144.989
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - Δ ΚΥΚΛΟΣ	133.442.873	8.571.281
Ενίσχυση Ανταγωνιστικότητας Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων του Εμπορίου	199.926.150	12.459.631
5η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ 2.5.2 ? ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΔ ΚΑΤΑ ΕΛΟΤ EN ISO 14001: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	120.000	120.000
Ενίσχυση Ανταγωνιστικότητας Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων Παροχής Υπηρεσιών Περιφέρειας Θεσσαλίας	2.880.000	2.880.000
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΜΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑΣ	34.000.000	2.380.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	548.186.867	37.711.321

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ)

Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκς και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων που δεν υπάγονται στον Ν. 2601/98, Περιφέρειας Θεσσαλίας - Δ' Κύκλος	1.434.318	1.434.318
Επιχειρηματικά σχέδια ΜΜΕ όλων των τουριστικών κλάδων Περιφέρειας Θεσσαλίας - Δ' Κύκλος	49.753	49.753
Πράξη 2.2.3.1.7/Α: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΜΕ (CLUSTERING), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ? Α' Κύκλος	3.000.000	3.000.000
Πράξη 2.2.3.7/Ε: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΜΜΕ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Ε' Κύκλος	59.273	59.273
Πράξη 2.2.2.7 /Ε.: Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκς και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98, Περιφέρειας ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Ε' Κύκλος	525.422	525.422
Πράξη 2.2.2.7/ΣΤ': Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκς και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98, Περιφέρειας Θεσσαλίας ΣΤ' Κύκλος	504.851	504.851
ΠΡΑΞΗ 2.2.3.7/ΣΤ: Επιχειρηματικά σχέδια ΜΜΕ όλων των τουριστικών κλάδων Περιφέρειας Θεσσαλίας -ΣΤ' Κύκλος	165.201	165.201
Πράξη 2.2.2.7/Ζ': Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκς και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98, Περιφέρειας	671.111	671.111

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
Θεσσαλίας Ζ' Κύκλος		
ΠΡΑΞΗ 2.2.3.7/Ζ: Επιχειρηματικά σχέδια ΜΜΕ όλων των τουριστικών κλάδων Περιφέρειας Θεσσαλίας -Ζ' Κύκλος	238.932	238.932
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	6.648.862	6.648.862

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (ΒΙ.ΠΕ./ΒΙΟ.ΠΑ.) - ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΑ - ΕΚΘΕΣΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	13.750.000	13.750.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	13.750.000	13.750.000

ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΟΜΩΝ Κ.Π.Σ

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ Η/Υ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ - Ε.Τ.Π.Α.	6.000	6.000
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΕ Η/Υ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ - ΕΚΤ	6.000	6.000
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΕ Η/Υ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	6.000	6.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	18.000	18.000

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2007, ΕΠΙΜΕΡΙΖΟΜΕΝΕΣ ΣΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 2	12.917.297	1.800.000
ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ΕΦΔ) - ΕΚΤ	1.338.423	73.612
Τεχνική Υποστήριξη για το έργο «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Περιφερειών»	420.000	32.308
Σύμβουλοι Τεχνικής Υποστήριξης Περιφερειών για δράσεις ΚιΤΠ	1.227.200	94.400
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΕΩΝ / ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ / ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2000-2006	100.000	100.000
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (ΟΠΑΑΧ)	220.000	220.000
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΔΕ - ΔΕΚΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	250.000	250.000
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	22.000	22.000
ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΚΠΣ 2000 - 2006	165.200	165.200
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	9.000	9.000
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ή FORA ΕΤΠΑ	10.000	10.000
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΤ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	70.000	70.000
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ή FORA ΕΚΤ	10.000	10.000
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ή FORA ΕΓΤΠΕ	10.000	10.000
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΑΝΓΚΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 5.3 ΤΟΥ ΕΚΤ	299.547	299.547
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	20.000	20.000
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	30.000	30.000
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	30.000	30.000
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	20.000	20.000
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ Γ ΚΠΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΓΤΠΕ	60.000	60.000
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	30.000	30.000
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙ.ΣΧ.Α. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	30.000	30.000
ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	50.000	50.000

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΚΠΣ 2000 - 2006 (ΕΚΘΕΣΗ 1ου ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ)	119.952	119.952
ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΑΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ Δ' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ	120.000	120.000
ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	30.000	30.000
ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥ - ΕΓΤΠΕ	30.000	30.000
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ - ΕΓΤΠΕ	40.000	40.000
ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΚΤ	60.000	60.000
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	60.000	60.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	17.798.619	3.896.018

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ, ΣΤΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΚΑΙ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2002	2.274.394	103.066
Ενδοεπιχειρησιακή Κατάρτιση εργαζομένων σε Επιχειρήσεις του Τουριστικού Τομέα Διακινητικής Περιφέρειας Θεσσαλίας	275.000	275.000
Κατάρτιση - Μεταφορά τεχνογνωσίας σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας /Περιφέρεια Θεσσαλίας	122.349	20.059
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	9.000.000	88.041
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	4.000.000	29.000
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ 2003	12.120.000	150.000
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ 2004	4.000.000	100.000
ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ	4.299.824	344.465
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ 2005	14.000.000	500.000
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	24.651	880
Κατάρτιση των χρηστών του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Περιφερειών	1.072.062	134.502
Εκπαίδευση χρηστών υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης έργου ΑΡΙΑΔΝΗ	2.022.633	210.354
Εναλλασσόμενη κατάρτιση ανέργων για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ)	30.000.000	2.667.102
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ "ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ (Π.Σ.Ν.Α.) : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	224.200	16.607
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΤΠΕ)	32.000.000	2.440.000
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ (Π.Σ.Ν.Α.): ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	295.000	21.852
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ "ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ" & "ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ"	348.800	25.837
Ανάπτυξη στελεχών υποστήριξης και υλοποίησης ηλεκτρονικής μάθησης στην Δημόσια Διοίκηση (εκπαιδευτών, οργανωτών, τεχνικών, κ.λ.π.)	825.000	20.000
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΣΕ 7.000 ΑΝΕΡΓΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ 500 ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	9.000.000	792.000
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΠΕ	22.935.000	1.605.450
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΠΕ	38.550.000	3.002.097
ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΕ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΜΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥΣ	35.000.000	2.725.639
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ 3.500 ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΕ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	12.500.000	857.149
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ	7.800.000	686.400
Κατάρτιση ανθρωπίνου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης και μελέτες υποστήριξης του εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Διοίκησης	23.490.000	1.045.900
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	2.630.000	2.630.000
ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ Β' ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 5.1 (ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ)	2.120.657	2.120.657

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΟΠΛΑΧ	2.077.010	2.077.010
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	273.006.580	24.689.068

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 005 002 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	2.091.875	2.091.875
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 005 002 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	1.659.000	1.659.000
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 002 009 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	990.000	990.000
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 002 009 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	1.343.000	1.343.000
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 003 006 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	1.134.900	1.134.900
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 003 006 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	1.032.000	1.032.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	8.250.775	8.250.775

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ -ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΤΕΕ	10.000.000	575.899
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	10.000.000	575.899

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	544.070	49.774
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	82.082	3.487
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΠΔΣ) ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	133.278.894	8.312.817
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ Π.Δ.Σ.	3.712.399	230.169
«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ»	1.600.440	78.738
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ - ΤΑΧΥΡΥΘΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	1.317.652	88.041
Ανάπτυξη και Εφαρμογή Προγραμμάτων Επίδειξης και Βράβευσης Εκπαιδευτικών Έργων στα ΤΕΕ	9.808.902	780.800
"Υποστηρικτικές Δράσεις"	368.000	20.775
Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών των ΤΕΕ και ΣΕΚ για ν' ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα της σχεδιαζόμενης αναβάθμισης του θεσμού και Αξιολόγηση των πιλοτικών πράξεων	4.144.221	250.266
ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ	13.100.000	1.467.172
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΓΙΑ ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2003 - 2004	2.581.400	109.820
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΠΕ) ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	39.622.500	3.767.160
«ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ»	33.996.391	2.912.620
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΕΕ	10.000.000	819.376
ΘΕΡΙΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΩΝ ΤΕΕ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΛΗΝ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.500.000	377.300
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ «ΚΑΛΛΙΣΤΩ»	10.000.000	636.539
Χορήγηση Υποτροφιών για Σπουδές στο Εξωτερικό Αποφοίτων Τουριστικής Εκπαίδευσης	530.000	21.500
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ Ε.Υ. - ΕΤΠΑ	20.000	20.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	268.206.952	19.946.354

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Βραχυπρόθεσμες Παρεμβάσεις για την βελτίωση του επιπέδου Οδικής Ασφάλειας σε επικίνδυνες	30.416.350	4.328.550
--	------------	-----------

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
θέσεις σε τμήματα του Ε.Ο.Δ. - Β' Φάση		
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	30.416.350	4.328.550

ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ SRAGE ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 005 002 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	991.972	991.972
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ STAGE ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 002 009 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	558.899	558.899
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ STAGE ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΑΝΕΡΓΩΝ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 003 006 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	766.458	766.458
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	2.317.329	2.317.329

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	13.000.000	837.760
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	13.000.000	837.760

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1.907.558	33.407
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.907.558	33.407

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

Επενδύσεις στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις κύριας παραγωγικής κατεύθυνσης Φυτικής Παραγωγής - Περίοδος εφαρμογής έτος 2005	31.917.470	31.917.470
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΟΠΑΑΧ Α' ΚΥΚΛΟΣ	2.467.636	2.467.636
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	34.385.106	34.385.106

ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ	52.811.102	5.012.832
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	324.090	324.090
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	53.135.192	5.336.922

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΠΑΑΧ Β' ΚΥΚΛΟΣ	1.851.370	1.851.370
ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΠΑΑΧ Β' ΚΥΚΛΟΣ	4.540.140	4.540.140
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΑΣΧΕΘΕΙ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ή ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΠΑΑΧ	5.230.890	5.230.890
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	11.622.400	11.622.400

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 1ης ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	2.490.300	2.490.300
--	-----------	-----------

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	2.490.300	2.490.300

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΜΕΤΡΟΥ 4.3 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	10.803.919	197.327
ΕΜΠΟΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	749.669	749.669
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	11.553.587	946.996

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σχεδιασμός και υλοποίηση υποδομών τηλεδιάσκεψης/τηλεπιδόμησης για την εκπαίδευση και δράσεις ηλεκτρονικής μάθησης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας	281.978	281.978
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	281.978	281.978

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ - ΤΟΥΡΙΣΜΟ

«Συλλογή, ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση του Πολιτιστικού Υλικού , Φυσικού Περιβάλλοντος , Τουριστικού Προϊόντος της Οροσειράς της Πίνδου: Κόζιακας, Τριγγία, Λ. Πλαστήρα, Βουτσικάκι, Χατζής, Αχελώος, Μετέωρα, Αντιχάσια»	80.000	80.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	80.000	80.000

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Αριάδνη: Σύστημα παροχής υπηρεσιών και διοικητικών πληροφοριών προς τους πολίτες	78.934.735	7.936.183
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	11.972.325	1.100.913
ΚΕΝΤΡΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ (ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ) ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ «ΣΥΖΕΥΞΙΣ»	1.014.233	36.223
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ (Π.Σ.Ν.Α.): ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	70.787.317	4.905.690
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	4.358.054	204.719
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΙΜΩΝ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	1.108.380	12.600
Προμήθεια και Εγκατάσταση Βασικού Εξοπλισμού Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της χώρας	2.444.900	82.010
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	18.871.797	2.634.422
E-Gov Academy: Δημιουργία περιβάλλοντος διαρκούς υποστήριξης των ενεργειών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού τα Δημόσιας Διοίκησης	4.460.700	31.000
	1.477.928	142.139
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	195.430.368	17.085.898

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Εκπαιδευτική Στήριξη του Προγράμματος - Δικτυωθείτε	22.714.625	893.441
ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΤΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ - Α ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΥΡΗΣΗΣ	87.501.741	1.843.926
ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΤΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ - Β	162.498.358	5.732.110
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	272.714.724	8.469.477

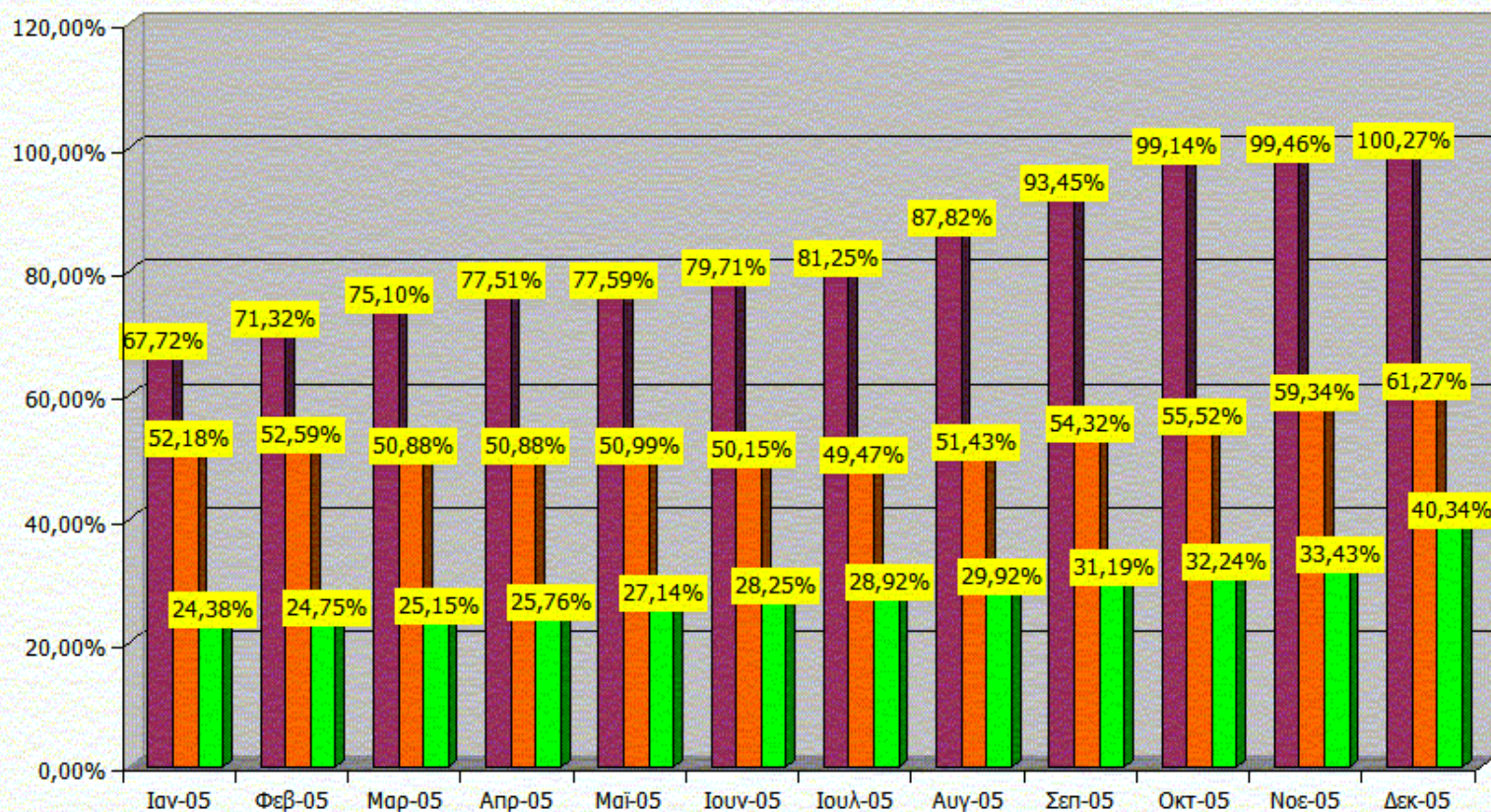
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Παροχή Ευρυζωνικών Υπηρεσιών Έρευνας και Ανάπτυξης για την Πρόσβαση στο ερευνητικό δίκτυο ΕΔΕΤ-2	9.982.315	1.028.235
--	-----------	-----------

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	9.982.315	1.028.235
Σύνολο Νομού	2.122.857.022	367.339.349

ΠΗΓΗ: ΟΠΣ "ΕΡΓΟΡΑΜΑ"

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ 12ΜΗΝΟ

	Ιαν-05	Φεβ-05	Μαρ-05	Απρ-05	Μαϊ-05	Ιουν-05	Ιουλ-05	Αυγ-05	Σεπ-05	Οκτ-05	Νοε-05	Δεκ-05
■ ΕΝΤΑΞΕΙΣ	67,72%	71,32%	75,10%	77,51%	77,59%	79,71%	81,25%	87,82%	93,45%	99,14%	99,46%	100,27%
■ ΝΟΜ. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	52,18%	52,59%	50,88%	50,88%	50,99%	50,15%	49,47%	51,43%	54,32%	55,52%	59,34%	61,27%
■ ΔΑΠΑΝΕΣ	24,38%	24,75%	25,15%	25,76%	27,14%	28,25%	28,92%	29,92%	31,19%	32,24%	33,43%	40,34%

ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΕΤΟΧΗ					ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ					ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
			ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΤΠΕ	ΧΜΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΡΑΤΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡ	ΤΟΠΙΚΟΙ	ΑΛΛΟΙ	
	1=2+13	2=3+8	3=4+5+6+7	4	5	6	7	8=9+10+11	9	10	11	12	13
2000	0	0	0	0	0	0		0		0			0
2001	117.476.064	94.486.860	70.865.145	50.720.676	5.246.096	14.898.373		23.621.715		23.621.715			22.989.204
2002	156.263.349	125.741.361	94.306.021	67.372.027	7.121.245	19.812.749		31.435.340		31.435.340			30.521.988
2003	163.733.752	132.696.550	99.522.413	70.751.549	7.502.491	21.268.373		33.174.137		33.174.137			31.037.202
ΣΥΝΟΛΟ	437.473.165	352.924.771	264.693.579	188.844.252	19.869.832	55.979.495		88.231.192		88.231.192			84.548.394
2004	163.733.752	132.696.550	99.522.413	70.751.549	7.502.491	21.268.373		33.174.137		33.174.137			31.037.202
2005	163.733.752	132.696.550	99.522.413	70.751.549	7.502.491	21.268.373		33.174.137		33.174.137			31.037.202
2006	163.899.224	132.862.022	99.646.515	70.752.649	7.625.492	21.268.374		33.215.507		33.215.507			31.037.202
ΣΥΝΟΛΟ	928.839.893	751.179.893	563.384.920	401.099.999	42.500.306	119.784.615		187.794.973		187.794.973			177.660.000